MJESEČNA REVIJA HRVATSKE MATICE ISELJENIKA
MONTHLY MAGAZINE OF THE CROATIAN HERITAGE FOUNDATION

BROJ / NO. 8-9
KOLOVOZ-RUJAN /
AUGUST-SEPTEMBER 2014.

MATICA

‘JEDAN NAROD JEDNO SRCE’

OKO 700 NATJECATELJA IZ 25 ZEMALJA NASTUPILO NA HRVATSKIM SVJETSKIM IGRAMA

ISSN 1330-2140

MATICA

Mjesečna revija
HRVATSKE MATICE ISELJENIKA /
Monthly magazine of the
Croatian Heritage Foundation

Godište / *Volume* **LXIV**
Broj / No. 8-9/2014

Nakladnik / *Publisher*
Hrvatska matica iseljenika /
Croatian Heritage Foundation

Za nakladnika / *For Publisher*
Marin Knezović

Glavni urednik / *Chief Editor*
Hrvoje Salopek

Uredništvo / *Editorial Staff*
Željka Lešić, Vesna Kukavica

Tajnica / *Secretary*
Snježana Radoš

Dizajn i priprema / *Layout & Design*
Krunoslav Vilček

Tisak / *Print*
Znanje, Zagreb

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
www.matis.hr

Naslovnica:
Hrvatske svjetske igre
(foto: Ivana Tepeš)

Posjetite stranice web portala Hrvatske matice iseljenika!

www.matis.hr

Web stranice HMI čitaju se diljem svijeta, dostupne su na tri jezika (hrvatski, engleski, španjolski) i bilježe stalan porast posjećenosti.

Budite korak ispred ostalih i predstavite se hrvatskim iseljeničkim zajednicama, uglednim poslovnim Hrvatima u svijetu i njihovim partnerima.

Oglašavajte na web portalu Hrvatske matice iseljenika!

Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja:
■ BANERI ■ SPONZORIRANI ČLANAK ■ SPONZORIRANE RUBRIKE

Odjel za marketing i promociju HMI - Ivana Rora
tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522
mob. 099 61 15 116 ■ E-mail: marketing@matis.hr

SADRŽAJ

4 Sveučilišna škola Zagreb
7 Problemi oko Bunjevaca u Vojvodini
8 Izabran novi predsjednik HSK
10 Udbina: Dan hrvatskih mučenika
12 Zadar: Škola hrvatskoga folklora
14 Novi Vinodolski: Mala škola
17 Hrvati iz Beograda u Splitu
18 Intervju: Petar Kuntić
20 Umro don Stipe Mlikotić
22 Međimurje: TASK FORCE
25 Orašje: Dani hrvatskog filma
26 Turneja nogometašica iz Kanade
28 Folkloraši iz Chicaga u Hrvatskoj
29 Stvaranje kazališta na Školjiću
30 Susreti iseljenika na Kvarneru
32 Koncert u organizaciji HMI Pula
33 Hrvatska fešta u Frankfurtu
34 Beč: Napretkova Ljetna akademija
36 Zagreb: Hrvatske svjetske igre
41 Čileanska nagrada piscu Skarmeti
42 SAD: Prof. Ljiljana Coklin iz Santa Barbare
45 Obljetnica bana Ivana Mažuranića
53 Umrla Ivona Dončević
54 Knjiga D. Bezića "A Boy From Šolta"
57 Predstavljena Mljećka kuharica
58 O matematičaru Vilimu Felleru
62 Nova knjiga Roberta Hajszana
65 Matičin vremeplov
73 Marin Čilić osvojio US Open

68 HRVATSKA IZ ZRAKA
RIJEKA

KOLUMNE

11 Globalna Hrvatska **(Vesna Kukavica)**
49 (S)kretanja **(Šimun Šito Ćorić)**
50 Naši gradovi **(Zvonko Ranogajec)**
60 Povijesne obljetnice **(Željko Holjevac)**
64 Govorimo hrvatski **(Sanja Vulić)**
66 Brooklynske priče Janka Deura

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matis.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION
Običnom poštom / regular mail:
Hrvatska / Croatia 100 kn
ostale europske države / other European countries 25 EUR
Zračnom poštom / airmail:
SAD / USA 65 USD
Kanada / Canada 65 CAD
Australija / Australia 70 AUD
ostale prekomorske države / other overseas countries 70 USD

DEVIZNI RAČUN BROJ / FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:
IBAN: HR06 2340 0091 5102 96717
SWIFT CODE: PBZGHR2X
Privredna banka Zagreb, Radnička cesta 50

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA / DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):
IBAN: HR80 2390 0011 1000 21305
Hrvatska poštanska banka

Naručite i vi svoju MATICU jer MATICA je most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State Pošt. broj / Zip Code

Tel. Fax.

E-mail

Datum / Date

Hrvatski izumitelji učili hrvatski

U Zagrebu se održala od 21. lipnja do 18. srpnja 2014. Sveučilišna škola hrvatskoga jezika i kulture, okupivši 34 polaznika iz 14 europskih i prekooceanskih zemalja. Njezinu uspješnu organizaciju i provedbu i ove godine supotpisuju Sveučilište u Zagrebu i HMI

Napisala: **Lada Kanajet Šimić**

Nakon hrvatskih rijeka, suvenira, kulturnih spomenika, poznatih hrvatskih proizvoda, glazbenih sastava, došao je red da jezične skupine Sveučilišne škole hrvatskoga jezika i kulture, koje svake godine imaju neke druge simbolične nazive, dobiju nazive po glasovitim hrvatskim izumiteljima. Danas ne možemo zamisliti život bez struje, bez izuma uz pomoć kojih pišemo, letimo, skačemo iz letjelica, a o muškome modnom dodatku kravati da i ne govorimo.

Polaznici ispred dvorca Trakošćan

U društvu s Marijom Jurić Zagorkom na Tajnama Griča

Penkala, kravata, cepelin, struja, padobran bili su ovogodišnji nazivi skupina, a da naši mladi polaznici ne bi živjeli na staroj slavi ovih poznatih Hrvata, za kraj programa pripremili su maštovite prezentacije o nazivima svojih skupina. Tako se, kao i svake godine, u opuštenoj atmosferi slikovitih Grešnih Gorica ponad Desinića, nakon dobroga zagorskog *obeda* pjevalo, plesalo i glumilo.

RADIONICA UPOZNAVANJA

Sveučilišna škola započela je radionicom upoznavanja u Hrvatskoj matici iseljenika te obilaskom povijesnih i kulturnih znamenitosti Zagreba, a svečano otvorenje upriličeno je u auli Rektorata Sveučilišta u Zagrebu. Tom su prigodom polaznike pozdravili rektor Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Aleksa Bjeliš, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika mr. sc. Marin Knezović te ravnateljica Sveučilišne škole hrvatskoga jezika i kulture prof. dr. sc. Zrinka Jelaska. Uslijedila su četiri tjedna intenzivne nastave odnosno odvojeni gramatički i lektorski dio. Osim akademskoga jezičnog programa koji je organiziralo Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska matica iseljenika pobrinula se da studenti uče i o kulturi, povijesti, identitetu. Večernji događaji bili su obogaćeni raznim kulturnim događajima, a s posebnim oduševljenjem doživljena je noćna tura po Zagrebu pod nazivom Tajne Griča u kojoj su, uz pomoć Marije Jurić Zagorke i drugih poznatih likova iz hr-

vatske književnosti i povijesti polaznici upoznali Gornji grad na drukčiji način. Osim što su posjetili Hrvatsko zagorje i Plitvička jezera, studenti su pjesmom i slikom upoznali i ostale dijelove Hrvatske. S klapom Nostalgija *otputovali* su u Dalmaciju, s glazbenom skupinom Cinkuši u naš kajkavski kraj, a uživajući u zasigurno jednom od najvećih kulturnih događaja ove godine u Hrvatskoj – izložbi Davora Rostuhara *National Geographic* - Hrvatska iz zraka, obletjeli su sve hrvatske ljepote.

Predah pri obilasku Plitvičkih jezera

NA TKALČI I JARUNU

U trenucima odmora između intenzivne jezične nastave i bogatog programa kulture, ovogodišnji sveučilištarci šetali su se popularnom Tkalčom ili se zabavljali na Jarunu. Njih ukupno 34 stiglo je u Zagreb iz 14 zemalja (Danska, Francuska, Hrvatska, Italija, Luxembourg, Mađarska, Njemačka, Španjolska, Švedska, Švicarska, Australija, Brazil, Kanada, SAD), a posebnost je bila skupina mladih australskih Hrvata. Iako je riječ o zemlji odakle nam, zbog udaljenosti i razlike u godišnjim dobima, rjeđe dolaze studenti ipak su Melissa, Amanda, Daniel, Adam, Stefan i Robert odlučili doći u ovaj program, usavršiti svoje znanje, ali i još bolje upoznati domovinu svojih predaka. "U Hrvatskoj mi se najviše sviđaju kulturne znamenitosti, arhitektura, a želim bolje naučiti hrvatski tako da mogu bolje razgovarati s bakom i djedom", rekao nam je Stefan. Iz također udaljenog kontinenta došli su Novozelanđani Daniela i Joshua. U Hrvatsku ih je dovela ljubav odnosno dok je Danielu dovela ljubav prema hrvatskim korijenima, Danijelov je motiv bila – Daniela.

Sveučilišne povjestice mogu se prelistati na internetskoj stranici Škole

Ispred Hrvatske matice iseljenika: druženje uz svečanu večeru u klubu Matis

Kao i prethodnih godina, Školu je polazilo i petero stipendista koji dolaze s partnerskih sveučilišta: Sveučilišta u Regensburgu (Njemačka), Instituta *Filipus Kaušić* (Austrija) i *Hankuk University of Foreign Studies* (Koreja), na kojem hrvatski uči simpatična Jisu. Ona je u Zagreb stigla kako bi pokušala ostvariti svoj poseban plan. "Došla sam u Školu jer bih se željela baviti međunarodnom trgovinom između Hrvatske i Koreje. No, ovdje nisam samo učila hrvatski, već sam upoznala vašu zemlju o kojoj nisam ništa znala i stekla puno prijatelja. Oduševljena sam svime!"

ČETIRI PRELIJEPA TJEDNA

Sveučilišna škola hrvatskoga jezika i kulture tradicionalni je program Hrvatske matice iseljenika i Sveučilišta u Zagrebu, namijenjena mladim ljudima hrvatskoga podrijetla, ali i svim drugim studentima koji žele upoznati Hrvatsku, steći ili proširiti svoje znanje o našoj zemlji te naučiti ili usavršiti hrvatski jezik. Osim stečenog znanja i lijepih uspomena, o četiri ovogodišnja prelijepa tjedna svjedočit će i četrnaesti broj novina *Sveučilišnih povjestica* koje se mogu prelistati na internetskoj stranici Sveučilišne škole hrvatskoga jezika i kulture na Facebooku: http://www.facebook.com/sveucilisna.skola ■

ENG The University School of Croatian Language and Culture was held in Zagreb from June 21st to July 18th, gathering thirty-four participants from fourteen European and overseas countries. The event was once again successfully co-organised by the University of Zagreb and the CHF.

MIRKU VIDAČKOVIĆU VISOKO NJEMAČKO ODLIKOVANJE

NJEMAČKA - Poznati hrvatski socijalni i sportski djelatnik iz Waiblingena Mirko Vidačković (68) primio je u Berlinu, u dvorcu Bellevue, iz ruku njemačkoga predsjednika Joachima Gaucka visoko njemačko odličje: Savezni križ za zasluge na polju integracije. Vidačković, koji je rodom iz Bijele pokraj Konjica (BiH), već je ranije nekoliko puta nagrađivan za svoj rad. - Iznimno sam ponosan što sam imao čast biti među 25 nagrađenih iz cijele Njemačke - rekao je Vidačković, ponosan jer mu je priznanje uručio njemački predsjednik Joachim Gauck koji je Vidačkovića pitao što mu je ostalo u najduljem sjećanju iz rada u socijalnoj službi. - Rekao sam mu bez ustezanja da je to bilo vrijeme borbe za samostalnost moje domovine Hrvatske. Tada sam nesebično pružao pomoć svim prognanicima bez obzira na to koje su bili vjere ili nacije. I sam je evangelistički svećenik i dobro je shvatio moje poruke - rekao je Vidačković koji je u mladosti bio igrač, tajnik i jedan od osnivača NK Dinamo u Stuttgartu, današnja Croatia Zagreb, a godinama kasnije osnivač i voditelj Kulturne sportske udruge Zrinski iz Waiblingena. Bio je više godina aktivni član župskog vijeća sv. Ante Waiblingen i Biskupijskog vijeća. Član je i Inegracijskog vijeće u Waiblingenu, gdje zastupa interese svih Hrvatica i Hrvata.

HBZ POMAŽE ŽRTVAMA POPLAVA

SAD - Humanitarni fond Hrvatske bratske zajednice Amerike 1. kolovoza 2014. uputio je novčanu pomoć poplavljenim područjima Hrvatske te Bosne i Hercegovine. Do sada su prikupljene donacije raspodijeljene ravnomjerno na tri adrese u iznosu od dvadeset i pet tisuća američkih dolara, a adresanti su, uz dvije obitelji iz Gunje, Caritas Zagrebačke nadbiskupije, Caritas Vrhbosanske nadbiskupije i Hrvatski Crveni križ - Gradsko društvo Crvenoga križa Županja.
Nakon prvih vijesti iz domovine koje su članstvu HBZ-a pristigle o toj nezapamćenoj poplavi, Izvršni odbor HBZ-a odmah je pokrenuo sabirnu akciju kako bi se pomoglo najugroženijima u poplavama u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. - Izvršni odbor zaključio je nakon dobivenih informacija da je dvjema obiteljima u Gunji bila najpotrebnija pomoć, zbog čega je tim obiteljima odmah dodijeljena donacija od 500$ kako bi mogle kupiti najosnovnije dnevne životne potrepštine. Uz to, tri ostale vrijedne donacije, svaka od pet tisuća dolara, poslali smo na: Caritas Zagrebačke nadbiskupije, na Caritas Vrhbosanske nadbiskupije i Hrvatski Crveni križ - Gradsko društvo Crvenog križa Županja. Sredstva su upravo stigla na prave adrese i već smo ovdje u HBZ-u u Pittsburghu zaprimili zahvalnice - izjavio je glavni predsjednik Hrvatske bratske zajednice Edward W. Pazo.

Prethodna donacija HBZ-a Dječjoj bolnici u Klaićevoj ulici 25 tisuća dolara

Podsjećamo da je HBZ prošloga ljeta uručio donaciju, također u iznosu od 25.000 dolara, Dječjoj bolnici u zagrebačkoj Klaićevoj ulici.
Ravnatelj Hrvatske matice iseljenika mr. sc. Marin Knezović, prigodom 120 obljetnice uspješnog djelovanja i kontinuirane pomoći ugroženima, svim članovima Hrvatske bratske zajednice iz SAD-a i Kanade, kao i onima koji djeluju uz pomoć Humanitarnog fonda, upućuje iskrenu zahvalnost i čestitke za visoki jubilej te naše ugledne asocijacije na sjevernoameričkome kontinentu u ime svih djelatnika i suradnika Hrvatske matice iseljenika. (*Vesna Kukavica*)

Kontinuirana politika asimilacije Hrvata

Predsjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća Slaven Bačić komentira kako je hrvatskoj zajednici u Vojvodini trebalo više od desetljeća da dobije prve udžbenike na hrvatskom, što potvrđuje postojanje dvojnih standarda vlasti prema manjinskim zajednicama

Oko 16.500 Bunjevaca u Srbiji niječe hrvatsku pripadnost tvrdeći kako su autohtona etnička skupina koja ima svoj jezik, kulturu i tradiciju. Ostali, većina Bunjevaca u Bačkoj, kojoj pripada i vodstvo vojvođanskih Hrvata, deklariraju se kao Hrvati bunjevačkoga roda odnosno kao bunjevački Hrvati ili Hrvati-Bunjevci. Vodstvo hrvatske manjine u Vojvodini godinama upozorava da pojedina državna tijela Srbije potiču umjetnu podjelu bunjevačkih Hrvata na Bunjevce i Hrvate, proglašavajući bunjevačku ikavicu govorom odnosno jezikom Bunjevaca koji se ne smatraju Hrvatima.

Tekst: **Uredništvo**

Predsjednik Srbije Tomislav Nikolić donirao je učenicima u Subotici na početku školske godine čitanke i gramatiku za učenje bunjevačkoga govora i to na ćirilici, čije širenje u subotičkim školama potiče Bunjevačko nacionalno vijeće, vodstvo zajednice Bunjevaca koji niječu hrvatsku pripadnost, izvijestio je tjednik "Hrvatska riječ". Tiskanje tih udžbenika u nedostatku sredstava na sebe je preuzeo predsjednik Nikolić, koji se i prije zauzimao za zajednicu Bunjevaca koju smatra "autohtonim južnoslavenskim narodom". Predsjednik Hrvatskoga nacionalnoga vijeća Slaven Bačić komentira kako je, s druge strane, hrvatskoj zajednici u Vojvodini trebalo više od desetljeća da dobije prve udžbenike na hrvatskom, što potvrđuje postojanje dvojnih standarda vlasti prema manjinskim zajednicama.

Stižu reakcije na potez srbijanskoga predsjednika Nikolića koji je vlastitim novcem financirao udžbenike za Bunjevce. Zgražaju se tamošnji Hrvati, zgražaju se i mnogi u Hrvatskoj dok predsjednik Josipović poručuje - riječ je o kontinuiranoj politici asimiliranja Hrvata u Srbiji, to je nekorektan potez, ali također upozorava da se i s naše strane vodila politika koja je Bunjevce izolirala iz hrvatskoga korpusa. "Nemojmo taj očiti problem pretvoriti u međustranačko prepucavanje, riječ je o dugogodišnjoj politici koja nije bila dobra. Gledajmo kako ljude koji se osjećaju Bunjevcima dobiti da se osjećaju Hrvatima", poručio je predsjednik Josipović.

"To je samo još jedan dokaz da Hrvatska pošteno tretira nacionalne manjine. Tretman prema našima u Republici Srbiji definitivno nije isti", komentirao je cijeli slučaj ministar obrazovanja Vedran Mornar.

U vezi sa slučajem donacije ćiriličnih čitanki i gramatike bunjevačkoga govora učenicima u Subotici, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova RH pozvalo je na razgovor otpravnicu poslova Veleposlanstva Republike Srbije u Hrvatskoj kako bi podsjetilo da je Hrvatska na svim sastancima sa srbijanskim dužnosnicima dobila čvrsta obećanja o tiskanju udžbenika na hrvatskome jeziku, ali to do danas nije ispunjeno, priopćilo je u ponedjeljak MVEP.

"Ministarstvo vanjskih i europskih poslova RH ne može utjecati na to kako će se netko deklarirati, ali će nastaviti inzistirati na pravu da se Hrvati u Srbiji školuju te da mogu upotrebljavati materinski jezik. Na ovoj temi ćemo nastaviti raditi diplomatskim putem budući da smatramo kako je ne treba iskorištavati za pokušaj dizanja rejtinga pojedinih političara i političkih stranaka", stoji u priopćenju. ■

ENG At the opening of the school year Serbian President Tomislav Nikolić donated readers and grammar books for the Bunjevac dialect in the Cyrillic script to pupils in Subotica, a policy encouraged by the Bunjevac National Council, the leadership of a group claiming the Bunjevac community has no ethnic affiliation with Croatians.

Stjepan Asić iz Australije novi je predsjednik HSK

Hrvatsko izvandomovinstvo ne smije doživljavati sudbinu uvijek ponovne izgradnje veza sa svakom novoizabranom vlasti. Kontinuitet suradnje jamstvo je uspjeha – poručuju čelni ljudi HSK

S Konvencije HSK u Zagrebu

Napisala: **Ivana Rora**

Dugogodišnji tajnik Hrvatskoga svjetskog kongresa Stjepan Asić iz Sydneya novi je predsjednik te krovne iseljeničke organizacije u svijetu. U iduće dvije godine Asić ima zadaću osigurati kontinuitet odnosa s Hrvatima izvan domovine za što mu je, dakako, prijeko potrebna čvrsta suradnja i potpora hrvatske Vlade.

Hrvatsko izvandomovinstvo ne bi smjelo doživljavati sudbinu uvijek ponovne izgradnje odnosa sa svakom novom vlasti jer upravo je kontinuitet jamstvo osnaživanja postojećih veza.

- Na žalost, ni nakon 20 godina nije pronađen učinkovit način kako domovinu informirati o radu i životu izvandomovinskih Hrvata. Štetno je marginaliziranje Hrvata izvan Hrvatske - rekao je fra Šimun Šito Ćorić, dugogodišnji glasnogovornik HSK.

Hrvatskoj široj javnosti uglavnom je nepoznat podatak da iseljenici godišnje u domovinu transferiraju nevjerojatnih 1,1 milijardu eura. Taj iznos čini ih najvećim ulagačem u našu zemlju, a oni bi sami rekli i najmanje vidljivim. Uz to, riječ je o iznosu o kojem doznajemo od službenih kanala odnosno od banaka i tvrtki za prijenos novca u gotovini. To je najbolji pokazatelj kako je iseljeništvo golem i neiskorišten gospodarski potencijal. No, priču ne treba neizbježno stavljati u kategoriju novčanog transfera, ignorirajući značajni intelektualni kapital.

MAĐARSKA – ODLIČAN PRIMJER

Novo vodstvo HSK postavilo je za prioritet kanaliziranje toga golemoga potencijala prema domovini. Svjesni su i nove pozicije Hrvatske, prije svega članstva u Europskoj uniji.

- Očekujemo od nove srpske Vlade suradnju koja će nam otvoriti putove za brže rješavanje "hrvatskog pitanja". Prije svega to se odnosi na pitanje zastupljenosti, a na temelju Sporazuma o zaštiti manjina koji je potpisan i ratificiran u Saboru i u Narodnoj skupštini Republike Srbije. Naravno, najvažnija nam je zastupljenost u predstavničkim tijelima - rekao je Petar Kuntić, bivši srpski parlamentarac i novoizabrani dopredsjednik Kongresa za Europu, naglasivši kako je Hrvatska u potpunosti ispunila odredbe toga ugovora, a Srbija, prema njegovim riječima, nije ni dotaknula ovo pitanje.

Hrvatska je zemlja s velikim iseljeništvom. Podsjećamo, u domovini živi nešto više od četiri milijuna stanovnika, a isto toliko, prema nekim procjenama, živi i izvan Hrvatske. Bez obzira na to što precizne brojke ne postoje, nema sumnje kako su u dosegu nužnosti izgradnje dobrih odnosa. Mnoge zemlje pokazuju uspješnu praksu komunikacije i suradnje sa svojim iseljenicima. Nerijetko se tu spominju Izrael, Irska, Italija, a Kuntić je u taj slijed dodao i mađarski primjer jer je Mađarska dala državljanstvo svojim iseljenicima u relativno jednostavnoj proceduri.

HRGETIĆU VENEZUELA I HRVATSKA NISU PREDALEKO

Jasno je kako su mediji svakodnevna komunikacijska spona između iseljenih i domovinskih Hrvata, a koliko je sport važan i ne poznaje granice, suvišno je isticati. Baš je to izazvalo i ogorčenje Hrvata u Srbiji i Crnoj Gori. Naime, uoči samog početka sada već okončanoga Svjetskoga nogometnog prvenstva HRT je ukinuo emitiranje programa. Stoga je Kuntić uputio kritiku HRT-u.

Stjepan Asić, novi predsjednik HSK, Željka Lešić, ravnateljica Domovinskog sjedišta HSK i Mijo Marić, stari predsjednik HSK

Tko su novi-stari članovi HSK?

Za glavnoga tajnika izabran je Vinko Sabljo iz Švicarske, jedan od osnivača Kongresa i nekadašnji dvostruki dopredsjednik na svjetskoj razini. Rumunjski parlamentarac Slobodan Gera predstavljat će u Kongresu hrvatske nacionalne manjine iz europskih zemalja. Hrvatsku i BiH predstavljat će Miljenko Stojić iz Hrvatskoga centra za istraživanje zločina komunizma. Predstavnik Kongresa za Sjevernu Ameriku i dopredsjednik na globalnoj razini ostaje Ivan Curman iz Vancouvera.
Za rizničarku ove krovne iseljeničke organizacije ponovno je potvrđena Diana Vukušić, a glasnogovornik ostaje svestrani Hrvat iz Švicarske fra Šimun Šito Ćorić.

Latinoameričkog poduzetnika hrvatskog podrijetla Josipa Hrgetića, novoizabranog predsjednika Kongresa za Južnu Ameriku, upravo su HSI dovele u Hrvatsku. I to prve, održane 2006. godine u Zadru. Iskusan poduzetnik odmah je uočio potencijal svoje "druge" domovine tako da je već uhodani posao oko organiziranja najrazličitijih kongresa pokrenuo i u Hrvatskoj. A poznato je kako se upravo ta gospodarska ili turistička niša ističe kao važna i potrebna u našoj zemlji. - Moram priznati kako vjerujem da je ipak lakše nekome hrvatskih korijena otvoriti, pokrenuti posao ovdje, nego nekome tko ne poznaje ovaj prostor i mentalitet – kaže Hrgetić koji ima i jedan zanimljiv plan.

Bez obzira na udaljenosti, nove tehnologije omogućuju jedinstveno mjesto susreta. Dakako, virtualnoga. Stoga Hrgetić ima ideju povezati sva hrvatska društva u Južnoj Americi na jedinstvenome Facebook profilu, na koji bi često "navraćali" s dobrim razlogom – zbog obilja korisnih informacija i prije svega povezivanja mladih ljudi hrvatskoga podrijetla.

Pod dojmom i adrenalinom nogometne igre Ante Radić vraća se u Australiju. Desetljeća su prošla otkako je upravo zbog nogometa, kao profesionalni igrač, otišao iz Hrvatske u Melbourne. A, evo, sada ga je upravo ta igra dovela ponovno u Hrvatsku. Ispunjen dobrom energijom zajedništva, rekao nam je kako se pun ideja vraća za Australiju i kreće u projekt povezivanja tamošnjih hrvatskih društava.

IMENOVATI PREDSTAVNIKE U UN-u

Uostalom, to je dio njegove novostečene funkcije jer je izabran za koordinatora HSK za Australiju i Novi Zeland. Nesumnjivo, očekivanja od novog saziva su velika. Članstvo će tražiti konkretne pokazatelje uspješnosti rada, realno postavljene ciljeve i njihovo ostvarivanje. A evo koji ciljevi su pred novoizabranima.

- Uloga HSK u Ujedinjenim narodima mora ojačati, a formalne pozicije prerasti u aktivno sadržajne i to u New Yorku, Genevi i Santiagu, a ne treba izostaviti ni Beč - rekao je fra Šimun Šito Ćorić. Tu je svakako i Bruxelles, adresa koja kao mjesto mogućnosti i utjecaja ne smije biti izostavljena. Dat ćemo sve od sebe - poručuje novo vodstvo HSK.

Dopisno glasovanje, oporezivanje inozemnih mirovina, problem s dobivanjem osobnih iskaznica, stjecanje prava na državljanstvo, pojednostavljenje procedure za moguća ulaganja – gorući su problemi, a članstvo očekuje umjesto odgode - konkretna rješenja. Kako bi se spomenute teme i riješile, u Kongresu ističu kako od Državnoga ureda za Hrvate izvan Hrvatske očekuju da bude "njihov put do Vlade i partner Hrvatskome svjetskom kongresu". - Partnerstvo u ovome važnom i dugoročnom projektu suradnje iseljene i domovinske Hrvatske nije upitno - rekla je glasnogovornica Državnoga ureda Žana Ćorić. ■

ENG **Sydney's Stjepan Asić, the long-time secretary of the Croatian World Congress, was elected to serve as the new president of this umbrella association of emigrant organisations around the world.**

"Uvijek smo se dizali, pa je to i naš zadatak danas"

"Trebali bismo danas imenovati i drugu hrvatsku ranu ili mjesto aktualnog mučeništva hrvatskih katolika: to je BIH. U njoj je danas zaista teško biti Hrvat i katolik", istaknuo je biskup Košić

Misno slavlje ispred crkve Hrvatskih mučenika

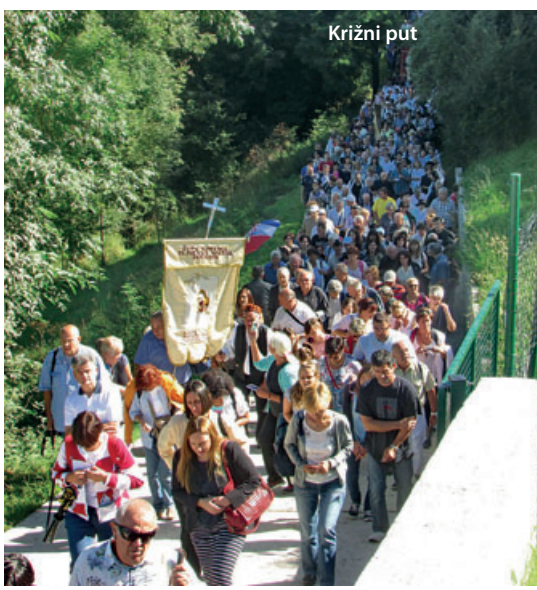
Napisao i snimio: **Zvonko Ranogajec**

O vogodišnju proslavu Dana hrvatskih mučenika na Udbini u subotu 30. kolovoza predvodio je sisački biskup i predsjednik Komisije HBK "Iustitia et pax" mons. Vlado Košić. Uz domaćega gospićko-senjskog biskupa Milu Bogovića koncelebrirali su predsjednik HBK zadarski nadbiskup Želimir Puljić, predsjednik BK BiH banjolučki biskup Franjo Komarica, riječki nadbiskup Ivan Devčić, šibenski biskup Ante Ivas, porečko-pulski biskup Dražen Kutleša, umirovljeni porečko-pulski biskup Ivan Milovan te više od stotinu svećenika, među kojima i ravnatelj Hrvatske inozemne pastve fra Josip Bebić.

Biskup Košić istaknuo je da "kada se okupljamo ovdje u Udbini, u nacionalnom svetištu Crkve hrvatskih mučenika, tada jednim blagdanom slavimo hrvatske svece, blaženike i sluge i službenice Božje, ali i mnoge znane i neznane tj. od Crkve (još) neproglašene Božje ugodnike na našim oltarima, a koji su dali svoje živote za Krista. Najprije to su sv. Nikola Tavelić, sv. Marko Križevčanin, bl. Alojzije Stepinac, bl. Miroslav Bulešić, blažene sestre Drinske mučenice - bl. Jela Ivanišević i četiri njezine susestre kćeri Božje ljubavi, kao i službenici Božji širokobriješki mučenici (njih 66, fra Leo Petrović i 65 subraće) i službenica Božja časna s. Žarka Ivasić. Oni su neposredni svjedoci vjere jer su bili progonjeni *in odium fidei*, iz mržnje na vjeru i živote dali za Krista".

Biskup Košić osvrnuo se na progon hrvatskih katolika koji trpe mučeništvo od različitih nepravdi i nasilja. "Trebali bismo danas imenovati i drugu hrvatsku ranu ili mjesto aktualnog mučeništva hrvatskih katolika: to je BIH. U njoj je danas zaista teško biti Hrvat i katolik. Treća rana našega hrvatskog mučeništva danas je nepoštenje i lopovluk koji trpe naši ljudi zbog neodgovornosti onih koji nas vode, a koji ne vole ni hrvatski narod ni Katoličku crkvu, već samo svoj džep i nemoralno upravljaju našim dobrima, a za sirotinju ne mare. Ipak mi kao katolički narod nikada nismo zbog svojih rana pali i ostali slomljeni, uvijek smo se dizali, pa je to i naš zadatak danas", rekao je biskup Košić.

Na kraju mise riječi zahvale izrazio je gospićko-senjski biskup Mile Bogović, posebno spomenuvši trud članova Komisije HBK i BK BiH za hrvatski martirologij odnosno za popisivanje svih žrtava II. svjetskog rata i poraća, pripadnika hrvatskoga naroda i Katoličke crkve. Biskup je istaknuo da će na taj način istina koja se često iskrivljavala doći na vidjelo, a izbjeći će se manipuliranje žrtvama. Proslava Dana hrvatskih mučenika započela je Križnim putem s Krbavskoga polja od crkve sv. Marka Groba koji je predvodio župni vikar u Ogulinu vlč. Dino Rupčić, a molio se križni put "Hrvatski mučenici" na Udbini mons. dr. Mile Bogovića. ■

Križni put

ENG This year's celebration of Croatian Martyrs' Day in Udbina, held on Saturday, the 30th of August, was led by Sisak bishop and president of the Croatian Bishops' Conference's Iustitia et Pax commission, Monsignor Vlado Košić.

TRI ČILEANSKA DRAGULJA

Laureat čileanske Nacionalne nagrade za književnost Antonio Skármeta, nova članica *Academie Chilena de la Lengua* spisateljica Patricia Stambuk te menadžerska zvijezda Davor Luksic tri su ovoljetna dragulja hrvatske zajednice te južnoameričke zemlje

Piše: **Vesna Kukavica**

Iz Čilea nam ovih dana o Hrvatima pristižu samo lijepe vijesti. Vidljivi su u prvim redovima u svim područjima ljudske djelatnosti u Čileu i staroj domovini, od umjetnosti do gospodarstva. Laureatom čileanske Nacionalne nagrade za književnost za 2014. postao je 22. kolovoza svestrani umjetnik Antonio Skármeta Vranicic iz Antofagaste. U Academiu Chilena de la Lengua primljena je afirmirana TV-novinarka i spisateljica Patricia Stambuk Mayorga 8. kolovoza u gradu Viña del Mar. Nagrađenim umjetnicima na stazama slave pridružila se nova menadžerska zvijezda iz Santiaga bračkih korijena, Davor Luksic Lederer, koji je 26. kolovoza od Zagrebačke banke na našoj Burzi otkupio u ime svoje obiteljske planetarne tvrtke većinski paket dionica (iznad 93 posto) hotelskoga kompleksa Istraturist Umag, platívši ga oko 915 milijuna kuna. Ova transakcija vinula je Lukšićeve u sam vrh hrvatskoga turističkog biznisa budući da im luksuzni hoteli uzduž Jadrana raspolažu s 45.000 kreveta, čime su s vodeće pozicije u toj gospodarskoj grani skinuli hotelijerskog diva Valamara koji ima u RH 42.000 kreveta i u vlasništvu je trojice Austrijanaca.

Skármeta, Štambukova i Lukšić tri su ovoljetna dragulja hrvatske zajednice te prijateljske južnoameričke zemlje u kojoj mnogobrojni ljudi našega podrijetla stvaraju dulje od 150 godina, pridonoseći čileanskom društvu svojom radišnošću, snalažljivošću, obrazovanjem i nesvakidašnjom predanošću probitku, napretku svoje obitelji i nove domovine - Čilea, koja 18. rujna obilježava 204. dan neovisnosti.

Lančanom migracijom, započetom između 1860. i 1870., naši ljudi doselili su se u Čile uglavnom prije II. svjetskoga rata pa danas ondje ima vrlo malo osoba rođenih u Hrvatskoj. Na tim prostorima neznatan broj ljudi govori hrvatski. Hrvatska kulturna društva prepolovljena integracijskim i asimilacijskim procesima, njih dvadeset dva, djeluju u Arici, Iquiqueu, Antofagasti, Punta Arenasu, Calami, Santiagu, Vallenaru, La Sereni, Vina Del Maru, Concepcionu i najjužnijem naselju na svijetu Porveniru, koji su utemeljili Hrvati za vrijeme zlatne groznice. Čileanski Hrvati zacijelo su pozitivno utjecali na Čile da, kao prva zemlja Latinske Amerike, prizna Republiku Hrvatsku 16. siječnja 1992. Svaka svjetska kultura oblikovala se u neprestanom procesu uzimanja i davanja, što se kroz prizmu selilaca bjelodano prepoznaje u Čileu, čiju su kulturu obogatili stvaratelji dalmatinske korjenike – obrazovani na elitnim sveučilištima Južne Amerike. Najbrojnije hrvatske etničke zajednice u Čileu danas, za razliku od prijašnje rasprostranjenosti, žive u Santiagu, Punta Arenasu i Antofagasti. Hrvatski emigranti (posebice Dalmatinci, većinom Bračani) pronašli su tijekom zlatne i salitrene groznice novo društvo te su se zajedno s drugim seliocima koji su onamo stizali iz Njemačke, Švicarske, Francuske, Italije, V. Britanije i pojedinih pokrajina Otomanskoga Carstva, sjedinili sa spojem predhispanskog svijeta i civilizacije prvih kolonizatora s Iberskog poluotoka (Andalužana, Estremaduraca, Kastiljanaca, Katalonaca i Baska). Svi oni stvorili su čileansku naciju bogatu raznolikostima - koja je izgradila rastuću svjetsku ekonomiju.

Procesi kulturne razmjene stari su koliko i sama kultura, i to ona koju su Dalmatinci sa sobom ponijeli u svijet i ona s kojom su se u tome svijetu susreli na novim geografskim područjima Čilea, od Arice na sjeveru do rta Horna na jugu. Ta je razmjena živući identitet, čudesno svjedoči novoprimljena akademkinja iz Punta Arenasa - Štambukova, čija su antropološka istraživanja i medijska bilježenja ovjekovječena knjigom posljednje svjedokinje pretkolumbovskih naroda - *Rose Yagán Miličić*, koju je pronicljivi Jerko Ljubetić izvrsno preveo na hrvatski jezik u zajedničkoj nakladi Hrvatske matice iseljenika i splitske Nakade Bošković. Na svečanosti primanja Štambukove u Akademiju bili su prisutni akademici Patricia Tejeda, Juan Antonio Massone i našijenac Eugenio Mimica Barassi iz Viña del Mara te dva akademika iz Valparaisa: Siegfried Muñoz Van Lamoen i Eduardo Godoy. Među uglednim uzvanicima bila je i veleposlanica RH u Čileu Nives Malenica. Uz spisateljsku i novinarsku karijeru na nacionalnoj televiziji Štambukova djeluje i kao sveučilišna profesorica i istraživačica novih medija na Novinarskome studiju na Papinskome katoličkom Sveučilištu u Valparaísu i Sveučilištu Magallanes. Uvjereni smo da je prijam u Akademiju Štambukovoj snažan poticaj za razvitak karijere.

Kako stvari stoje, književniku Skármeti još fali jedino Nobelova nagrada, a svi mu priznaju da u svojim djelima fantastično slika dušu Čilea. Tako je i u netom nagrađenom romanu *Los días del arcoíris* (*Dani duge*), u kojem prikazuje etape suvremenoga čileanskog društva koje se već krajem osamdesetih godina 20. stoljeća razvija u onom obliku u kojem ga trenutačno zatječemo: ima tu i životnog stila po uzoru na SAD, zajedničke latinoameričke povijesti, europskog naslijeđa, klasične i globalne kulture, osjetnih društvenih razlika i, najviše, Skármetine životne ljepote paradoksa! ■

ENG **Prominent journalist P. Stambuk M., a native of P. Arenas, was recently accepted as a member of the Chilean Language Academy. We are particularly proud of her anthropological research and work in the media, eternalised in her book, also translated into Croatia, about Rose Yagan Milicic – the last witness to pre-Columbian peoples.**

Nezaboravno folkloraško ljeto

Ovoga ljeta ukupno se okupilo 76 polaznika. Najbrojniji su bili plesači i svirači iz Njemačke i Hrvatske, no uz njih bilo je i polaznika iz Argentine, SAD-a, Kanade, Austrije, Mađarske, Srbije i BiH

Napisala i snimila: **Srebrenka Šeravić**

Matična tradicionalna Ljetna škola hrvatskoga folklora održana je početkom kolovoza ove godine ponovno u Boriku pokraj Zadra, u više nego primjerenim i lijepim prostorima hostela "Zadar" Hrvatskoga ferijalnog saveza. Ovaj simpatični hostel, smješten na samoj obali mora, nedaleko od plaže i drugih sadržaja tako važnih mladim ljudima, pružio je idealne uvjete za učenje, druženje i smještaj sudionika i njihovih predavača.

Ovogodišnji program Škole folklora obuhvatio je hrvatsko jadransko područje, plesove, pjesme i narodne nošnje naših otoka i priobalja pa su tako tijekom punih deset dana polaznici marljivo proučavali tradicijsku plesnu baštinu otoka Krka, Cresa, Raba, Paga i Silbe, zatim s prostora središnje Dalmacije plesove i pjesme Splita, Trogira, Kaštela, Čiova, otoka Brača, Šolte, naravno i Šibenika te okolnog primorja, Makarske i susjednih mjesta, a južni dio hrvatskoga jadranskog područja predstavili su plesovi Dubrovačkog primorja, Rijeke Dubrovačke, Konavala, Župe Dubrovačke, doline Neretve, otoka Hvara, Korčule, Mljeta, Lastova, poluotoka Pelješca te Dubrovačke kontradance.

S obzirom na to da program Škole folklora uvijek predstavlja i plesove Hrvata koji žive u susjednim zemljama, ovoga ljeta polaznici su mogli naučiti i plesove Hrvata Boke kotorske i južne Hercegovine. Uz plesna predavanja održani su i satovi pjevanja i predavanja o narodnim nošnjama jadranskog područja te satovi teorije o narodnoj plesnoj kulturi u Hrvata i razvoju etnokoreologije u Hrvatskoj. Ovaj opsežan program svladavali su uspješno plesači škole folklora dok su u drugoj dvorani istodobno marljivo svirali tamburaši. Kao i uvijek, bila je tu i treća grupa, svakako ona najglasnija. Pogađate, riječ je o svračima tradicijskih glazbala.

Ovogodišnji program Škole folklora obuhvatio je hrvatsko jadransko područje

JADRANSKO PODRUČJE

Voditelj Škole folklora prof. Andrija Ivančan okružio se sjajnom ekipom kolega predavača, vrsnih poznavatelja hrvatske folklorne baštine jadranskog područja, a u odjelu za ples bili su: dr. Goran Oreb, Tonči i Marica Tadin, Vidoslav Bagur, Nenad Milin, Damir Kremenić, Zlatan Sindičić, Bojan Pogrmilović (pjevanje), Josip Forjan (narodne nošnje). Tamburaše su vodili prof. Tibor Bün i kao gost predavač maestro Siniša Leopold, šef dirigent Tamburaškog orkestra Hrvatske radiotelevizije. Voditelj odjela sviranja tradicijskih glazbala bio je iskusni Vjekoslav Martinić.

Ovoga ljeta ukupno se okupilo sedamdeset i šest polaznika. Najbrojniji su bili plesači i svirači iz Njemačke i Hrvatske, no uz njih bilo je i polaznika iz Argentine, Sjedinjenih Američkih Država, Kanade, Austrije, Mađarske, Vojvodine (Srbije) i Bosne i Hercegovine. Posebno smo ponosni na naše "stare" polaznike odnosno na znatan broj mladih ljudi koji redovito pohađaju Školu folklora već godinama i koji joj se s veseljem vraćaju. To svakako potvrđuje vrijednost nastave i kvalitetu predavača, ali i onu posebno lijepu atmosferu zajedništva, druženja i stvaranja novih prijateljstava.

Uz obilje nastave koja se održavala i prije i poslije podne, ipak je bilo vremena za uživanje na plaži i u večernjim

Svečani završni koncert polaznika ovogodišnje Ljetne škole folklora

Voditelj Škole folklora prof. Andrija Ivančan s predavačima

druženjima uz pjesmu i svirku tambura. Organiziran je i posjet Zadru kako bismo zajednički pogledali koncert našega nacionalnoga folklornog ansambla "Lado". Posebno je svečano bio obilježen na ovogodišnjoj Ljetnoj školi folklora Dan domovinske zahvalnosti, 5. kolovoza. Na toj proslavi koju su priredili svi naši polaznici i predavači pridružili su nam se i naši dragi prijatelji, Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave iz Mađarske te predstavnici gradišćanskih Hrvata iz Beča, a i mnogi prijatelji Škole folklora i bivši polaznici koje je toga dana put doveo do Zadra.

SVEČANI ZAVRŠNI KONCERT

Kao što nalaže tradicija, posljednjega dana nastave, u nedjelju 10. kolovoza u večernjim satima održan je na terasi hostela svečani završni koncert u kojemu su nastupili baš svi polaznici ovogodišnje Ljetne škole folklora. Terasa je bila prepuna oduševljenih gledatelja, a među njima su bili najglasniji roditelji koji su iz mnogih zemalja svijeta i cijele Hrvatske došli podržati svoje folkloraše i svirače. O fešti koja je zatim uslijedila još će se dugo pričati, kao i o svim lijepim i šaljivim zgodama ovoga nezaboravnoga folklorašog ljeta! ■

ENG **Borik, near the seaside town of Zadar, was again the venue for the annual CHF Summer School of Croatian Folklore. Held in early August, the event's programme covered the folklore of the Croatian Adriatic coastal regions and the dances, songs and folk costumes of our islands and seaboard.**

DOMOVINSKA VIJEST

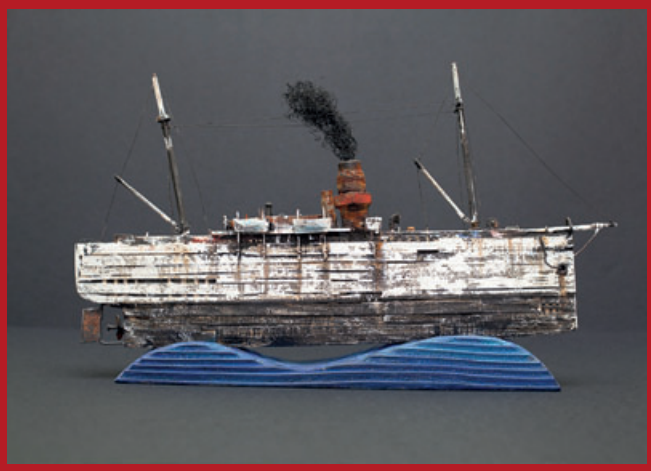

IZLOŽBA MARIJA ŠUNJIĆA

DUBROVNIK - U prostoru Hrvatske matice iseljenika u Dubrovniku otvorena je izložba bosanskohercegovačkog akademskog slikara Marija Šunjića. Voditeljica podružnice HMI-ja u Dubrovniku Maja Mozara uvodno je istaknula višestruku suradnju s umjetnicima iz BiH, naglasivši kako će se suradnja nastaviti i ubuduće.

- Šunjić je jedan od najplodnijih i najprepoznatljivijih umjetnika u BiH, čija se djela nalaze i u zbirkama i u Nacionalnoj galeriji u Sarajevu. Ovaj prostor prikladan je za ova dva različita ciklusa, skulpture brodova i kolaže nazvane 'Continuum tremens', što je svojevrsna igra riječi. Ova djela u promatrača pobuđuju znatiželju i potiču ga na postavljanje pitanja – osvrnuo se na Šunjićeva djela povjesničar umjetnosti Marin Ivanović. - Hvala na iznimno lijepom dočeku, lijepim riječima i energiji koja vlada ovim prostorom. Nadam se da je ovo početak jednoga krasnog prijateljstva – rekao je na otvorenju autor Mario Šunjić.

Mario Šunjić rođen je 1975. godine u njemačkome gradu Majschu. Srednju strojarsku školu završio je 1994. godine, a slikarstvo diplomirao 2002. godine na Akademiji likovnih umjetnosti Sveučilišta u Mostaru u klasi profesora Ante Kajinića. Na poslijediplomskome studiju ARS SACRA diplomirao je 2005. godine pod vodstvom mentora Ante Kajinića. Radio je kao asistent na ALU Široki Brijeg, zatim u Srednjoj likovnoj školi "Gabrijel Jurkić" u Mostaru, a trenutno je zaposlen na FPMOZ Sveučilišta u Mostaru. Sudionik je mnogobrojnih simpozija i likovnih kolonija, izlagao je u zemlji i inozemstvu, a za svoj rad nagrađen je s nekoliko uglednih nagrada.

Prijateljstva se rađaju i rastu u Novome

Lutkarska predstava *Čarobnjak iz Oza*; tri dramske predstave: *Struji struja*, *Noć u muzeju* i *Hrvatska bajka*; dvije plesne točke, film o Maloj školi, izložba kulturološke radionice, promocija novina Spomenak i bloga, *Čudnovata sportska liga*, samo je dio produkcije ovogodišnje maloškolske avanture

Svi sudionici Male škole hrvatskoga jezika i kulture u Novom Vinodolskom

Napisale: **Marina Mandac, Biljana Babić, Uredn.** Snimila: **Snježana Radoš**

Dom Crvenoga križa grada Zagreba u Novome Vinodolskom ove godine 20. put ugostio je sudionike tradicionalne Matičine Male škole hrvatskoga jezika i kulture, 62 djece i mladih iz 13 zemalja (SAD-a, Kanade, Švicarske, Njemačke, Austrije, Francuske, Italije, Velike Britanije, Belgije, Švedske, Nizozemske, Rumunjske i Hrvatske), od 21. srpnja do 1. kolovoza 2014. S njima su još bili, hrvatski jezik podučavali, s kulturnom i prirodnom baštinom upoznavali, za razne kreativnosti i aktivnosti animirali, pazili i uveseljavali njihovi voditelji. Jedna od voditeljica, desetogodišnja ljubiteljica Male škole Marina Mandac, za ovogodišnji Spomenak je napisala…

U NOVOME SVAKI PUT NEŠTO NOVO (IZ VODITELJSKOG PERA)

Godine prolete. Baš svaka. I opet smo bili u Maloj školi, u Novome Vinodolskom, svatko na svome katu, u svojoj sobi, s novim ili starim cimerima. Neki na krevetu na katu. A ujutro, buđenje s pogledom

Kultura: Razvijaju svoje umjetničke vještine i lijepo se zabavljaju. Ova radionica izrađuje umjetničke dijelove *(Elisa Vlajčić)*

Ovi učenici koji su na lutkarskoj radionici rade mnogo lutke. Svaki ima jedan rol sa svojom lutkom *(Maria Francisca Dobra)*

Igraju igre u grupi koje imaju veze sa komunikacia i koncentracia. Rade isto improvizacije. Dobra atmosfera, puno se smiju *(Philippe Merle du Bourg)*

Ovi satovi plesanja ih uče kako mogu plesati i slušati ritam muzika. Koreografia nije teška, nego je lakša i puna veselja *(Biserka Cheda i Davida Beca)*

Atmosfera na kvizu je bila puna energije, a nakon pobjede sam se osjećala super. Igrali smo kao ekipa *(Madeleine Bilić)*

Filmska radionica: Snimaju druge radionice i igraju igrice. Filmaju sve ljude koji dolaziu is druge države *(Mihael Planinić)*

Voditelji ovogodišnje Male škole

na more i na Krk u daljini. Mmmmm, miriše na 'novi' dan u kojem će se opet puno dobroga dogoditi. To je Mala škola, to je Novi!

Radionice ujutro i popodne. Doručak, ručak, užina i večera. Jelovnici sve bolji i bogatiji. Plaža, šetnja... Eto prilika za razmjenu iskustva, za par crtica o prospavanoj noći, o planovima za 'novi' radni dan. I to je Novi.

Svako ljeto 'nova' (ali i stara) lica. Puno je ideja! Treba opet iznenaditi roditelje, rodbinu, bližnje i prijatelje s nečim 'novim'. Treba zabilježiti svaki trenutak, pretočiti ga u riječ ili snimku, a da ne pričamo o fotografijama. I to je Novi!

Kada se sklope svi ti nezaboravni i uhvatljivi trenuci, treba ih podijeliti sa svijetom, i to podijeliti u pravome smislu riječi. Zato i imamo nove tehnologije, razne društvene mreže zbog kojih smo dostupni baš u svakom kutku svijeta. Dijelimo fotografije, riječi, cijele tekstove, misli i sve o čemu želimo pričati svijetu. Štoviše, to je 'nova' moć Male škole. Ništa više ne ostaje samo tu, za naše oči i uši. Prelazimo granice među zemljama i kontinentima, među vremenskim zonama. Naši sati i dani, radionice i zabava ili obilje sportskog i natjecateljskog duha obilaze svijet, ulaze u domove i obitelji. A donosi ih opet Novi!

Ono što je trajno i stalno, to je Lada i grupa voditelja i pratitelja. Upravo s njima sve počinje i završava – otkad se odrade prvi sastanci i dogovori do trenutka kada se tradicionalna palačinka pojede pred Maticom nakon povratka iz Novoga. Tim stručnjaka vrlo brzo pretvara se u krug prijatelja, i oni duljega ili kraćega staža. Svatko pomaže drugome, ohrabruje drugoga i uskoči kada god je to potrebno.

Svatko je od nas voditelja došao na svoj način, ali samo s jednim ciljem – iz ljubavi prema djeci i podučavanju hrvatskoga jezika na razne načine – u jezičnoj, dramskoj, lutkarskoj, plesnoj, novinarskoj, filmskoj ili radionici kulture i baštine, kroz sport i zabavu... prenijeti jezik, govor, povijest, identitet i svijest o hrvatskim korijenima. Mi, voditelji, tu smo zbog njih i dajemo im najbolje od sebe.

Hvala djeco... u ime svih voditelja. ■

Polaznici Novinarske radionice s voditeljicom Elom

Himna Male škole

Novi Vinodolski grad je mali
al' tu smo iz cijelog svijeta stali!
Prijatelja je lako naći
ovdje će se svak snaći!

Svako jutro na redu je tura
kad se uči hrvatski jezik i kultura.
Sve je lako uz voditelje brižne
s njima ostvarujemo ciljeve nedostižne.

Uz vesele ljetne boje
kreativne ideje se roje.
Svakog novog ljeta
otkrijemo novog talenta.

Nakon užine bježi se na plažu
gdje voditelji čuvaju stražu J.
Odbojka je igra dana
pravila nikom nisu strana.

Kad igramo sve je prva liga
čak i tko gubi nema briga.
Kada završimo rad
brzo hitamo u grad.

U Konzumu ima svega
najprije odemo do njega.
Navečer se ekipe u sobama stvore
i tad se valjaju najbolje fore.

Mala škola svaku ekipu rado prima
u svijet nosimo pozivnicu svima!

voditeljica Biljana Babić i polaznici Novinarske radionice

ENG The City of Zagreb Red Cross House in Novi Vinodolski played host for the twentieth time to the traditional CHF Little School of Croatian Language and Culture, opening its doors to sixty-two children from thirteen countries.

Zajednica Hrvata Beograda predstavila se u Splitu

Protagonisti filma o Iliji Okrugiću poznati su glumci Saša Alač i Aljoša Vučković, kojeg ovih dana gledamo u ulozi Ferate u reprizi serije "Velo misto", mlada glumica osječkog HNK Ivana Gudelj, rođena u Splitu, a narator je bio Žarko Radić, aktualni ravnatelj Drame HNK Split

Napisala: **Branka Bezić Filipović**

U organizaciji HMI-jeve podružnice Split i Ekološkog društva "Picigin Bačvice"‘ predstavila se u Splitu Zajednica Hrvata Beograda "Tin Ujević" filmom "Ilija Okrugić - Domovino, slatko milovanje" i izložbom "Putovima bana Jelačića". U kinoteci "Zlatna vrata" u Splitu 16. srpnja nazočnima se obratio Branko Bosanac - predsjednik splitskog društva "Picigin Bačvice", zatim Stipe Ercegović - predsjednik društva "Tin Ujević" iz Beograda, a izložbu je otvorila Matičina voditeljica Branka Bezić Filipović. Nakon toga je prikazan film, prvi iz serije "Znameniti Hrvati Vojvodine i Srbije", a autorski je rad redatelja Stipe Ercegovića.

Inače, Ilija Okrugić - Srijemac jedan je od književnika koji se svrstava u književni krug oko biskupa J. J. Strossmayera i bio je prvi svećenik kojeg je Strossmayer zaredio kao biskup 1850. godine. Njegovo najznačajnije djelo je gradnja, renoviranje i opremanje crkve Gospe Snježne na Tekijama pokraj Petrovaradina. Okrugić je bio i pisac i pjesnik, autor pjesama "Za jedan časak radosti", "Milkina kuća na kraju" i "Lijepo ti je u našem Srijemu". Međutim, još je poznatiji po melodrami "Šokica" koja nije silazila s redovitog repertoara novosadskog, subotičkog i osječkog kazališta punih 50 godina, a bila je izvedena i u splitskom HNK, kada je glavnu ulogu Janje igrala Blaženka Katalinić.

Stipe Ercegović i slikar Dragan Rumenčić pokraj slike rodne kuće bana Jelačića

Sa snimanja filma o Iliji Okrugiću: Aljoša Vučković, Ivana Gudelj i režiser Stipe Ercegović

Protagonisti filma o Iliji Okrugiću poznati su glumci Saša Alač i Aljoša Vučković, kojeg ovih dana gledamo u ulozi Ferate u reprizi serije "Velo misto", mlada glumica osječkog HNK Ivana Gudelj, rođena u Splitu, a narator je bio Žarko Radić, aktualni ravnatelj Drame HNK Split. Splitska premijera prošla je odlično pa je Stipe Ercegović primio mnoge čestitke i pohvale.

U jednoj večeri imali smo dva iznimna kulturna događaja. Osim filma, svojom izložbom "Putovima bana Jelačića" splitskoj publici predstavio se zemunski slikar hrvatskog podrijetla Dragan Rumenčić, član ULUPUDS-a i karikaturist "Ježa", nosilac mnogobrojnih međunarodnih nagrada za slikarstvo i karikaturu.

Rumenčić je dvadesetak akvarela posvetio gradovima iz sredine 19. stoljeća kada je ban Josip Jelačić boravio u Srijemu i kada ga je obranio od pobunjenih Mađara te ga vratio u sastav Banovine Hrvatske. Na slikama su Zagreb, Osijek, Budimpešta, Beč te Petrovaradin u kojem još uvijek postoji Jelačićeva rodna kuća, a krug se zatvara slikom obiteljske grobnice i kapele gdje je pokopan. Rumenčić nije ništa ostavio slučaju. Stvaranju izložbe prethodilo je proučavanje tog razdoblja pa smo dobili autentičnu atmosferu gradova iz doba kada je živio ban Josip Jelačić.

U glazbenome dijelu programa nastupili su ženska klapa "Marjan" i muška klapa "Filip Dević", a iznenađenje večeri bila je premijerna izvedba nove pjesme Gorana Karana. U publici su se mogli vidjeti splitski piciginaši te veterani Hajduka koji su tri puta bili gosti Zajednice Hrvata Beograda "Tin Ujević". ■

ENG The Tin Ujević Croatian Community of Belgrade presented the film *Ilija Okrugić – Homeland, Sweet Caress* and the "Paths of Ban Jelačić" exhibition in Split. The event was hosted by the Split branch office of the CHF and the Picigin Bačvice Ecological Association.

"S vremenom će doći bolji dani"

"Budućnost Hrvata u Srbiji bit će svijetla i postojana samo pod uvjetom da se korjenito promijeni odnos države prema nama Hrvatima, prema našim institucijama"

Petar Kuntić u svom subotičkom uredu

Razgovarala: **Marija Hećimović**
Snimke: **Hrvatska riječ**

Ovih dana raspisani su izbori za nacionalna vijeća nacionalnih manjina u Vojvodini. Tim povodom od predsjednika Demokratskoga saveza Hrvata u Vojvodini (DSHV) Petra Kuntića željeli smo saznati nešto više o aktualnoj političkoj situaciji u kojoj žive Hrvati u Vojvodini. Aktivno sudjelujući u životu hrvatske zajednice već četvrt stoljeća, Petar Kuntić obnaša predsjedničku dužnost u stranci od 2004. godine, a članom stranke postao je davne 1993. U tom razdoblju, koje je obilježeno nizom teških trenutaka za Hrvate u Vojvodini, uporno je nastojao izboriti elementarna manjinska prava koja im kao novoj nacionalnoj manjini pripadaju po propisima domicilne države. Istodobno je bio i član važnih predstavničkih tijela ili je obavljao funkcije u izvršnoj vlasti kao što su Skupština Republike Srbije (narodni poslanik), grad Subotica (zamjenik gradonačelnika), Hrvatski nacionalni savjet, Odbor za međunacionalne odnose i ravnopravnost, Odbor za nauku Skupštine RS, Međuvladina mješovita komisija Republike Srbije - Republike Hrvatske, Komisija za sport Hrvatskoga nacionalnog vijeća (predsjednik) itd. Po obrazovanju je diplomirani inženjer poljoprivrede i od 1985. do 2005. bio je na rukovodećim položajima u značajnim privrednim organizacijama u Vojvodini i Hrvatskoj. Rođen je u Subotici 1960. gdje živi s obitelji.

Gospodine Kuntiću, politički ste predstavnik Hrvata u Srbiji. Kako ocjenjujete prilike u kojima žive Hrvati u Srbiji?

- Život Hrvata u Republici Srbiji znatno je bolji nego ratnih 90-ih prošlog stoljeća, no ni izdaleka se ne nalazi na razini za koju bi se moglo reći da je zadovoljavajuća. Animozitet većinskog stanovništva prema Hrvatima već dulje vrijeme je vrlo visok i u takvim uvjetima teško je opstati i biti Hrvat. Samim tim potrebno je uložiti veliki trud kako bi se ohrabrili roditelji da upisuju djecu u odjele na hrvatskome jeziku, kako bi se ohrabrili ljudi da se koriste svojim jezikom i pismom koji je u službenoj uporabi na teritoriju Vojvodine i da se bez straha izjašnjavaju kao Hrvati. Sve su to prijeko potrebni koraci kako ne bi došlo do asimiliranja Hrvata na ovim prostorima. Djeluje jednostavno, ali to je Sizifov posao.

Mislimo da bi naša država Hrvatska morala puno više ulagati u poboljšanje položaja svojih manjina jer svjedoci smo kako ovdje u Vojvodini Republika Mađarska pruža neusporedivo veću pomoć svojoj manjini.

Hrvati u Vojvodini još uvijek se suočavaju s problemima u ostvarivanju svojih ljudskih i manjinskih prava. Što je tu ključno?

- Probleme Hrvata u državi Srbiji možemo smjestiti u dva stupca. Prvi stupac čine problemi koji zadiru u domenu politike, a drugi stupac čine problemi u implementiranju prava na temelju Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina odnosno problemi u ostvarivanju manjinske samouprave. Među političkim problemima svakako moramo istaknuti neadekvatnu zastupljenost Hrvata u predstavničkim tijelima, u institucijama općina, gradova, pokrajine i države. Poseban problem je bunjevačko pitanje koje desetljećima stvara vječitu maglu na sjeveru Bačke. Drugi stupac problema vezan je uglavnom za ingerenciju krovne organizacije Hrvata u Srbiji – Hrvatskoga nacionalnog vijeća odnosno uz probleme u području obrazovanja na hrvatskome jeziku, kulturu, informiranje i službenu uporabu jezika i pisma. U ovim područjima tek smo na početku ostvarivanja svojih manjinskih prava, daleko ispod onoga što već participiraju tzv. "stare manjine" u Vojvodini - Mađari, Rumunji, Rusini i Slovaci. Ovdje moram naglasiti da Hrvatsko nacionalno vijeće nadljudskim naporima nastoji očuvati prava koja su nam zajamčena pozitivnim propisima Republike Srbije da ne ostanu samo mrtvo slovo na papiru, ali često nailazimo na zatvorena vrata, tražimo odgovore koje ne dobivamo ili jednostavno nemamo kome ni uputiti pitanja.

Kuntić je rođen u Subotici 1960. gdje živi s obitelji

U ovim područjima tek smo na početku ostvarivanja svojih manjinskih prava, daleko ispod onoga što već participiraju tzv. "stare manjine" u Vojvodini - Mađari, Rumunji, Rusini i Slovaci.

Koje su značajke političke organiziranosti tamošnjih Hrvata?

- Nakon uvođenja višestranačja ranih 90-ih prošlog stoljeća u tadašnju zajedničku državu Hrvati u Vojvodini u velikom broju uključili su se u osnutak i rad Demokratskoga saveza Hrvata u Vojvodini. Osnivačka skupština održana je 15. srpnja 1990. godine. Od tada su protekle 24 teške godine za nas Hrvate u Srbiji. O tom razdoblju mogla bi se napisati opsežna povijest. Svakako treba istaknuti da je tijekom čitavog razdoblja normalno bilo biti Mađar, Rumunj, Slovak, Rom i drugo, ali smo osjećali da se hrvatsko ime teško izgovaralo u globalu. Čitavo to razdoblje možemo podijeliti u dva dijela: prvi dio od osnutka do petolistopadskih demokratskih promjena u Srbiji kada je glavna parola u DSHV-u bila "Ostati i opstati" i drugi dio od petolistopadskih promjena do danas s parolom "Integracija da, asimilacija ne".

U politici ste dugo vremena. Kako je biti političar Hrvat u Srbiji?

- Vrlo je teško i nezahvalno biti političar u hrvatskoj stranci u Srbiji. Taj križ s vremenom je sve teži i teži. Ne volim kada ljudi ovaj posao gledaju kao korist. Postoji korist u smislu pomoći svome narodu u materijalno-financijskom smislu, ali osobna korist ne postoji. Do preuzimanja vodstva u DSHV-u 2003. godine bio sam direktor jedne poljoprivredne tvrtke, a usporedno sam razvio i privatni biznis. Nakon izbora za predsjednika DSHV-a sve je prestalo i danas se zaista ne mogu pohvaliti sjajnom situacijom na privatnome poslovnom planu. Da nisam svojedobno ušao duboko u hrvatsku priču ovdje u Srbiji, svakako bi sve bilo drukčije. No, ne kajem se, barem sam nastavio tradiciju žrtvovanja za svoj narod u našoj obitelji koju je utemeljio moj pradjed, poznati hrvatski djelatnik u Subotici između dvaju svjetskih ratova, Nikola Matko-

Animozitet većinskog stanovništva prema Hrvatima već dulje vrijeme je vrlo visok i u takvim uvjetima teško je opstati i biti Hrvat.

vić-Kenjveš. Najljepše razdoblje u aktivnostima DSHV-a u posljednjih 12 godina svakako je razdoblje od 2007. do 2014. godine odnosno razdoblje u kome sam tri puta biran za narodnog zastupnika Skupštine Srbije, što je pokazalo i vidljivost Hrvata na političkoj sceni ove države.

Hrvati, osobito oni u Srijemu, stradali su tijekom Domovinskoga rata. Možete li nešto reći o tome?

- Najveći gubitak među Hrvatima tijekom Domovinskoga rata doživjeli su Hrvati u Srijemu. Kalvarija srijemskih Hrvata dobro je poznata i izvan ovih prostora, o njoj se nekoliko puta razgovaralo i u Haškom tribunalu. Na žalost, za kalvariju više od 30.000 srijemskih i podunavskih Hrvata do sada nitko nije odgovarao, a vrijeme prolazi.

Koji su ključni izazovi kada je u pitanju budućnost Hrvata?

- Budućnost Hrvata u Srbiji bit će svijetla i postojana samo pod uvjetom da se korjenito promijeni odnos države prema nama Hrvatima, prema našim institucijama. Veliku važnost u svemu tome svakako nosi i europski put Srbije. Država bi morala uporabiti sve resurse da zaustavi asimilaciju koja je jedan od najbitnijih čimbenika odumiranja hrvatskog imena na ovim prostorima. Također ne možemo čekati sljedećih 20 godina da država osnuje institucije manjinske samouprave jer je pitanje kome će tada trebati.

Hrvati u Srbiji izravno osjećaju svaku promjenu u hrvatsko-srpskim odnosima. Po Vašem sudu kakvi su oni trenutno?

- Trenutno hrvatsko-srpski odnosi nisu na razini koja bi se mogla ocijeniti zadovoljavajućom i to uvijek ima reperkusije i na položaj Hrvata. Puno toga se obećava, a realizacija je vrlo skromna.

Posljednji susret na visokoj razini bio je prošle godine u Tavankutu kada su se sastali predsjednici dviju država. Bili ste nazočni na tome susretu. Ima li kakvih konkretnih posljedica nakon tog susreta?

- Svaki susret na najvišoj razini između predstavnika domicilne i matične države daje novu nadu u bolje sutra. Na žalost, velike ambicije u vezi s promjenama ozračja u domicilnoj državi za nas Hrvate uglavnom se na kraju, pa i ovoga puta, pretvore u dim i na posljetku, kada se sve slegne u prašinu, opet sve ispočetka. Vrijeme nije lako. Problem je što se sve ponavlja i skoro smo naviknuli na to da je ovakvo stanje normalno, a nije normalno i ne bi trebalo biti normalno.

Često boravite u Hrvatskoj. Kako ocjenjujete odnos RH prema Hrvatima u Srbiji?

- U proteklih 10 godina dio moje obitelji jedno vrijeme živio je u Vinkovcima i često sam boravio u Hrvatskoj. Dobro poznajem aktualnu političku situaciju u matičnoj domovini. Mi Hrvati iz DSHV-a godinama imamo dobru suradnju s institucijama države Hrvatske i oni su predmet našeg zanimanja i razgovora. Od političkih stranaka najbolju suradnju imamo s HDZ-om, strankom koja najbolje razumije naše probleme. Mislimo da bi naša država Hrvatska morala puno više ulagati u poboljšanje položaja svojih manjina jer svjedoci smo kako ovdje u Vojvodini Republika Mađarska pruža neusporedivo veću pomoć svojoj manjini. No, uvijek mi je na umu kako je najveći uspjeh da i mi Hrvati konačno imamo svoju državu, da je poštujemo kao svoju majku, a majka se nikada ne kritizira. Mlada smo država i s vremenom će doći bolji dani, puhat će pozitivniji vjetrovi iz Hrvatske i za nas Hrvate u Republici Srbiji. ■

ENG Elections have been called for the national councils of minority communities in Vojvodina. We spoke with Petar Kuntić, president of the Democratic Alliance of Croatians in Vojvodina, about the current political climate in which the Croatian community of Vojvodina lives.

Tekst: **IKA** Snimke: **IKA, P. Tyran**

Svećenik Splitsko-makarske nadbiskupije don Stipe Mlikotić ispraćen je na posljednji počinak u utorak 26. kolovoza u rodnoj župi Dolac Gornji. Sprovodnu misu predvodio je splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić u koncelebraciji s dubrovačkim biskupom Matom Uzinićem, željezanskim biskupom Egidijem Živkovićem i pedesetak svećenika, a uz sudjelovanje bogoslova, redovnica, obitelji, prijatelja, mještana rodne župe i gradišćanskih Hrvata iz biskupije Željezno u Austriji gdje je don Stipe Mlikotić obnašao svoju svećeničku službu.

ČOVJEK VJERE I NARODA OTVOREN SVIJETU

Pozdravivši okupljene, nadbiskup Barišić izrazio je ljudsku i kršćansku sućut svima, a posebno obitelji pokojnika i vjernicima iz Gradišća na čelu s mons. Živkovićem kojima je don Stipe darovao cijeli svoj svećenički život i čitavog sebe. "Kad god netko prijeđe s ovoga svijeta dio nas, preko te osobe, predstavljen je pred licem Božjim", rekao je mons. Barišić i istaknuo da don Stipe pred Gospodina nosi veliko srce puno vjere i ljubavi po kojem će ga svi pamtiti.

Homiliju i riječi pozdrava don Stipi izrekao je, na gradišćanskohrvatskom jeziku, željezanski biskup Egidije Živković. "Vrijeme rastanka nije vrijeme mnogih riječi, već trenutak kada nam se nameće pitanje zašto muka, bolest i smrt kada zajedno plačemo radi odlaska bliske nam i drage osobe i kada zahvalju-

Pogreb don Stipe Mlikotića u rodnom Gornjem Dolcu

Svećenik koji je svoj život posvetio gradišćanskim Hrvatima

"Danas sam došao zahvaliti ti osobno kao bratu, Hrvatu, domoljubu i rodoljubu, ali i kao prijatelju. Toj zahvali priključuje se i cijela Željezanska biskupija koju si obogatio i u kojoj si ostavio duboki trag", rekao je u svojoj homiliji željezanski biskup

jemo Bogu na životu našeg don Stipe i što ga je pozvao u svećeničku službu te za sve čime je obogatio Splitsko-makarsku nadbiskupiju i Željezansku biskupiju", rekao je mons. Živković. Istaknuo je kako je don Stipe u svemu što je radio bio vođen Duhom Svetim, da je bio čovjek vjere i naroda otvoren svijetu koji je uvijek promatrao kršćanskim pogledom te da nije sanjario o romantičnoj prošlosti ni utopističkoj budućnosti Crkve, već je predano i vjerno služio konkretnoj mjesnoj crkvi i narodu. "Danas sam došao zahvaliti ti osobno kao bratu, Hrvatu, domoljubu i rodoljubu, ali i kao prijatelju. Toj zahvali priključuje se i cijela Željezanska biskupija koju si obogatio i u kojoj si ostavio duboki trag. Bio si živa veza između svoje dvije biskupije te između domovine i Gradišća. Hvala i neka ti Bog plati. Ne zaboravi nas, moli za nas i svoju Crkvu, hrvatski narod i Gradišće", zaključio je mons. Živković. Na kraju misnoga slavlja generalni vikar Splitsko-makarske nadbiskupije mons. Miroslav Vidović ukratko je prikazao život i rad don Stipe Mlikotića. Riječi oproštaja uputili su i don Mirko Skejić u ime svećenika Splitsko-makarske nadbiskupije; don Stipin nasljednik u Malome Borištofu u Austriji fra Božidar Blažević; Štefan Palković u ime pastoralnog vijeća župe u Malome Borištofu; načelnik općine Veliki Borištof (Austija) Rudi Berlaković; zapovjednik vatrogasaca Rajmund Balog čiji je član bio i don Stipe te župnik Srijana - Doca Gornjega don Zvonimir Mijić. ■

Don Stipe Mlikotić rođen je 11. ožujka 1950. u Poljicima, u selu Dolac Gornji, od oca Mije i majke Dragice rođ. Matešan. Za svećenika je zaređen 21. lipnja 1975. u marijanskom svetištu Vepric kraj Makarske. Čitav svoj svećenički život proveo je u Gradišću u Austriji, biskupija Željezno, obnašajući župničku službu u više župa. Upravo tamo ga pamte kao čovjeka neizmjerne topline i velikog srca, koje se istrošilo ljubeći sve bez razlike i koje nikome nije zla nanijelo. Bio je jako omiljen i svatko ga je volio. On je volio mlade, s njima se rado družio i okupljao ih. Bio je nadasve svećenik i čovjek, ali i filozof, povjesničar, umjetnik, zaljubljenik u arhitekturu i starine, a napose zaljubljenik u svoj rodni kraj. Kao veliki poznavatelj bila naroda, društva, ali i politike, pisao je članke i osvrte u gradišćanskome Glasniku. Pastoralno angažiran, dugi niz godina privlačio je sve profile ljudi. Cijenio je jako priproste, domaće, ljude u župama gdje je djelovao. Ljubav prema umjetnosti potaknula ga je da okuplja umjetnike, i austrijske i hrvatske, te ih je spajao organizirajući izložbe. Nadasve je ljubio svoju domovinu Hrvatsku, svoju Splitsko-makarsku nadbiskupiju i svoj Dolac. Ostao je vjeran u teškim vremenima Hrvatskoj radi koje je bio i proganjan. Volio je svoju hrvatsku putovnicu kao veliku svetinju. Bio je pastir za narod, a sebe je zaboravljao. Nije mu bilo važno što će jesti ili obući. Takvo svjedočanstvo o don Stipi daju oni koji su ga dobro poznavali, koji su s njime živjeli i radili. Nedavno se, teško bolestan, vratio u svoju domovinu. Dobri Otac nebeski ga je pozvao 24. kolovoza, u nedjelju, u dan Gospodnji, u vječnu domovinu, tamo gdje više nema ni boli ni jauka, već samo radost gledanja Boga licem u lice. Živio je za taj susret i kao vjernici vjerujemo da u njemu sada trajno uživa. Don Stipe, genijalac malog rasta, bio je veliki čovjek i veliki svećenik.

ENG The funeral of Don Stipe Mlikotić, a priest serving under the Split-Makarska archdiocese, was held on Tuesday, August 26th in his native parish of Dolac Gornji. Born in 1950, he graduated theology in Split in 1975 before moving to the Gradišće region of Austria to work as a spiritual guide, patriot and promoter of culture.

"Hvala Međimurje!"

Sve je započelo susretom sudionika iz Čilea, Argentine, Kanade, Vojvodine, Makedonije, Rumunjske, Nizozemske, pa čak i Južne Afrike, ispred Hrvatske matice iseljenika 27. srpnja u Zagrebu

Bojanje ograde u SRC Mladost u Čakovcu (NK Međimurje)

Bojanje igrališta u Cirkovljanu

Napisao: **Mihovil Rora (iz ugla jednog sudionika)** Foto: **Foto arhiv EHTF**

Matičin ECO HERITAGE TASK FORCE (EHTF) projekt je koji se održava jedanput godišnje na nekoj lokaciji u Hrvatskoj. Njegov cilj, u duhu Hrvatske matice iseljenika, je upoznavanje mladih iseljenih Hrvata iz raznih zemalja međusobno te stvaranje odnosa s lokalnom hrvatskom zajednicom u koju su došli. Zahvaljujući Hrvatima iz Kanade i njihovim idejama, ovaj projekt započeo je 1993. godine u Dubrovniku, ratnih godina, kada su mladi iseljenici sudjelovali u obnovi svoje domovine. Nakon Koprivnice, Kaštela, Rovinja, Duge Rese, Murtera, Stona postupno je, do danas, projekt dobio volonterski sadržaj te iseljenici pomažu lokalnim zajednicama, čime izravno dolaze i u doticaj s hrvatskom kulturom i svojim korijenima. Projekt je s vremenom osnažio i svoj ekološki duh u svrhu važnosti očuvanja okoliša.

IDILIČNO I MODERNO

U organizaciji Hrvatske matice iseljenika i Međimurske županije te u dobroj suradnji s Hrvatskim fondom za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost ovogodišnji Task Force se održao u najsjevernijoj hrvatskoj županiji - Međimurju.

Sve je započelo susretom 23 sudionika iz Čilea, Argentine, Kanade, Srbije (Vojvodine), Makedonije, Rumunjske, Nizozemske, pa čak i Južne Afrike, ispred Hrvatske matice iseljenika 27. srpnja u Zagrebu. Nakon prvog susreta i upoznavanja, s voditeljicom i organizatoricom projekta Nives Antoljak te njezinim vrlim pomoćnim voditeljima, autobusom se krenulo u naš ovogodišnji smještaj – farmu krava u selu Poleve, tik do Čakovca. Bilo je idilično – sve je bilo moderno i uređeno, s puno zelenila, košarkaškim terenom i velikim dvorištem. Naš prijateljski domaćin, Bratoljub Horvat, odmah nam je poželio dobrodošlicu te objasnio neke pojedinosti zbog boljeg snalaženja te nismo gubili vrijeme. Odmah se odigrala i prva košarkaška utakmica sudionika, onako

Izjave nekih od sudionika

Damián Gargicevich, Argentina: "Ovako nešto se dugo pamti, divno sam se proveo i stvarno mi je bilo lijepo. Aktivnosti, razgledavanja, ali i tulumi su bili genijalni."

Goran Trajčevski, Makedonija: "Pohvaljujem ovaj cijeli projekt i Maticu, pozivam ljude iz cijelog svijeta da dođu i upoznaju se s kulturom i običajima te da nauče hrvatski jezik."

Darko Basich, Južna Afrika, voditelj projekta: "Ovo je najorganiziraniji Task Force dosad zahvaljujući velikoj upornosti i volji Međimurske županije. Ovogodišnje izdanje će se pamtiti."

Press konferencija u Čakovcu

S međimurskim tamburaškim sastavom KUD Kaštel iz Pribislavca

za lakše upoznavanje. Sljedeći dan smo sudjelovali na pres konferenciji u Čakovcu, gdje su nas dočekali predstavnici županije. "Ovakvi projekti od iznimne su važnosti za sve Hrvate, posebice mlade ljude koji žive izvan svoje domovine", izjavio je ravnatelj HMI-ja Marin Knezović. Također su nam zaželjeli dobrodošlicu i u gradskoj vijećnici gdje nas je dočekao zamjenik gradonačelnika Čakovca poželjevši nam ugodan provod u njihovoj županiji i gradu.

Ovogodišnji EHTF obilježen je mnogobrojnim izletima i razgledavanjima pa su sudionici dobro upoznali Međimurje. Posjetili smo tako Čakovec, Sveti Martin na Muri, Mursko Središće, Dom rudarstva, Oldtimer muzej u Selnici, Dubravsko jezero pokraj Preloga, Varaždin… Također smo imali i cjelodnevni izlet u Opatiju, gdje smo se posebno dobro zabavili i okupali. Međutim, jedno je sigurno: sudionicima se najviše svidio čakovečki festival Porcijunkolovo, gdje se s oduševljenjem uživalo na koncertima mnogobrojnih hrvatskih i ostalih glazbenih zvijezda, poput Massima i Zvonka Bogdana, te bogatoj ponudi tradicionalnih proizvoda Međimurja.

Nismo samo mi odlazili, nego se dolazilo i k nama: na farmi nas je posjetio međimurski tamburaški sastav KUD Kaštel iz Pribislavca, gdje su sudionici učili tradicionalne plesove uz energičnu glazbu. Nakratko smo bili i medijske zvijezde: za radio nas je intervjuirao Glas Hrvatske, a na jednom od naših poslova posjetio nas je i Jutarnji list.

VOLONTERSKI POSLOVI I RADIONICE

Što se tiče naših volonterskih poslova, različite stvari su nam stavljene na pladanj. Pomagali smo u uređenju, čišćenju i bojenju vrtića u Mačkovcu, Čakovcu i Prelogu. Uređivali smo buduću industrijsku zonu od nepoželjnih biljaka u Murskom Središću te pomagali u poslovima u Etno muzeju Trstenjak, najviše oko kukuruza koristeći se tradicionalnim alatima. Radili smo na ribičkoj kući i mlinu

Sa snimanja filma Žablja ekologija

Charlotte Murielle, Čile: "Task Force je bilo nevjerojatno iskustvo gdje sam upoznala super ljude i pronašla dobre prijatelje iz ostatka svijeta. Također sam vidjela lijepa mjesta u Hrvatskoj i imala čast raditi s kolegama u prelijepom Čakovcu i okolici."

Antun Pravdić, Vojvodina: "Radilo se i putovalo, stekao sam nova poznanstva i prijatelje diljem svijeta. Svim mladim preporučujem da se prijave sljedeće godine na Task Force. Unatoč svom poslu, upoznali smo Hrvatsku, tulumarili i uživali u tradicionalnoj hrani i piću."

Karla Mikulić, Nizozemska: "Ako nađem posao, rado bih ostala ovdje."

na Muri, najsjevernijoj turističkoj točki Hrvatske, kojoj smo ponovno priskočili u pomoć nakon velikog nevremena gdje smo pomogli u čišćenju. Također smo bojili nogometna igrališta u Čakovcu, Draškovcu i Cirkovljanu. Mazilo nas se i pazilo – budni Međimurci osiguravali su nam sve potrebno, uključujući vodu i hranu za osvježenje. Nakon radnog zadatka uslijedile bi iskrene zahvale.

NIJE IZOSTALO DOBRIH TULUMA

Naravno, nisu izostale ni ovogodišnje radionice. Tu je bila radionica hrvatskoga jezika pod vodstvom Anete Štefančić, gdje su sudionici s malim ili gotovo nikakvim znanjem hrvatskoga jezika naučili kako se predstaviti i ostale fraze koje bi im za početak mogle poslužiti u snalaženju za vrijeme boravka u Hrvatskoj. Svježe svakodnevne informacije o aktivnostima i projektu preko Facebooka i službenoga bloga dostavljala nam je internetska radionica pod magičnim štapom dugogodišnjeg polaznika Darka Basicha. Također, nije izostala ni dramska radionica s velikim pothvatom: prvi put na Task Forceu snimljen je film, pod nazivom "Žablja ekologija" akademskoga filmskog redatelja Ivana Mokrovića, s tematikom očuvanja okoliša i čovjekova utjecaja na život ostalih živih bića.

Niti tijekom ovogodišnjega Task Forcea nije izostalo dobrih tuluma. Nakon napornih radova te popodnevnih radionica svima je bilo u cilju dobro se i provesti. Noći su bile posebnije jedna od one druge: svaki party bio je tematski određen značajkama zemlje iz koje njihovi organizatori dolaze, s pripadajućim pićima i aktivnostima. Tako su sudionici iz Makedonije i Nizozemske organizirali idiličnu atmosferu s tradicionalnom makedonskom glazbom, dok je Darko održao kratko predavanje o Južnoj Africi i svirao vuvuzelu. Na vojvođansko-kanadskoj proslavi održano je i pravo tradicionalno vojvođansko vjenčanje, a rumunjski tulum pretvoren je u pravi Dracula party. Argentinski sudionici održali su prave male maškare s raznim igricama, čak su podijelili i nagrade! Jedine iznimke bili su country party glavnog voditelja te rimski toga party budući da je organizator, pomoćni asistent, upravo maturirao klasičnu gimnaziju.

Projekt je završio svečano u dvorani Scheier u Čakovcu, gdje se uz prisutnost svih onih koji su sudjelovali u projektu te administracije županije uz prezentaciju internetske radionice predstavio rad i boravak tijekom svih ovih devetnaest dana. Polaznici radionice hrvatskoga jezika glumili su novinarski intervju te su pokazali kako su ovladali hrvatskim jezikom, a prikazan je film dramske radionice koji je izazvao opće oduševljenje i pljesak. "Neki se žele vratiti, neki upoznati, neki tek ostvariti kontakte. Naš cilj je upravo povezivanje, stvaranje kontakata i promocija pa ako smo ovime napravili samo jedan korak više u tom smjeru, onda smo učinili puno", poručio je župan Matija Posavec nakon čega je zajedno s voditeljicom projekta Nives Antoljak podijelio pripadajuće zahvalnice. "Sve je ovdje teklo lagano, imalo svoju lijepu priču i ne mogu dovoljno zahvaliti županu i Međimurskoj županiji koji su se pokazali kao savršeni domaćini. Iz Međimurja ćemo odnijeti samo lijepe uspomene", komentirala je Nives Antoljak dok je *eMeđimurje* medijski popratilo svaki naši korak. Za kraj, prije povratka u Zagreb, ispred HMI-ja, svi se možemo okrenuti i zajedno glasno poviknuti: Hvala Međimurje! ■

Posjet Porcijunkolovu u Čakovcu

Zajednička zdravica na Drakula tulumu

ENG The CHF's Eco Heritage Task Force project has been staged for some twenty years. This summer's venue was in the Međimurje region with the participation of twenty-three young Croatians from Chile, Argentina, Canada, Serbia, Macedonia, Romania, the Netherlands and South Africa.

Ne može nam ni poplava ništa

Najnoviji filmski radovi s Pulskoga festivala preseljeni su u Orašje pa Posavci imaju privilegij vidjeti jednogodišnju hrvatsku produkciju puno prije Zagreba i ostalih velikih kulturnih središta

Napisala i snimila: **Nada Koturić**

Za Ivu Gregurevića je uvijek rezerviran najburniji pljesak

Ne može nam ni poplava ništa slogan je pod kojim se od 6. do 12. rujna održao 19. filmski festival u Orašju "Dani hrvatskog filma". Festival je izrastao u događaj koji ne propuštaju glumci, redatelji, djelatnici iz filmske industrije, prijatelji Posavine i Ive Gregurevića. Najnoviji filmski radovi s Pulskoga festivala preseljeni su u Orašje pa Posavci imaju privilegij vidjeti jednogodišnju hrvatsku produkciju puno prije Zagreba i ostalih velikih kulturnih središta. Festival je poseban kao što je poseban neponovljiv i po mnogima najveći hrvatski glumac Ivo Gregurević, idejni tvorac genijalne zamisli da se u malom Orašju stvori veliki festival. U tome mu svesrdno pomaže tijekom svih godina festivalskog trajanja Hrvatska matica iseljenika - Zagreb. Ove godine Gregurević je svoje kolege, prijatelje i cijelu Posavinu iznenadio originalnošću, ali i upornošću da održi festival čak i u uvjetima nakon poplava.

Dolazak glumaca i svih iz svijeta filmske industrije potvrđuje nespornu činjenicu da Ivo uživa najveći ugled i poštovanje te se svi slažu kako je on najveći hrvatski glumac koji daje poseban pečat hrvatskoj filmskoj produkciji. Govornici na otvorenju Dana hrvatskog filma nisu štedjeli riječi hvale za festival ističući ga kao važan kulturni događaj ne samo za Posavinu, nego i šire. Ni poplava ne može ništa posavskome festivalu jer mnogobrojni prijatelji ustrajno pomažu Ivi svojom suorganizacijom, pokroviteljstvima i sponzorstvima. Hrvatska matica iseljenika vjerni je pratitelj i suorganizator manifestacije. Ravnatelj HMI-ja Marin Knezović pozdravio je festivalske goste na otvorenju i istaknuo - Dragi prijatelji, ove godine osim Dana hrvatskog filma ove dvije obale rijeke Save povezala je zajednička nevolja, poplave neviđene do sada. Želeći svima nama u budućnosti manje vode, a puno više filmova, pozdravljam vas sa željom da uživate u ovogodišnjim filmskim predstavama. Dr. Dragan Čović, predsjedavajući Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH i predsjednik Hrvatskoga narodnog sabora, zahvalio je Ivi Gregureviću na svemu što čini za hrvatski film u RH i BiH te što svake godine ponovno razmišlja kako na što bolji način organizirati festival. Ovogodišnji pokrovitelji festivala su: Vlada Županije Posavske i Općina Orašje, a generalni sponzor je JP Elektroprivreda Hrvatske HZ HB d.d. Mostar. Ovogodišnji festival službeno je otvorio predsjednik Vlade Županije Posavske mr. sc. Marijan Oršolić.

Film fest u Orašju revijalnog je tipa, nema treme oko nagrada jer u ležernom raspoloženju svi se vesele onima koji dobiju dar festivala - Zlatni posavski dukat u starome hrastovu drvetu abonosu. Ove godine dobile su ih za doprinos u razvitku filma glumica Anja Šovagović Despot i redateljica Snježana Tribuson. Publika je uživala i u neočekivanoj izvedbi pjesme Anje Šovagović koja je nakon dobivanja Zlatnoga dukata gotovo 'ostala bez teksta'. Anja je emotivno zapjevala samo za Ivu: *Golubice bijela što si nevesela* uz simpatije prisutnih u dvorani. ■

Uzvanici na svečanom otvorenju "Dana hrvatskog filma"

ENG "Floods Can't Touch Us" is the slogan of the 19th Days of Croatian Film held in Orašje from September 6th to 19th. The festival has grown into an event not to be missed by actors, directors and other film industry professionals, friends of the Bosanska Posavina region and actor Ivo Gregurević.

Igrati nogomet u Hrvatskoj – kada san postane stvarnost

Nema dovoljno riječi kojima bismo svi mi mogli iskreno reći što je nama ostalo u srcu i u sjećanju. Predivni krajolici, odlično društvo, bogati jelovnici i puno smijeha. Ono što smo vidjeli na ovoj turneji je nešto što oduzima dah

Nogometašice *Mississauga Croatia S.C. Girls 1997* na početku kulturno-sportske turneje u Zagrebu

Napisala: **Lada Kanajet Šimić**
Snimili: **Dany Brdar i Kathy Benko**

Kayla Brdar, Ivana Mišljenović, Kate Tominac, Elizabeth Granić, Andrea Ivančić, Kassandra Bezjak, Ivona Ereiz, Stefanie Cikojević, Danijela Jezerinac, Jessica Benko, Kristen DaSilva, Nicole Smičiklas, Kristen Duić i Nicole Rudyk – 14 je predivnih djevojaka, članica Ženskoga nogometnog kluba *Croatia - Mississauga Croatia S.C. Girls 1997* iz Kanade, koje su prvi put kao ekipa posjetile Hrvatsku i odigrale tri prijateljske utakmice s vršnjačkim ženskim nogometnim klubovima Hrvatskoga nogometnog saveza. Tako su se na početku turneje 2. kolovoza susrele sa ŽNK Agram, a sa ŽNK Split u Glavicama pokraj Sinja 7. kolovoza. Sa ŽNK Rijeka - Jack Pot odigrale su utakmicu na samome kraju turneje 10. kolovoza, kada ih je došla pozdraviti predsjednica Gradskog vijeća grada Rijeke Dorotea Pešić-Bukovac.

DAN POBJEDE U KNINU

Osim igračica, na turneji su bili glavni trener Dean Smičiklas, pomoćni trener Predrag Ereiz, menadžerica kluba i ujedno glavna organizatorica s kanadske strane Kathy Benko, roditelji igračica, te dvije bake i jedan djed. Osim sportskoga dijela, grupa je obišla Zagreb, Plitvička jezera, Šibenik, Split, Sinj, Čavoglave, Zadar, Opatiju i Rijeku. Dan uoči Dana pobjede i domovinske zahvalnosti grupa je posjetila herojski grad Knin, gdje ih je

Prijateljska utakmica sa ŽNK Rijeka – Jack Pot

This trip has been in mind for the past 5 years and now that it's finally over is overwhelming. Having the chance to go to my country of Croatia to play a sport that I love so much was a dream comes true. I am honoured to be part of a team that is so loving and caring and being on this tour with them was probably the highlight of my life. *(KAYLA BRDAR)*

I especially enjoyed visiting Plitvice where we saw beautiful sights that I've only previously seen through pictures. This was a trip of a lifetime that I will never forget. (ANDREA IVANCIC)

I really enjoyed the trip one of my favourite places was Solaris but I had an amazing time everywhere!! *(KRISTEN DaSilLVA)*

No other words can describe tour better than that it was the best time of my life. From touring to playing soccer, I had a great time no matter what. *(KASSIE BEZJAK)*

The best thing I liked was being able to travel the country and just having a good time with all the girls. Practically every single night we were out and about doing something as a team. Overall it was a great trip. *(STEFANIE CIKOJEVIC)*

My trip was amazing in Croatia, one of my favourite parts of the tour was when we arrived in Šibenik and we were at Solaris for 4 days, they felt really relaxed and during that time I felt like I really bonded with the girls! *(NICOLE RUDYK)*

My only words to describe the tour is to say it was amazing. I loved every minute of it: the places we saw, the games we played, as well as having one another to share it with. I can honestly say that it was the most exciting thing that I've ever encountered. *(KRISTEN DUIC)*

From playing soccer to going to Čavoglave to being with my girls every second. Thank you Lada for making our tour an unforgettable experience, that we will treasure forever! *(IVANA MISLJENOVIC)*

Utakmica sa ŽNK Split odigrana je u Glavicama pokraj Sinja

primila gradonačelnica Josipa Rimac. U pratnji svojih kninskih domaćina, pročelnika Upravnog odjela za samoupravu i društvene djelatnosti Nenada Damjanovića i predsjednika Saveza športova grada Knina Jure Zečevića, mlade nogometašice su u znak zahvalnosti hrvatskim braniteljima položile vijenac i zapalile svijeću ispred Spomenika hrvatske pobjede Oluja '95. na Trgu dr. Ante Starčevića, a zatim se popele na legendarnu kninsku tvrđavu.

Ovu kulturno-sportsku turneju *Mississauga Croatia S.C. Girls 1997* organizirao je Odjel za školstvo, znanost i šport HMI-ja uz pomoć nekolicine uglednih sportskih djelatnika i nogometnih entuzijasta: Višnje Torbar i Željka Kurevije iz ŽNK Agram, Vinke Fabjanac iz ŽNK Split, Jelene Lovrić, Ivone Stazić i Brune Konestaba iz ŽNK Rijeka – Jack Pot, te Ivice Bilića i Roberta Vučemila iz NK Glavice te Marije Damjanović i Nine Pavlović iz HNS-a. Tijekom turneje u pratnji grupe bile su u ime organizatora Lada Kanajet Šimić, voditeljica Odjela za školstvo, znanost i šport i Mirjana Piskulić, voditeljica Odjela za informiranje iseljeništva.

RIJEČI ODUŠEVLJENJA I HVALE

Na kraju turneje - samo riječi oduševljenja i hvale. Iako je rođena u Hrvatskoj, Kathy Benko se iz rodnog Bosiljeva doselila s obitelji u Kanadu s nepune tri godine. "Prvi put sam Hrvatsku posjetila davne 1972. Tada nas je otac odveo na selo kako bi pomogao svome ocu u radovima tako da obilazak domovine nije bio prioritet. Sjećam se posjeta Opatiji i krivudave autoceste, ali nikada do sada nisam uistinu shvatila kako je lijepa ova zemlja. Hrvatska nogometna turneja ili kako sam je ja nazvala CRO TOUR 2014 – nema dovoljno riječi s kojima bismo svi mi mogli iskreno reći što nam je ostalo u srcu i u sjećanju. Predivni krajolici, odlično društvo, bogati jelovnici i puno smijeha. Ono što smo vidjeli na ovoj turneji je nešto što oduzima dah. Najljepša hvala mojoj novoj prijateljici Ladi Kanajet Šimić iz Matice koja je sve tako profesionalno organizirala i ispunila nam sve naše želje. Stvarno možemo biti ponosni od kud smo i koji smo. Jedva se čekam vratiti. Čak i na selo!"

Ženski nogometni klub Croatia - *Mississauga Croatia S.C. Girls* osnovan je 2007. godine i trenutno igra u Nogometnoj ligi južne regije Ontarija. Klub je aktivan član *Peel Halton* nogometnih udruga, a 2013. godine ova je ekipa bila prva ženska ekipa u povijesti kluba koja je osvojila Ligu prvaka. Klub je član Hrvatskoga nacionalnoga nogometnog saveza iz Kanade i SAD-a koji okuplja 21 hrvatski nogometni klub na sjevernoameričkome kontinentu. ■

Zajednička fotografija ispred Crkve Gospe Sinjske

ENG This summer the CHF organised a tournament featuring the Canadian women's soccer team *Mississauga Croatia S.C. Girls 1997*. Fourteen Canadians of Croatian extraction visited our country as a team for the first time and played three friendly matches with their peers in Croatia.

Folklorom do srca Hrvatske

Mladi, u dobi od osamnaest do dvadeset pet godina, zajedno s roditeljima i voditeljem svoje župe fra Pavom Maslačem proputovali su tijekom 15 dana više od tri tisuće kilometara Lijepom Našom

Napisala: **Mirjana Piskulić**

San svakog pravog folkloraša je biti dio ponosnog događanja.

Svim mnogobrojnim članovima folkornih društava u iseljeništvu najveće je veselje doći u Hrvatsku na turneju. To je događaj za koji se svi članovi društva pripremaju, a pripreme su iznimno zahtjevne. Krajem lipnja u organizaciji Hrvatske matice iseljenika na turneju je stigla Tamburaško-plesna skupina *Hrvatska loza* iz Chicaga koja djeluje pri Hrvatskome kulturnom centru Chicago, a uz svesrdnu potporu župe Blaženoga Stepinca. Turneja je trajala petnaest dana. Mladi, u dobi od osamnaest do dvadeset pet godina, zajedno s roditeljima i voditeljem svoje župe fra Pavom Maslačem proputovali su tijekom 15 dana više od tri tisuće kilometara Lijepom Našom: od Varaždina, Marije Bistrice, sve do Vukovara, Osijeka, Đakova pa do Istre, Plitvičkih jezera, Zadra, Šibenika, Veprica i Dubrovnika te natrag do početne točke, Zagreba.

Na putu je bilo trenutaka za pamćenje. Oni će ih ponijeti natrag u Ameriku, ali i nama koji smo bili u pratnji ostat će u sjećanju kao drage uspomene. Tako

Zajednička molitva u Vukovaru

im je Dobrovoljno vatrogasno društvo iz Pravutine organiziralo pravu folklornu poslasticu: na obali rijeke Kupe održala se mala smotra nakon koje je slijedila fešta koja je trajala dugo u noć.

Trebalo je za nastupe vježbati, a istodobno i putovati. Naši gosti dosjetili su se kako povezati ugodno s korisnim. Tako je jedno vježbanje održano u dvorcu Trakošćanu, na mjestu gdje su vjerojatno cerski grofovi, Draškovići i ostala aristokracija priređivali plesove na otvorenome. U Osijeku, umjesto da vježbaju u dvorani, naši mladi vježbali su na terasi hotela. Njihovo vježbanje privuklo je mnogobrojne posjetitelje pa se vježbanje pretvorilo u cjelovečernji koncert. A onda je došao nastup na Đakovačkim vezovima. U ponosnoj povorci sudjelovali su mladi rođeni s druge strane oceana koji s velikom ljubavi i trudom njeguju ono što im je u zalog dala bogat škrinja hrvatske narodne baštine.

Jednako nezaboravne uspomene ponijeli su s još jednog nastupa. Uz svesrdnu pomoć i razumijevanje Turističkoga ureda grada Dubrovnika organiziran je nastup Hrvatske loze ispred crkve svetoga Vlahe u Dubrovniku. Bilo je još nepredviđenih nastupa. Na Plitvičkim jezerima, upravo kad je naša skupina sišla s broda kako bi krenula prema velikim jezerima, naišla je folklorna skupina KUD "Izvor" iz Rakovice. Ubrzo su instrumente Rakovčana "oteli" naši mladi i za tren je krenulo zajedničko pjevanje i plesanje.

Posebno je dojmljiv bio posjet Vukovaru. Nakon obilaska bolnice, Ovčare i Memorijalnog centra te susreta s braniteljima i zatočenicima logora koji su im svjedočili svoja iskustva, priče koje su do tada čuli o ratnim stradanjima dobile su svoje aktere. U tihoj povorci mladi su na vukovarskom groblju položili vijenac i upalili svijeće te smo se svi zajedno pomolili za sve poginule i nestale u Domovinskome ratu.

Tijekom ove turneje svi sudionici, bez obzira na dob, obavljali su svoje obveze i istodobno se dobro zabavljali. Kad je trebalo raditi (glačanje, slaganje, odijevanje nošnji, briga za instrumente…), svi su zdrušno prionuli poslu. U veselju i poslu svi su bili kao jedan.

Rastanak je bio težak! Doviđenja, Hrvatska lozo! Vidimo se opet za četiri godine kada ste obećali da ćete se vratiti s novom generacijom folkloraša. ■

ENG The *Hrvatska Loza* tamburitza and dance ensemble of Chicago visited Croatia for a fifteen-day tour of the country. The young ensemble members, aged from 18 to 25, were joined by their parents and their parish priest Fra Pavo Maslač on the over three thousand kilometre voyage.

Autentična stvaralačka energija suvremenoga hrvatskoga glumišta

Tijekom osmodnevnog učenja s redateljicom Ninom Kleflin razmijenjeno je puno korisnih savjeta i usvojeno novo praktično znanje te scenske vještine

Napisala: **Vesna Kukavica**

Hrvatska matica iseljenika u suradnji s istaknutom kazališnom redateljicom Ninom Kleflin i ove godine priredila je srpanjski seminar za voditelje kazališnih i dramskih grupa, koje djeluju izvan Hrvatske. Na otok Galovac/Školjić tako je na već tradicionalni Matičin seminar došlo petnaestak polaznika iz Makedonije, Vojvodine, BiH, Mađarske, Kanade i Njemačke, kao i iz Hrvatske i to iz Međimurja i Dalmacije.

Nastava se održavala u inspirativnoj tišini franjevačkoga samostana sv. Pavla iz 15. stoljeća, čijem gvardijanu fra Božu dugujemo zahvalnost za dobre uvjete rada. Seminar, koji se održao od 5. do 13. srpnja, zamišljen je kao radionica za poduku onih koji žele proširiti i obogatiti svoje znanje, kao i za one koji tek žele osnovati kazališnu grupu.

Tijekom osmodnevnog učenja, stvaranja i druženja razmijenjeno je puno korisnih savjeta i usvojeno je novo praktično znanje, kao i scenske vještine. Veliko praktično iskustvo redateljice Kleflin, obogaćeno višegodišnjim plodnim pedagoškim radom u zemlji i inozemstvu, rezultiralo je tijekom seminarskoga programa nizom maštovitih vježbi scenskog umijeća. Iz suvremene dramske literature odabran je kao predložak za vježbe s polaznicima komad najizvođenijega hrvatskog dramatičara Mire Gavrana pod naslovom "Najluđa predstava na svijetu". Polaznici i redateljica Kleflin pozabavili su se autorovim preplitanjem vodvilja i sveprisutnih ljudskih drama, stvorivši za završnu izvedbu javnog sata zgodnu scensku igru.

Polaznici iz desetak zemalja svijeta na Matičinu seminaru "Stvaranje kazališta" na Školjiću

Seminar je, kao i svih dosadašnjih godina, završio izvedbom te male scenske igre koju lokalno stanovništvo i turisti i ovaj put nisu propustili pogledati. Nakon priredbe sudionici su dobili potvrdu o sudjelovanju na seminaru, koje im je uručila Matična djelatnica i voditeljica projekta Nives Antoljak.

Pobuđujući interes za kazališnu umjetnost, ali i za njezine reprezentativne uzorke u domovini, voditeljica i redateljica iz Zagreba Nina Kleflin, kao prokušani kazališni pedagog i predavač, ljetošnje polaznike provela je predavanjima i pokusima kroz sve faze nastanka jedne kazališne predstave. Vođeni mišlju kako je kazalište teško osmisliti, ali ga nije teško stvoriti - polaznici i voditeljica seminara te voditeljica projekta Antoljak uspješno su dokazali kako je to i te kako moguće i ostvarivo.

U sklopu popratnih sadržaja polaznici su ove godine imali atraktivnu ponudu HNK i Kazališta lutaka iz Zadra, zahvaljujući umjetničkoj suradnji redateljice Kleflin i zadarskih umjetnika među kojima izdvajamo dizajnericu i kostimografkinju Mariju Šarić Ban, koja već niz godina Matičinim polaznicima daruje predavanje o suvremenoj kostimografiji.

Mizanscenske vježbe polaznika u atriju Franjevačkog samostana sv. Pavla na Školjiću

Gledale su se tako odabrane kazališne i lutkarske predstave, razgovaralo s velikim hrvatskim glumcima i kostimografima te upijala magija dasaka koje život znače. Može se reći da je na seminaru na neki način prelistan repertoar hrvatske dramske riječi od Miroslava Krleže i Ivane Brlić Mažuranić do Mire Gavrana.

Školjić i Zadar, prema nastavnome planu redateljice Kleflin i dobroj organizaciji HMI-ja, ponudili su ovogodišnjim polaznicima autentičnu stvaralačku energiju suvremenoga hrvatskoga glumišta, koja će im zasigurno biti inspirativna u njihovim stvaralačkim sredinama od Kanade, Njemačke, BiH do Vojvodine i Makedonije. ■

ENG **In July the Croatian Heritage Foundation – in collaboration with prominent theatre director Nina Kleflin – staged its annual seminar for theatre and drama troupe leaders active outside of Croatia.**

Tradicionalna druženja s našim 'Merikanima'

Neke od lokalnih zajednica na Kvarneru svojim iseljenicima poklanjaju posebnu pažnju, a u sredinama u kojima je život i danas protkan suradnjom s našim iseljeničkim zajednicama, kao dan spomena i pokazivanja povezanosti s iseljenicima, organiziraju Dan iseljenika

Napisao: **Dean Miculinić**

Unije, Unijanska alka, natjecanje u vještinama

U ljetnim mjesecima, već početkom mjeseca lipnja, u Kvarnersko primorje i njegove otoke, u svoj stari kraj, pomalo neprimjetno pristižu i naši iseljenici. Neke lokalne zajednice s današnjeg područja Primorsko-goranske županije iseljenicima koji su potekli iz tog kraja poklanjaju posebnu pažnju, negdje ih tek spomenu nakon misnog obreda, a u sredinama u kojima je život i danas protkan suradnjom s našim iseljeničkim zajednicama, kao dan spomena i pokazivanja povezanosti s iseljenicima, organiziraju Dan iseljenika. Hrvatska matica iseljenika – Rijeka bila je kao organizator prisutna na otocima Susku i Unijama, a kao gost sudjelovala je i na Danu iseljenika otoka Krka.

NA SUSKU 29. PUT

Dan iseljenika otoka Suska manifestacija je koja se ove godine održala 29. put zaredom i u kalendarima mnogih otočkih iseljenika datum je to koji se ne propušta. Ovogodišnji događaj bio je zbog gospodarske krize skromnije obilježen nego prethodnih godina pa je snažniji naglasak dan na kulturnu i tradicijsku baštinu.

Jurandvor, zajednička fotografija ispred Sv. Lucije

U skladu s tradicijom, taj poseban dan na otoku započeo je okupljanjem ispred crkve sv. Nikole, zaštitnika otoka, te svetom misom koja je zatim slijedila. Ove godine misa je bila posebno svečana jer svećenik Tomislav Debelić slavi obljetnicu odnosno 50 godina svećeničke službe. Početkom predvečerja, na platou ispred školske zgrade, večernji program započeo je prezentacijom proizvođača autohtonih proizvoda lokalnih vinara i pekare koja je uz krušne proizvode ponudila i tradicionalnu slasticu "pašamet". Na istom prostoru TZ Grada Maloga Lošinja predstavila je novu brošuru o Susku s kompletiranom turističkom ponudom otoka kao cjeline.

U prostorijama malonogometnoga kluba iseljenika "Susak" postavljena je etnografska izložba nošnji iz privatnih zbirki te lutaka s reprodukcijama tih nošnji. Posebni događaj dana bilo je otvorenje izložbe crno-bijelih fotografija ljudi i događaja sa Suska, novinara-fotografa i publicista Borislava Ostojića koji već tridesetak godina bilježi život na otoku.

Susak, etnografska zbirka nošnji iz privatne zbirke postavljena u prostorijama malonogometnog kluba iseljenika"Susak"

Večernji program uvijek se na otoku očekuje s posebnim nestrpljenjem jer je ujedno i najljepši. Nastup susačkoga folklora pod vodstvom školske učiteljice Barbare Bušić-Ribarić nikoga nije ostavio ravnodušnim, a posebno veseli što u njemu aktivno sudjeluju i mladi iseljenici zajedno s mještanima. Tijekom večeri održan je i nastup djevojaka pod vodstvom Michelle Picinić, koje su otplesale zumbu.

ZABAVA I SPORT NA UNIJAMA

Već sedmu godinu zaredom i mještani otoka Unija zabavnim programom i sportskim natjecanjima uz pučku feštu obilježili su dan posvećen svojim sumještanima iseljenima po svijetu. U organizaciji Hrvatske matice iseljenika-Rijeka, VMO Unija, Grada Maloga Lošinja, TZ Maloga Lošinja, Udruge *Slow food Unije+* te Udruge *Obala naših unuka* program je ove godine započeo večer uoči Dana iseljenika. U likovnoj radionici za djecu u organizaciji Udruge *Obala naših unuka*, pod mentorstvom studenta Likovne akademije iz Rijeke, sudjelovalo je 40 djece dok je u večernjim satima na rivi u popularnom natjecanju, unijskoj verziji alke s kariolama, sudjelovalo devet parova.

Na sam Dan iseljenika, 19. srpnja, cjelodnevni program započeo je 14. kros utrkom u kojoj je sudjelovalo 66 djece u četiri dobne skupine. U poslijepodnevnim satima održan je revijalni turnir u malom nogometu u kojem su u prvoj utakmici nastupile dvije momčadi djece, *Crne sjene* i *Feniksi*, a zatim u međusobnom ogledu i dvije momčadi odraslih, Udruga *Obala naših unuka* i VMO Unije. Aktivnim sudjelovanjem u obilježavanju Dana iseljenika pridružio se i gradonačelnik Gari Cappelli koji je bez pogreške sudio u oba susreta. Nakon završetka sportskoga dijela, u večernjim satima, s početkom u 21 sat održan je revijalno-glazbeni program djece Unija i njihovih sezonskih gostiju, koja su modnom revijom, plesom i pjesmama oduševili sve prisutne. Nakon službenoga dijela mikrofon su preuzeli *Edi Flego & comp.* potpomognuti Unijanima i turistima koji su pjesmom i plesom završili još jedan Dan iseljenika otoka Unija.

Baška, nastup članova Kulturnog društva" Šoto" ispred Hotela Zvonimir

U POVIJESNOME JURANDVORU

Iako skromnije, i Dan iseljenika otoka Krka obilježen je posebnim programom. Čast prihvata i ugošćavanja iseljenih otočana na tradicionalnome godišnjem okupljanju i druženju pod nazivom "Dan iseljenika otoka Krka", započetom još 2002. godine kada je prvi takav organizirani skup ugostio grad Krk, ove je godine, slijedom rotirajućeg principa domaćinstava među otočkim općinama, pripala Općini Baška. Tradicionalno, uvijek na prvi dan kolovoza, i ove je godine devedesetak na Krk pristiglih bodulskih "Merikana" iskoristilo za druženje i bolje međusobno upoznavanje u sklopu prigodnog programa koji su za ovu prigodu organizirali Općina Baška i TZ Općine Baška. Program Dana iseljenika započeo je okupljanjem pred jurandvorskom crkvicom sv. Lucije, glasovitom kolijevkom pismenosti i kulture u Hrvata da bi se, nakon njezina organiziranog razgleda i predavanja o povijesti nalaska i značaju Bašćanske ploče, okupljenim iseljenicima prigodnim riječima pozdrava i dobrodošlice obratili načelnik Općine Baška Toni Juranić, u ime Primorsko-goranske županije s pozdravima od župana Zlatka Komadine, pročelnica Koraljka Vahtar-Jurković te voditelj ureda HMI-Rijeka Dean Miculinić.

SOPILE U BAŠKOJ

Nakon Jurandvora okupljeni iseljenici i njihovi gosti zaputili su se put bašćanske župne crkve Svetog Trojstva gdje je njima u čast služeno prigodno misno slavlje. Nakon završetka misnog slavlja iseljenicima su otvorena vrata obližnjega Zavičajnog muzeja, malog ali sadržajnog postava života na području Baške, nakon kojega su se uputili u hotel Zvonimir gdje je organizirana večera i druženje uz ples. Neposredno nakon dolaska, uz iseljenicima uvijek mile zvuke sopila, slijedio je nastup tradicionalnih plesova bašćanskoga kraja u izvedbi članova Kulturnog društva "Šoto". Tijekom večere ugođaju je pridonio nastup članova klape "Zvonimir" te grupe "Trio Family" uz čiju su glazbu prisutni i zaplesali. Uz razmjenu prigodnih poklona između predstavnika iseljeničkih klubova koji danas djeluju na području New Yorka, Društvo Omišljana, Klub žena otoka Krka, Društvo Dubašljana te Klub iseljenika otoka Krka, i njihovih domaćina iz Baške, nije izostalo niti predstavljanje zanimljive knjige "Baš pijat" kojom su bašćanski turistički djelatnici, slaveći 110. obljetnicu organiziranoga turizma u svome mjestu, od zaborava otrgnuli četrdesetak tradicionalnih jela tog dijela otoka Krka. ■

ENG The Kvarner region is host to a number of annual meetings with visitors from our emigrant communities. The Rijeka branch office of the Croatian Heritage Foundation organised two events on the islands of Susak and Unije and was present as a guest of Emigrants' Day on the island of Krk.

Burni pljesak za sopranisticu Kristinu Šop iz Münchena

Kristina je već na početku samog koncerta uz vještinu pjevanja uspostavila komunikaciju s publikom te uz vrlo skladnog i razigranog pijanista Waltera dobila burni pljesak. Oduševila je nazočne arijama iz opera, opereta i popularnih mjuzikla

Napisala: **Ana Bedrina**

U ovim ljetnim mjesecima mnogobrojni hrvatski iseljenici posjećuju svoju domovinu i svoj zavičaj. Neki od njih, posebno pripadnici mlađih naraštaja, potomci naših iseljenika, uz godišnji odmor žele se predstaviti i svojim profesionalnim zvanjima. Tako se, posebno duž jadranske obale, održavaju mnogobrojne promocije knjiga, predavanja, izložbe i koncerti Hrvata s raznih strana svijeta. U organizaciji tih događaja posebno su angažirane podružnice Hrvatske matice iseljenika na područjima najmasovnijih iseljavanja. U podružnice iseljenici i umjetnici redovito navraćaju i uz programe ostvaruju ljetna druženja i trajna prijateljstva.

Pulska podružnica HMI-ja svojim ovogodišnjim programima želi obilježiti i svoju desetu obljetnicu rada u Puli i Istri te je za tu prigodu u subotu 16. kolovoza u crkvi sv. Franje u Puli održan zanimljiv glazbeni program. Nastupila je sopranistica Kristina Šop, "naše gore list" koja već godinama živi u Münchenu, uz glasovirsku pratnju pijanista Franza Josefa Waltera. U znak dobrodošlice nastupili su i mladi talentirani učenici pulske glazbene škole "Ivan Matetić Ronjgov", sopranistica Elena Roce, mezzosopranistica Vilma Grazia Žmak i klavirist Josip Dobrić.

Kristina je već na početku samog koncerta uz vještinu pjevanja uspostavila komunikaciju s publikom te uz vrlo skladnog i razigranog pijanista Waltera dobila burni pljesak. Sopranistica je oduševila nazočne opernim arijama te arijama iz operete, a u drugom dijelu na rasporedu su bile skladbe iz popularnih mjuzikla.

Kristina Šop rođena je u Slavonskoj Požegi. Sa samo tri godine s roditeljima se odselila u München. Nakon mature studirala je solo pjevanje na Muzičkoj akademiji u Münchenu. Nakon studija slijede mnogobrojni majstorski razredi. Kristina Šop ima mnogobrojne koncertne i operne angažmane u Njemačkoj i inozemstvu. Posebno značajni bili su nastupi u Hans Seidel Stiftung u Münchenu, u komornoj operi Neuburg, u Bavarskoj komornoj operi, u kongresnom centru Bad Homburgu, u Abbazia di Cervara di Portofino (Italija) i u Münchenskoj filharmoniji za snimanje Hrvatske televizije. Njezin operni repertoar kreće se od Mozartova Papagena u "Čarobnoj fruli" do Musette u "La Bohème" i Adele u "Die Fledermaus". Kristina Šop živi kao slobodna umjetnica, koncertna i operna pjevačica u Münchenu.

Franz Josef Walter rođen je u Münchenu. Studirao je obou na Glazbenoj akademiji u Nürnbergu i završio za glazbenika solo oboe. Zatim je studirao kompoziciju i glasovir. Kasnije je bio 1. solo oboist u Kurochester Neustadt/Saale, u Bad Kissingenu i kod Hofer Symphoniker. Walter živi kao slobodni skladatelj i pijanist u Münchenu. Voli Hrvatsku te u svojoj kući u Podravini sklada te polako svladava i hrvatski jezik.

Na dulji pljesak oduševljene i zadovoljne publike sopranistica je izvela i "Ave Mariu" skladatelja Bacha/Gounoda koju je dan ranije, na blagdan Velike Gospe, otpjevala na svečanoj misi u istoj crkvi. ■

ENG A concert organised in the Croatian coastal town of Pula by the local branch office of the CHF featured opera and operetta arias and selections from popular musicals performed by soprano Kristina Šop of Munich.

Hrvatska obilježila ljetnu feštu grada Frankfurta

Organizatorima je posebno zahvalio generalni konzul Josip Špoljarić istaknuvši da je za Hrvatsku velika čast "kao prva zemlja otvoriti novih trideset godina Schweizer Strassenfesta"

KUD Hrvatske kulturne zajednice Mainz predvodi povorku

Fešta je bila prigoda za promociju hrvatskog turizma

Napisao: **Edi Zelić**

Najveća i već tradicionalna ljetna gradska proslava u Frankfurtu na Majni ove godine ugostila je Hrvatsku kao zemlju partnera. Na 31. po redu "Schweizer Strassenfestu" Hrvatska se predstavila raznolikim programom koje je uz organizatora priredbe, "Aktionsgemeinschaft Schweizer Strasse" na čelu s Eddom Reyl, koncipirao mr. sc. Edi Zelić. Pokrovitelji priredbe bili su grad Frankfurt i generalni konzul Republike Hrvatske Josip Špoljarić.

Prvi put u povijesti proslave "Schweizer Strassenfesta" Hrvatska je izabrana kao zemlja partner. Tome je 'kumovala' i naša poznata glumica Dunja Rajter, čiji je intervju Edda Reyl čula na radiju i odlučila pozvati Hrvatsku na Schweizer Platz.

U sklopu proslave na središnjem trgu tako su se našli hrvatski štandovi na kojima su posjetitelji mogli pronaći informacije o hrvatskome turizmu, probati hrvatska vina i ostale delicije poput maslinova ulja. Izlagači KEŽA vina i uljara Bilaja iz Marine imali su pune ruke posla, a interes za informacijama Hrvatske turističke zajednice, agencija Misir i Katarina Line te ponuđača VILLA Stipe iz Milne na otoku Braču bio je golem tijekom cijelog dana. Na središnjoj pozornici nekoliko desetaka tisuća ljudi moglo je vidjeti hrvatski kulturno-umjetnički program u kojem su sudjelovali Kulturno-umjetnička skupina Hrvatske kulturne zajednice Mainz, Karolina Kovač, Dejan Perica, Robert Čolina s bendom i Dražen Zečić.

Program na pozornici vodio je poznati radijski moderator Bodo Henkel. Uzvanici, među kojima "ministar financija" grada Frankfurta Ulrich Becker, generalni konzul Republike Hrvatske Josip Špoljarić sa suprugom, konzulica Marica Jukić, tajnik Hrvatskoga svjetskog kongresa u Njemačkoj Petar Ćosić i mnogobrojni predstavnici gradskih vlasti Frankfurta, frankfurtske policije i velikih banaka, predvođeni hrvatskom zastavom i kulturno-umjetničkom grupom iz Mainza, ušli su na trg Schweizer Platz u koloni vrlo vrijednih luksuznih starih i novih automobila marki Daimler-Benz, British Cars i Lexus. Fešta je otvorena tradicionalnim bušenjem pivske bačve i pozdravnim govorima. Ulrich Becker biranim je riječima govorio o Hrvatskoj i Hrvatima u Frankfurtu. Organizatorima je posebno zahvalio Josip Špoljarić istaknuvši da je za Hrvatsku velika čast "kao prva zemlja otvoriti novih trideset godina Schweizer Strassenfesta".

U sklopu proslave "Schweizer Strassenfesta" održane su i dvije hrvatske izložbe u prostorijama banaka Volksbank i Commerzbank. Svoje radove izlagala je naša umjetnica Valentina Kvesić iz Dietzenbacha, a vrlo zanimljiva bila je i izložba Hrvatskoga novčarskog zavoda. Na pozornici su održani i zanimljivi razgovori na teme integracije, umjetnosti, turizma i članstva Hrvatske u Europskoj uniji. ■

Svoje radove izlagala je naša umjetnica Valentina Kvesić iz Dietzenbacha

ENG The German city of Frankfurt am Main's largest summer festival, the 31st Schweizer Strassenfest, played host to a diverse presentation of Croatia, the event's partner country this year.

U velikoj mjeri nadmašena očekivanja

Ukupno 43 studenta različitih smjerova i godina studija, od toga nekolicina starijih gimnazijalaca, iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Srbije (Vojvodine), apsolvirali su od 3. do 23. kolovoza opsežan i raznovrstan program Akademije

Ispred katedrale

Tekst: **Uredništvo** Snimke: **HKD Napredak**

HKD Napredak Austrija (Glavna podružnica Beč i Podružnica Tirol) preko svoga Fonda za stipendiranje "Fra Ivan Franjo Jukić" održao je dosad brojem najjaču Ljetnu akademiju njemačkoga jezika za studente iz stare domovine. Čak 43 studenata različitih smjerova i godina studija, od toga nekolicina starijih gimnazijalaca, iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Srbije (Vojvodine), apsolvirali su od 3. do 23. kolovoza opsežan i raznovrstan program Akademije. Time se ukupni broj polaznika Akademije popeo na 450. Polaznici Akademije imali su smještaj s punim pansionom u studentskom hotelu "NÖ1" gdje se već 13 godina zaredom Akademija održava. Tu su, podijeljeni u tri razreda, pohađali svaki dan (ponedjeljak do subote) po četiri školska sata nastavu njemačkoga jezika. "Ljetna akademija ponuda je budućim visokoškolski obrazovanim mladim ljudima da što bolje nauče njemački jezik, dobro upoznaju Beč i Austriju te skupe što više znanja i informacija koje bi im pomogle u školi i karijeri za bolji život",istaknuo je predsjednik Fonda "Jukić" prof. FilipZloušić.

ZNAMENITOSTI BEČA

Da bi upoznali i iskusili ljepote Beča polaznici Akademije posjetili su najvažnije znamenitosti austrijske metropole: Muzej povijesti umjetnosti, Prirodoznanstveni i Tehnički muzej, dvorac Schönbrunn, katedralu sv. Stjepana… Autor knjige "Hrvatski Beč – KroatischesWien" dr. Josip Seršić vodio je zainteresirane studente po starome središtu Beča "tragovima naših predaka". Posebno lijep i dojmljiv doživljaj baroknog Beča pružila je gala-večera u Kursalonui koncert *Salonorchester Alt Wien*, koju već godinama polaznicima Ljetne akademije poklanja voditelj Josip Šušnjara.

Tradicionalni jednodnevni izlet u Donju Austriju u podunavsko područjeWachau, pod zaštitom UNESCO-a, kao kulturna i prirodna baština u nekom je smislu kruna doživljaja povijesne i prirodne ljepote i vrijednosti Austrije.

Tehnički muzej Wien

Hura zaslužili smo svjedodžbe

Dojmovi sa 16. ljetne akademije

"Kada smo se prijavili za Napretkovu Ljetnu akademiju u Beču, imali smo velika očekivanja koju su se sada, slobodno možemo reći, ne samo ostvarila, nego su u velikoj mjeri nadmašena. Nije lagan zadatak opisati brojne utiske koje smo stekli tijekom boravka u Beču, ali ono što im je svakako zajedničko je to da su na jedinstven i nezaboravan način obilježili ta tri tjedna. Jako smo sretni i ponosni što smo bili dijelom ovoga jedinstvenog projekta za koji smosigurni da se povratkom kući neće završiti jer će nam stečeno znanje i iskustvo pomoći u daljem ličnom i profesionalnom razvoju. Na posljetku pozivamo sve koji žele steći ovakvo iskustvo da se jave u lokalnu Napretkovu podružnicu i postanu dio Napretkove misije: u službi čovjeka." (*Marko i Sara Vuković, Sarajevo*)

U Parlamentu na klupi Vlade

Da bi naši budući akademski obrazovani građani dobili pojam o društveno-političkom sustavu Beča i Austrije posjetili su Parlament, čija je zgrada sama po sebi važan cilj turista u Beču. Tamo ih je razgovorom počastio FranzJosephHuainigg, zastupnik Narodne stranke još od 2001. godine.

UPOZNAVANJE GOSPODARSKOG MILJEA

Uvid u gospodarski život Austrije mogao se steći posjetima različitim tvrtkama. Upoznavanje gospodarskog miljea Austrije zaokruženo je posjetom Gospodarskoj komori Beča. Mr.HelmutMondschein izložio je mladima princip interesnog zastupanja te kako funkcionira Gospodarska komora Austrije odnosno Beča. U Austriji se u svim porama gospodarskog i političkog života prakticira tzv. socijalno partnerstvo. Sa strane poslodavaca tu je temu na jednoj večeri našim mladima u kratkomizlaganju s primjerima iznio glavni tajnik Frakcije kršćanskih sindikata za mlade Patrick Bauer. Naravno, jedna večer bila je posvećena HKD Napredak. Za uvod poslužio je dokumentarni film o Napretku "Priča uspjeha", koji je zapravo iznenadio i oduševio sve nazočne. Prema podacima iz anonimnog upitnika na kraju Akademije oduševljenje Napretkom u svih polaznika izrazito je poraslo. Nadamo se da će se to osjetiti i na terenu u podružnicama odakle polaznici dolaze i gdje studiraju.

VELIKA PROMJENA U MLADIMA

"Za ova tri tjedna boravka u Beču, učenja, druženja i zabave dogodila se zasigurno velika promjena u mladima i oni su se vratili doma osjetno drukčiji, obogaćeni novim znanjem i saznanjima, informacijama, mišljenjima, pogledima i odlukama za svoj budući život. Mi u HKD Napredak uvjereni smo da Ljetnom akademijom nastavljamo ostvarivanje osnovnih ciljeva i zadataka Društva osnovanog 1902. Napredak kao velika obitelj ima komparativnu prednost što ima podružnicu u Austriji koja ugošćuje mladež iz stare domovine i otvara im prozore u svijet znanja, razmjene informacija i iskustava. A samo znanje i otvorenost otvaraju mogućnost konkurentnosti u ovome globaliziranom i zgusnutom svijetu", riječi su predsjednika Fonda "Jukić" Filipa Zloušića. ■

ENG **The Napredak Croatian Culture Association of Austria staged the to-date largest Summer German Language Academy for students from the old homeland. A total of forty-three students from Bosnia-Herzegovina, Croatia and Serbia completed a comprehensive and diverse programme from the 3rd through 23rd of August.**

Na Bundeku:
Svi trčimo kros

"Jedan narod, jedno srce"

"Ovih smo dana predstavljali jedinstveno hrvatsko nacionalno biće. Na Hrvatskim svjetskim igrama nastupilo je oko 700 natjecatelja iz 25 zemalja, a tijekom ovih šest dana u Zagrebu je boravilo zajedno s natjecateljima više od 2.500 ljudi iz iseljeništva", istaknuo je na kraju Igara ravnatelj HSI-ja Željko Batarilo

Napisala: **Ivana Rora** Snimila: **Ivana Tepeš**

Jedno je srce i jedna je Hrvatska – izniman je osjećaj i slogan pod kojim su na glavnome zagrebačkom trgu svečanim programom 21. srpnja otvorene treće po redu Hrvatske svjetske igre (HSI). Zagreb je od toga dana doista postao središte svijeta za više od 700 sudionika Igara te isto toliko njihovih trenera, rodbine i prijatelja, koji su iz cijelog svijeta na ovo amatersko natjecanje doputovali s velikom ljubavlju prema domovini. I pokazali su nam to na najbolji način, svojim velikim hrvatskim srcem "okupirali" su Zagreb i Zagrepčane sve do 26. srpnja kada su Igre proglašene zatvorenim, ali ne i prijateljstva i veze koje su se rodile tih dana u glavnome gradu Hrvatske. Mladi ljudi iz cijelog svijeta natjecali su se u 16 sportova na Hrvatskim svjetskim igrama, koje su već dva puta održane u Zadru, a ove godine izvrstan domaćin bio je grad Zagreb. Projekt neslužbeno nosi ime "Crolimpijada" i može se opisati kao "Olimpijske igre s hrvatskim predznakom". Cilj Igara je u sklopu sportskih i kulturnih druženja povezati mlade Hrvatice i Hrvate te dati poticaj za njegovanje hrvatskoga identiteta, povratak u domovinu i buduća gospodarska ulaganja u RH.

SVEČANOST OTVORENJA NA TRGU

Organizator Igara je Hrvatski svjetski kongres (HSK), krovna udruga hrvatskih iseljenika diljem svijeta, a Igre su održane pod visokim pokroviteljstvom predsjednika RH Ive Josipovića. Ostali pokrovitelji projekta su Hrvatski sabor, Grad Zagreb, Državni ured za Hrvate izvan RH, Hrvatska matica iseljenika, Hrvatski olimpijski odbor, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, Ministarstvo turizma, Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo kulture. Partneri projekta su Turistička zajednica grada Zagreba, Hrvatski nogometni savez, Hrvatski akademski sportski savez, Hrvatski atletski savez, Hrvatski plivački savez, Hrvatski stolnoteniski savez, Hrvatski košarkaški savez, Hrvatska odbojkaška udruga, Zagrebački boćarski savez, Zagrebačka županija, Karlovačka županija, Splitsko-dalmatinska županija, Zadarska žu-

Igre su započele Sv. misom u zagrebačkoj katedrali

Svečano otvorenje na Trgu bana J. Jelačića

Predsjednik Hrvatskog Sabora Josip Leko otvorio je 3. Hrvatske svjetske igre

"Velika je snaga naše mladosti koja živi izvan Hrvatske"

Delegaciju Hrvatskih svjetskih igara na čelu s fra Šimunom Šitom Ćorićem, glasnogovornikom Hrvatskoga svjetskog kongresa, primio je 22. srpnja predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović. Tom prigodom predsjednik je pozdravio sudionike Igara koji su iz 24 države doputovali u svoju domovinu. - Velika je snaga naše mladosti koja živi izvan Hrvatske. Ovakvim projektima ona je svakim danom veća i zato vam želim puno sportske sreće u natjecanjima i toplu dobrodošlicu u Zagreb i domovinu.

panija te *British Croatian Business Club*.

Program svečanog otvorenja Igara u 75 minuta predstavio je sudionicima i gostima dio bogate hrvatske nematerijalne kulturne baštine. Povezujući moderno i tradicionalno, sudjelovali su LADO, Ana Rucner, vokalno-plesna skupina *Ethnotine*, *L.I.P.E.* iz Siska, *Sinovi ravnice* i posebni gosti tamburaški sastav iz Beča te *Kravat pukovnija*. Hrvatsku himnu otpjevala je operna diva Barbara Otman, a zagrebačke mažoretkinje predvodile su sportske ekipe koje su prošle pozornicom. Etno dizajnerica Mina Petra predstavila se dijelom kolekcije inspirirane hrvatskom nematerijalnom baštinom, što se vidjelo na stylingu hostesa i voditelja: Ljiljane Vinkovic i Silvane Gospodarice. Nakon službene himne HSI-ja i podizanja zastave, program je završen spontanom zajedničkom pjesmom "Lijepa li si". Pjevao je cijeli Trg, sudionici, posjetitelji, pokrovitelji, organizatori i sva sila hrvatskih medija koja se toga dana našla na pravome mjestu.

Otvorenju HSI-ja prethodilo je svečano euharistijsko slavlje u zagrebačkoj prvostolnici koje je predvodio zagrebački pomoćni biskup Mijo Gorski uz posebnu glazbenu pratnju koju je za ovu prigodu priredio fra Šimun Šito Ćorić.

Već je samo otvorenje podignulo Zagreb na noge i pokazalo da će svih šest dana natjecanja i ostalih događaja koje je priredio organizator biti zanimljivo, uzbudljivo i prije svega obilježeno emocijama. I sami govori predstavnika svih državnih institucija, pokrovitelja i suorganizatora na svečanom otvorenju otvorili su put HSI-ju kao jednom od najvećih zajedničkih projekata izvandomovinstva i domovine.

Po riječima Šimuna Šite Ćorića, glasnogovornika HSK, Igre imaju ambiciju postati projektom hrvatske države, o čemu govore i mnogobrojna pokroviteljstva visokih državnih institucija. Šito smatra kako manifestacija nije samo sportskoga karaktera, već želi bolje povezati iseljeništvo i domovinu sportskim, društvenim i drugim sadržajima, kao i raznim kontaktima pridonijeti promociji ulaganja u Hrvatsku.

Humanitarna utakmica na Zagrebello: prva lopta gradonačelnik Bandić vs Žana Ćorić, Državni ured za Hrvate izvan RH

ZANIMLJIVO, UZBUDLJIVO I EMOCIONALNO

Sličnog je mišljenja i ravnatelj HMI-ja Marin Knezović koji je prigodom svečanog otvorenja naglasio: "HMI je bila i bit će poveznica svih Hrvata koji žive izvan RH s domovinom. Mi smo susretište svima vama, posebice ovim mladim ljudima koji na ovaj sportski način njeguju svoje veze s Hrvatskom. Dobro nam došli!" Sudionike Igara pozdravili su i Danira Bilić iz Hrvatskoga olimpijskog odbora, zagrebački gradonačelnik Milan Bandić i Daria Krstičević, predstojnica Državnoga ureda za Hrvate izvan RH. I neka Igre započnu… u već pomalo euforičnom i napetom iščekivanju proglašenja Igara otvorenima na Trgu se obratio svima predsjednik Hrvatskoga sabora Josip Leko: "Veze Hrvata u domovini i izvan Hrvatske su čvrste, a najbolje su izgrađene u vrijeme Domovinskoga rata kada su izgrađene mostom ljubavi", istaknuo je otvarajući HSI predsjednik Hrvatskoga sabora. Svoj kratki govor zaključio je nadom da će, iako je Hrvatska sada u problemima, zajedništvo hrvatskoga naroda i vjera u bolju budućnost dovesti do dobrih rezultata.

A vjeru u bolju budućnost zasigurno imaju svi sudionici HSI-ja 2014.: treneri, roditelji, prijatelji i svi mi u domovini koji smo ih dočekali puna srca jer "Jedno je doma doći", pjevaju u himni HSI-ja koja

je bila i ostala himna Igara. Spomenimo kako su sudionici Igara 25. srpnja trčali kros utrku na Bundeku, a pridružili su im se i mnogi volonteri, uglavnom studenti, koji su marljivo podržali organizaciju Igara. Kros utrku organizirao je Hrvatski atletski savez, a otvorio ju je gradonačelnik Bandić.

DOBRI TULUMI I DRUŽENJA

I tako smo na poseban način dotrčali do kraja HSI-ja 2014. Naravno, uz dobre tulume na Slavonskoj, Dalmatinskoj i Hercegovačkoj večeri koje su organizirane u zagrebačkome klubu Roko akademiji i nisu utjecale na rezultate i pobjede. Imaju ti mladi ljudi dovoljno snage, ali i roditelji i treneri nisu nimalo zaostajali. Za svaku pohvalu!

Dodjela medalja pobjednicima i pobjedničkim momčadima bila je dio svečanog zatvaranja HSI-ja 26. srpnja u *Green Gold Clubu*. Medalje su pobjednicima uručili zagrebački gradonačelnik Milan Bandić, predstavnica Hrvatskoga olimpijskog odbora Danira Bilić, izaslanik predstojnice Državnoga ureda za Hrvate izvan RH Milan Bošnjak, ravnatelj HMI-ja Marin Knezović te predstavnici nacionalnih sportskih saveza. Ravnatelj HSI-ja Željko Batarilo istaknuo je kako će odličja i medalje sudionicima biti uspomena na lijepi provod u Hrvatskoj.

Batarilo je ocijenio kako je tijekom šestodnevnoga druženja i natjecanja do punog izražaja došlo geslo Igara - *Jedan narod, jedno srce*."Ovih smo dana predstavljali jedinstveno hrvatsko nacionalno biće. Hrvatske svjetske igre održavale su

Sportaši, rezultati i medalje

Na stolnoteniskome turniru u dvorani "Lovro Ratković" natjecalo se oko 30 sportaša u kategorijama do 35 i preko 35 godina. Otac i sin Nebojša i Marko Gabrić iz Srbije pobijedili su u obje kategorije. U igri parova do 35 godina prvo mjesto pripalo je Lovri Zovku i Filipu Borovnjaku iz Hrvatske, a u kategoriji preko 35 godina Nebojši Gabriću i Danijelu Reziću (Srbija/Švicarska). Posebno treba istaknuti veliki rezultat Zovka i Borovnjaka koji su sjajnom igrom u pojedinačnoj konkurenciji zauzeli 2. i 3. mjesto, a imaju tek 11 godina.

U nogometu je momčad iz Rumunjske pobijedila Austriju 3 : 1 u borbi za prvo mjesto, dok je Slovenija pobjedom od 5 : 1 nad Italijom osigurala 3. mjesto. Malonogometni turnir osvojila je momčad Hrvatsko društvo Janjevo. U konačnom poretku 2. mjesto zauzela je momčad iz Rumunjske, 3. mjesto momčad iz Srbije, a 4. mjesto Zagrebačka nadbiskupija. Za najboljeg igrača proglašen je Božidar Karamatić iz Janjeva, a za najboljeg vratara Ivan Beretić iz Srbije.

Nakon odigranog 3. kola u ženskoj odbojci najbolja momčad turnira bila je ona iz Hrvatske s osam bodova, slijede Zagrebačka nadbiskupija i momčad iz Austrije svaka s pet bodova te momčad iz Argentine s nula bodova.

U Draženovu domu završen je košarkaški turnir. Pobjednik je momčad Zagreba, 2. i 3. mjesto zauzele su dvije momčadi iz Njemačke, Zagrebačka nadbiskupija bila je treća, dok je 5. mjesto pripalo momčadi HSI-ja za koju su nastupili igrači iz više država. Košarkašku utakmicu odigrale su i žene, a ekipa Zagreba slavila je nad ekipom iz Njemačke.

Na Jarunu su odigrane utakmice odbojke na pijesku. U muškoj i u ženskoj konkurenciji dominirali su parovi iz Hrvatske zauzevši 1. i 2. mjesto. Treće mjesto u muškoj konkurenciji pripalo je paru iz Argentine. Među ženama je 3. mjesto osvojio par iz Australije.

Boćari su završili turnir s disciplinom precizno izbijanje. Pobjednik je Hrvoje Šimunović iz Hrvatske, 2. mjesto pripalo je Marku Slavenikaru iz Crne Gore, a treći je bio Dejan Petković, također iz Crne Gore.

U Karate centru Hrvatski dragovoljac natjecali su se karatisti. Pobjednik turnira je Domagoj Rukavec iz Hrvatske, 2. mjesto izborio je Luka Požgaj, također iz Hrvatske, dok je 3. mjesto osvojio Axel Kuljic iz Čilea.

Plivačka natjecanja održana su na bazenu Mladost. Među plivačicama na 50 metara slobodno najuspješnije su bile Katarina Matić (30,15) iz Njemačke, Margareta Jakovac (30,54) iz Australije i Maria Carmen Cipčić (36,85) iz Angole. U istoj disciplini u muškoj konkurenciji prvo mjesto osvojio je Josip Čulina (26,85) iz Njemačke, drugo Marin Cipčić (27,77) iz Angole, dok je treći bio Anton Cankar (29,69) iz Crne Gore.

Momčad HSI-ja zaigrala je protiv momčadi Humane zvijezde Hrvatske koju su pojačali ministar poduzetništva i obrta Gordan Maras, legendarni nogometaš Zvonimir Soldo, olimpijac Damir Škaro te voditelj i novinar HRT-a Frano Ridjan. Među gledateljima na utakmici je bio i gradonačelnik Zagreba, domaćina Igara, Milan Bandić. Ukupan iznos koji su donirali igrači, gledatelji i gradonačelnik Bandić namijenjen je poplavom pogođenoj Gunji.

se od 21. do 26. srpnja. Na njima je nastupilo oko 700 natjecatelja iz 25 zemalja, a tijekom ovih šest dana u Zagrebu je boravilo zajedno s mladim natjecateljima više od 2.500 ljudi iz iseljeništva."

OVAKAV DOGAĐAJ DUGO ĆE SE PAMTITI

I što još reći osim da će ovakav događaj Zagreb još dugo pamtiti i naravno ponoviti. Još na kraju treba dodati kako su nas doživjeli novinari Glasa Hrvatske i tada bi bilo sve rečeno.

Mariana Campera, blogerica Glasa Hrvatske: *Hrvatske svjetske igre su završile, ali dok su trajale mnoga su poznanstva imala priliku prijeći u nešto više. Hrvati iz cijeloga svijeta napustili su jednotjednu oazu Studenskog doma "Stjepan Radić" i opet se raštrkali po svojim trajnim prebivalištima. Doduše, neki su odlučili iskoristiti trenutak i za odlazak do mora. Ali bez obzira kamo se zaputili, rastanak je većini teško pao. Čuli smo toliko različitih životnih priča sa sličnom sudbinom da mi se čini kako bi se enciklopedija mogla napisati o tome. Zajedničko im je da žive izvan Hrvatske, ali je vole. Prvi put su u Zagrebu, ali tu se osjećaju doma. Za sudionike trećih Hrvatskih svjetskih igara, za organizatore, suradnike, pa i nas iz Glasa Hrvatske koji smo ih pokušali približiti svima koji nisu mogli doći u Zagreb, ovo je bio doista jedinstven doživljaj. Emocije će se dugo slijegati. Dok su još uzburkane, u glavi mi je samo jedna misao: vidjela sam kako Hrvati iz cijeloga svijeta zaista postaju "jedno srce" – kao što je i slogan ovih Igara.* ■

ENG In late May Zagreb was the venue of the Croatian World Games, playing host to some seven hundred competitors from twenty-five countries. Over 2,500 people from our emigrant communities visited Zagreb to take part in the event.

I na kraju dodjela medalja pobjednicima

NOVA KNJIGA ANTICE BRANKE BAVČEVIĆ

RAČIŠĆE (KORČULA) - U hotelu Mediteran u Račišću na Korčuli svečano je predstavljena 19. srpnja druga knjiga spisateljice Antice Branke Bavčević,rođene Botica, iseljenice iz Pariza. Na predstavljanju su uz autoricu govorili dogradonačelnik Korčule Ivo Silić, ravnatelj škole u Račišću Lovre Botica i profesorica Luči Farac, a savjetnica gradonačelnika za medije Edita Drušković pročitala je autoričinu pjesmu *Stranac*. Prvijenac Antice Branke Bavčević *Anitin Račiški tanac* doživio je u suradnji s HMI-jem Split dvije velike turneje, jednu po Novome Zelandu i Australiji, a drugu na Floridi. Nakon prve autobiografske knjige uslijedila je ova nova pod naslovom *Franka je izašla van, na kišu*, koju je posvetila temi žene u iseljeništvu. To je iskustvo koje je i sama osjetila, a u priči o Franki naći će se mnogobrojne Hrvatice diljem svijeta jer iseljenička iskustva su univerzalna. Oni znaju što to znači biti došljak u novoj sredini, posebno kada ne razumiješ jezik, pa uz borbu za opstanak imaš još i borbu s asimilacijom i priznanjem nove sredine, do čega se dođe putem posutim neugodnostima, poniženjima i crnim danima. Druga knjiga vezana je tematikom uz prvu. Prva govori o mladoj Korčulanki, zapravo samoj Antici do njezina dolaska u Francusku. Namjera je bila da njezini unuci nauče i zapamte kakav je bio život na otoku nakon Drugoga svjetskog rata. U drugoj knjizi, koja je manje autobiografska, isprepleću se i tuđe sudbine, u tuđini koja ih je svih odredila, pa i samu autoricu. To nisu romantične bajke, nego realne priče iz iseljeništva koje su i pouka i poruka mladim generacijama da se spreme na veliku borbu ako odu od kuće, na borbu koju samo najjači mogu izdržati.

DONACIJA KRČKIH ISELJENIKA

KRK - U Maloj vijećnici Grada Krka održana je 22. kolovoza konferencija za novinare koju su zajednički organizirali Humanitarna udruga *Andrijana Gržetić* te iseljenički klubovi iz New Yorka: Klub žena otoka Krka, Klub otok Krk i *Dubasnica Social Club*. Glavna tema konferencije za novinare bila je predstavljanje kontinuirane suradnje otočnih iseljenika i krčke Humanitarne udruge *Andrijana Gržetić* čija je specifičnost stipendiranje isključivo učenika-osnovnoškolaca koji su ostali bez očeva.

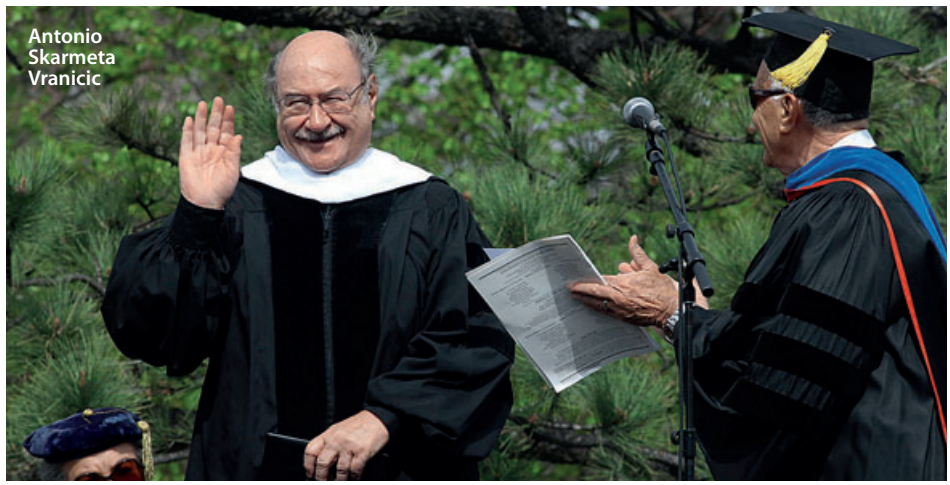
Suradnja s iseljenim otočanima u New Yorku započela je prije pet godina kad su Bosiljka Radman i Marina Vučenik iz Kluba žena otoka Krka u sklopu svoje asocijacije pokrenule prikupljanje novčane pomoći. Uskoro im se pridružio Klub otok Krk, a zatim još dva iseljenička udruženja - Društvo Omišljana i *Dubasnica Social Club*.

Aktivnosti svojih klubova s naglaskom na suradnju s krčkom udrugom tako su predstavili Bosiljka Radman, predsjednica Kluba žena otoka Krka, Ive Žgombić i John Cvelić, dopredsjednik i rizničar Kluba otok Krk te Tonica Tehomilić i Linda Žgombić, tajnica i članica *Dubasnica Social Cluba*, dok su o razlozima osnivanja i radu udruge govorili Gordana i Nikola Gržetić te Tomislav Galović, predsjednik Nadzornoga odbora udruge, ujedno i voditelj projekta stipendiranja. Angažiravši se da bi pomogli potrebitim otočanima iseljenici su prikupili i ovom prigodom krčkim humanitarcima uručili ukupno 1.150 američkih dolara, poduprijevši tom hvalevrijednom donacijom primarni projekt udruge. (*Grad Krk*)

Skarmeti čileanska nagrada za književnost

Svjetsku slavu Skarmeta je stekao romanom *Nerudin pismonoša*, po kojem je snimljen film s pet nominacija za Oscara, od kojih je jedna i uručena. Djela su mu uvrštena u mnogobrojne antologije i zbirke te prevedena na 25 jezika

Napisala: **Branka Bezić Filipović**

Antonio Skarmeta Vranicic

Odlukom četveročlanog povjerenstva na čelu s ministrom obrazovanja Čilea, Nicolasom Eyzaguirreom, Antonio Skarmeta Vranicic proglašen je nositeljem nacionalne nagrade za književnost za 2014. godinu. Od pet mogućih glasova dobio je četiri, a jedan član ostao je suzdržan.

U El Mercuriu, dnevniku iz Santiaga, istaknuta je Skarmetina svestranost kao pisca koji se okušao u literaturi i ostalim medijima. Ponajprije je riječ o kinematografiji jer je prema Skarmetinome dramskom tekstu *Plebiscit* napisan scenarij za čileanski film *No* koji je bio nominiran za Oscara 2013. godine u Los Angelesu, u kategoriji međunarodnoga filma. Svjetsku slavu stekao je romanom *Nerudin pismonoša*, po kojem je također snimljen film s pet nominacija za Oscara, od kojih je jedna i uručena. Djela su mu uvrštena u mnogobrojne antologije i zbirke te prevedena na 25 jezika.

Scenarij za čileanski film *No* koji je bio nominiran za Oscara 2013. godine u Los Angelesu, napisan je prema Skarmetinome dramskom tekstu *Plebiscit*

Antonio Skarmeta Vranicic rođen je u Antofagasti 1940. godine, koja ga je proglasila počasnim građaninom. Diplomirao je na studiju filozofije u Santiagu de Chileu i na studiju književnosti na Columbia Universityju u New Yorku.

Osim što je plodan kao pisac, Skarmeta se okušao i u politici. Bio je imenovan za veleposlanika Republike Čilea u Berlinu za vrijeme čileanskoga predsjednika Ricarda Lagosa Escobara.

U jednom od mnogobrojnih intervjua koje je dao ovih dana Skarmeta se sjetio svojih literarnih početaka pa je spomenuo zbirku pripovijetki *Entuzijazam* i nagrađenu *Goli na pločicama*. Zahvaljujući na časti koja mu je iskazana, a primajući nagradu, Skarmeta je rekao kako je siguran da će idućih godina ovo veliko priznanje pripasti nekolicini onih koji su zajedno s njim bili u najužem izboru. Skarmeta je nositelj mnogobrojnih priznanja za svoj literarni rad. Neka od njih su: Premio Planeta koju je dobio u Francuskoj, Medalja Goethe u Njemačkoj, Llibretet u Španjolskoj i Comendador u Italiji. Primio je i svjetsku nagradu UNESCO-a za dječju literaturu, a nositelj je i hrvatskoga ordena "Marko Marulić".

Antonio Skarmeta spada u 250 čileanskih pisaca hrvatskoga podrijetla, koliko ih je do sada uspjela evidentirati autorica ovih redaka. Na pitanje kako to da su Hrvati u Čileu imali toliku potrebu za literarnim izražavanjem, odgovorio je: "Hrvati su tražili svoj identitet pisanjem. Kroz maštu i kreativnost prevladavali su probleme teškog života."

Hrvatske teme javljaju se u nekoliko njegovih djela, a roman *Pjesnikovo vjenčanje* posvetio je svojim bračkim precima. ■

ENG **A four-member commission headed by Chilean education minister Nicolas Eyzaguirre has declared Antonio Skarmeta Vranicic, a Chilean writer of Croatian extraction, the winner of the national literature award for 2014.**

Svoju prošlost koristi kako bi dalje gradila budućnost

Za Ljiljanu Santa Barbara predstavlja intimno, mirno i stabilno mjesto za život. Smatra da je grad skup dobro uravnoteženih intelektualnih i kulturnih izazova sa snažnom zajednicom koja aktivno sudjeluje u zajedničkim projektima

Ljiljana Coklin

Napisala: **Irena Ozimec**

U jeku Domovinskoga rata Ljiljana Coklin, danas predavač na Odsjeku za pisanje na Sveučilištu u Kaliforniji, Santa Barbara, bila je samo studentica koja je pokušavala završiti svoj studij i pobjeći od kaosa koji je harao u domovini. Akademski fokusirana, završila je preddiplomsko obrazovanje i našla utočište u Kanadi. Danas smatra Santa Barbaru svojim domom. Njezin krivudavi put od Zagreba do Santa Barbare otvara mnogobrojna pitanja o tome kako je našla svoj put i gdje je zapravo krenula. Hrvatsku nosi duboko u srcu i s radošću se prisjeća svih prekrasnih trenutaka djetinjstva koji su njezin život obojili paletom razigranih boja. Njezin životni i akademski razvoj obilježio je boravak u Zagrebu, a tijekom ljetnih praznika bila je to jadranska obala.

Još kao malena djevojčica gajila je ljubav prema filmu i često posjećivala kinematografe, ponekad čak i sama. Kino je bilo njezin prozor u svijet i tu joj društvo vršnjaka nije trebalo. Ako se Ljiljanu pita, za nju je odlazak u kino bio pravi raj, čarobno iskustvo! Jedan joj se film duboko urezao u sjećanje. Bio je to glasoviti "Cinema Paradiso" u kojem prpošni inteligentan šestogodišnjak otkriva ljubav prema filmu te svaki slobodni trenutak provodi u kinematografu. Ljiljana je kino prvi put posjetila u ranoj dobi, još kao četverogodišnja djevojčica kada nije uspjela odgledati niti najavnu špicu jer ju je MGM-ov lav koji urliče toliko prepao da je pobjegla u suzama. U kino, koje joj je predstavljalo prozor u svijet, vratila se nekoliko godina kasnije. Spoznavši tako druge svjetove krenula je u potragu tražeći odgovore na mnogobrojna nova pitanja. Njezina ljubav prema filmu nastavlja se i danas. Na UCSB-u studentima predaje pisanje scenarija, a kao dva najdraža filma navodi povijesne drame Dangerous Liaisons i The Lives of Others (La Vida de los Otros) te kaže kako bi ih oba mogla ponovno gledati nebrojeno puta.

ČAROBNO ISKUSTVO

Bezbrižnost studiranja u sivilo je omotao Domovinski rat koji joj je onemogućio putovanja k roditeljima, koji su živući u malome dalmatinskome mjestu već tada osjećali financijske teškoće te joj nisu mogli dati svu potrebnu potporu. No, Coklin, marljiva i snalažljiva, našla je način kako financirati svoj boravak i studij u velikome gradu. Svakog dana podučavala je skupine učenika osnovnoškolske i srednjoškolske dobi

Santa Barbara

engleski jezik. Gledajući voljenu zemlju razorenu i napaćenu i priželjkujući mir, sigurnost i stabilnost, Coklin se s diplomom u ruci uputila u bijeli svijet. I to bez potpore obitelji ili prijatelja, sa samo nekoliko stotina ušteđenih dolara krenula je u Kanadu.

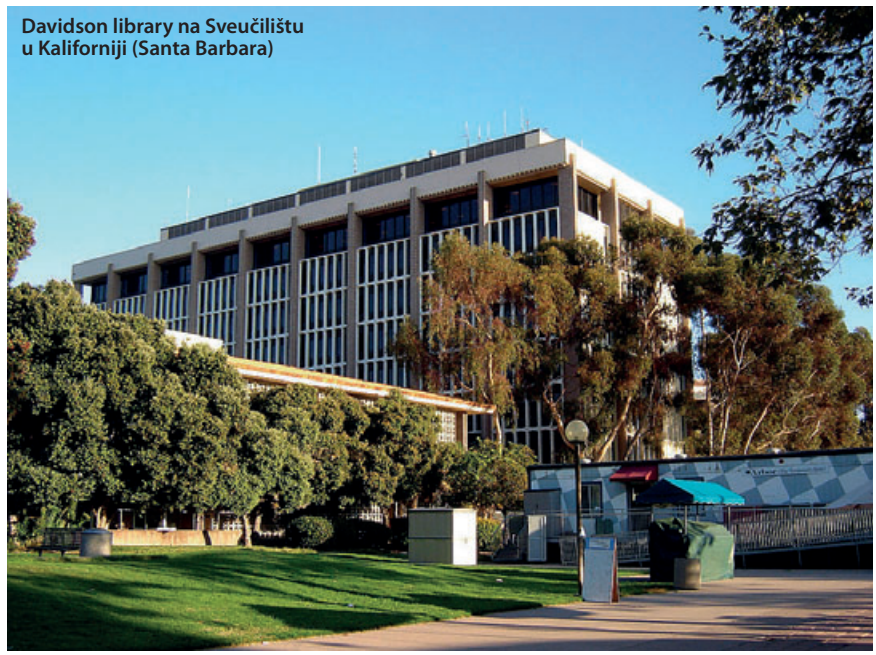
U ŽELJENOME SMJERU

Tamo je upisala postdiplomski studij i njezin život krenuo je polako ali sigurno u novome, željenome smjeru. Nakon završetka magisterija upisala je doktorat iz engleskoga jezika i književnosti koji za nju predstavlja životnu ljubav. U doktorskoj disertaciji uz mnogobrojne zahvale prvo mjesto zauzela je dirljiva zahvala Seki, prvoj profesorici engleskoga jezika još u osnovnoj školi, koju ona smatra zaslužnom za beskrajnu ljubav i strast koju danas gaji prema engleskome jeziku i književnosti. Nakon završetka doktorskih studija od kanadske vlade dobila je stipendiju za postdoktorski studij koji ju je u konačnici odveo do Sveučilišta u Kaliforniji, u Santa Barbari. Došavši u Kaliforniju ubrzo je shvatila da želi ostati u sunčanoj i pristupačnoj Santa Barbari. Čim se prije dvanaest godina otvorilo radno mjesto na Fakultetu, odlučila ga je prihvatiti te danas ondje predaje engleski jezik i književnost. Iako vrlo pristupačna i razgovorljiva, u predavaonici za vrijeme predavanja vlada potpuni mir i tišina. Njezina su očekivanja velika, ali zauzvrat studentima daje nesebičnu potporu prenoseći im svoje bogato znanje i iskustvo.

Njezina najnovija istraživanja usredotočena su na temu postmemorije. To je koncept u kojem sjećanja na proživljene traumatične događaje obilježuju živote onih koji su ih proživjeli. Na primjer, postmemorija može postojati u djece preživjelih žrtava holokausta, kaže Ljiljana. Njezin drugi istraživački interes usredotočen je na pitanja koja se tiču migracija ljudi, državnih granica i državljanstava u suvremenome globalnom društvu i kulturi. I sama imigrant u Sjedinjenim Američkim Državama te od lani američka državljanka, istraživanje temelji na vlastitome migracijskom iskustvu. Uz redoviti predavački i istraživački rad Ljiljana vodi i dva književna kluba, a za rasprave bira knjige koje će se čitati te analizirati s jednakim žarom kao što studentima bira kurikulum.

Sveučilište u Santa Barbari gdje Ljiljana predaje engleski jezik i književnost

Davidson library na Sveučilištu u Kaliforniji (Santa Barbara)

LJILJANIN NOVI DOM

Za nju Santa Barbara predstavlja intimno, mirno i stabilno mjesto za život. Smatra da je grad skup dobro uravnoteženih intelektualnih i kulturnih izazova sa snažnom zajednicom koja aktivno sudjeluje u zajedničkim projektima. U isto vrijeme pojedinac u Santa Barbari može uživati u anonimnosti, a opet biti dovoljno povezan sa zajednicom.

Danas Santa Barbaru naziva svojim domom. "Hrvatska je na mene ostavila snažan utjecaj, zauzima važno mjesto u mom srcu i neizmjerno je volim, ali dom je ovdje", kaže prof. Ljiljana Coklin, predavač na fakultetu, istraživač, savjetnik i strastveni čitatelj. Ljiljana svoju prošlost koristi kako bi dalje gradila budućnost. ■

ENG At the height of the Homeland War of Independence Ljiljana Coklin, now a lecturer at the Writing Department of the University of California in Santa Barbara, was a university student hoping to complete her degree and escape the chaos ravaging her homeland.

IN MEMORIAM

Preminuo akademik Petar Šimunović

Istaknuti hrvatski jezikoslovac, onomastičar i dijalektolog, član predsjedništva Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti akademik Petar Šimunović preminuo je 5. kolovoza iznenada u 82. godini života u Splitu Šimunović se rodio 19. veljače 1933. u Dračevici na otoku Braču. Od 1961. do umirovljenja radio je na Zavodu za jezik Instituta za filologiju i folkloristiku (danas Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje).

Bio je priznati onomastički stručnjak i član međunarodnih onomastičkih organizacija, suosnivač i glavni urednik onomastičkih časopisa te suorganizator mnogih onomastičkih konferencija. Objavio je više od 400 radova, od čega sam i u suatorstvu tridesetak knjiga.

Također je jedan od glavnih suradnika u izradi Hrvatskoga dijalektološkog atlasa (HDA) i Općeslavenskoga lingvističkog atlasa (OLA). Autor je, među ostalim, Čakavskoga rječnika srednjodalmatinskih govora (u suautorstvu s M. Hrastom), Čakavskih tekstova (s R. Oleschom) i velike Retrospektivne onomastičke bibliografije (s V. Putancem). Važna su mu djela i *Toponimija otoka Brača,* Čakavisch-*deutsches Lexikon* (I – III) u suradnji s M. Hrastom i R. Oleschom, *Prezimena i naselja u Istri* (I – III) u suradnji s J. Bratulićem, *Naša prezimena i porijeklo* (1985.), *Hrvatska prezimena* (2006.) i dr.

Za člana suradnika Akademije u Razredu za filološke znanosti izabran je 1983., za izvanrednog člana 1988., a redoviti je član HAZU-a od 1991. Bio je tajnik Razreda za filološke znanosti Akademije od 2004. do 2010., a član je Predsjedništva Akademije od 2011. godine.

Šimunović je bio predsjednik Onomastičkoga odbora pri Razredu za filološke znanosti HAZU-a, član Odbora za dijalektologiju HAZU-a, član Odbora za leksikografiju HAZU-a, član Odbora za etimologiju HAZU-a, član Međunarodnoga slavističkog komiteta od 1975. do 1979. - tajnik Međunarodnoga slavističkog komiteta, član Međunarodnoga povjerenstva za slavensku onomastiku (Krakov, Poljska) i od 1975. član Međunarodnoga vijeća za onomastičke znanosti (Leuven, Belgija). Bio je i glavni urednik Akademijina časopisa *Folia onomastica Croatica* i član uredništva časopisa *Rasprave* Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

Nagrađen je 1983. Nagradom Općine Brač za istaknutu znanstvenu djelatnost, 1984. Republičkom nagradom "Božidar Adžija" za istaknutu znanstvenu aktivnost, 1998. Ordenom Danice hrvatske s likom Ruđera Boškovića te 2001. godine Nagradom za životno djelo Hrvatskoga sabora.

DOMOVINSKA VIJEST

ORGULJAŠKI KONCERT DARKA KRISTOVIĆA

DUBROVNIK - Prigodom blagdana Velike Gospe u dubrovačkoj katedrali tradicionalni orguljaški koncert održao je Darko Kristović. Organizatori koncerta su katedralni župni ured Dubrovnik i Hrvatska matica iseljenika Dubrovnik. Ljubitelji orguljaške glazbe, osobito mnogobrojni dubrovački iseljenici i gosti Grada, uživali su u djelima L. Couperina, C. Balbastre, J. S. Bacha, H. A. Stamma i G. Younga. Inače, orguljaš Kristović rođen je 1967. u Dubrovniku gdje je završio srednjoškolsko obrazovanje. Godine 1995. diplomirao je studij medicine na Medicinskome fakultetu u Zagrebu te nastavio već započeti studij orgulja i crkvene glazbe na Institutu za crkvenu glazbu "Albe Vidaković" u Zagrebu. Orgulje je diplomirao 1998. godine u klasi prof. Domagoja Jugovića.

Dvadeset i jednu godinu bio je orguljaš u poznatoj bazilici Srca Isusova u Zagrebu. Dosad je nastupao samostalno više puta u Hrvatskoj i u inozemstvu. Član je zbora "Zagrebački liječnici pjevači" s kojima je snimio CD božićnih pjesama "Hote, o, ljudi sim - Rodil se je Isus". Tradicionalno, već petnaestak godina, na blagdan Velike Gospe održava orguljaške koncerte u dubrovačkoj katedrali. Radi i djeluje kao liječnik i orguljaš u Zagrebu.

Arhitekt moderne Hrvatske

Ivan Mažuranić kao političar bio je prije svega realist, svjestan stanja u kojem se Hrvatska nalazila i dobar poznavatelj širih prilika te stoga sklon kompromisima i politici malih koraka

Napisao: **Marijan Lipovac**

Mnogi hrvatski političari okušali su se i kao književnici, a jednako tako nije nedostajalo ni istaknutih književnika koji su djelovali u politici, no u pravilu ni jedni ni drugi nisu uspjeli u obje djelatnosti ostaviti jednako neizbrisiv trag. Jedini bez koga bi u istoj mjeri bila nezamisliva i hrvatska politika i hrvatska književnost bio je Ivan Mažuranić čiju 200. godišnjicu rođenja Hrvatska slavi ove godine.

Kao političar dao je ključan doprinos borbi za očuvanje državnosti Hrvatske i njezinoj modernizaciji te uspio doći na položaj hrvatskoga bana koji je do tada bio rezerviran samo za plemiće pa je ostao upamćen kao "ban pučanin". Kao književnik nije ostavio velik opus, ali njegov ep *Smrt Smail-age Čengića* najbolje je djelo hrvatskoga romantizma, prevođeno na mnogobrojne jezike. Manje je poznato da je Mažuranić bio i leksikograf koji je obogatio hrvatski jezik modernim terminima kao što su tržišno gospodarstvo, računovodstvo, velegrad, veleizdaja, sladoled, kišobran ili nosorog.

Portret Ivana Mažuranića, rad Darka Mažuranića, njegovog praunuka

SIN IZ IMUĆNE SELJAČKE OBITELJI

Ivan Mažuranić rođen je 11. kolovoza 1814. u Novome Vinodolskom u imućnoj seljačkoj obitelji. Ivan Mažuranić Petrov i supruga Marija imali su pet sinova, od kojih je najstariji Josip jedini ostao na djedovini i nadživio svu braću. Drugi sin Petar umro je sa 17 godina, dok je treći sin Antun postao istaknuti jezikoslovac, a najmlađi Matija važan je kao autor prvoga modernoga hrvatskog putopisa *Pogled u Bosnu*. Obitelj Mažuranić bavila se obradom polja, uzgojem vinove loze i stočarstvom, no Ivan Petrov bio je pismen i načitan, a osobito su se u kući poštovale pjesme Andrije Kačića Miošića.

Nakon osnovne škole u Novome Vinodolskom, gdje je nastava bila na njemačkome, Ivan Mažuranić upisao se u gimnaziju u Rijeci najviše zalaganjem brata Antuna. Ovdje je nastavni jezik bio latinski, a Ivan Mažuranić naučio je još i mađarski i talijanski, kasnije još i francuski, engleski, češki, poljski i ruski pa je među hrvatskim intelektualcima svoga doba bio najveći poliglot. Nakon položenoga šestog razreda gimnazije upisao je 1833. studij filozofije u Zagrebu, a iduće godine u zapadnomađarskome gradu Sambotelu (Szombathely). Brat Antun obavještavao ga je o događajima u krugu hrvatskih preporoditelja, pa tako i o pokretanju novina Ljudevita Gaja. Već u drugome broju *Danice* u siječnju 1835. izlazi Mažuranićeva pjesma *Primorac Danici* i time počinje njegovo književ-

Poprsje Ivana Mažuranića na zagrebačkom Zrinjevcu

no djelovanje. Stekavši naslov pravnika počinje 1837. godine raditi kao pomoćni bilježnik, da bi 1839. postao nastavnik u zagrebačkoj gimnaziji. Iduće godine položio je odvjetnički ispit i otvorio odvjetnički ured u Karlovcu, ali već 1841. počinje raditi u gradskoj upravi. Ženi se Aleksandrom Demeter (1815. – 1885.), sestrom pjesnika Dimitrija Demetra, s kojom je imao sedmero djece, od kojih je odraslu dob doživjelo njih petero. Najpoznatiji je bio Vladimir Mažuranić, istaknuti pravnik i predsjednik Akademije, a njegova kći bila je Ivana Brlić Mažuranić. Vladimirov praunuk i danas je jedini živući Ivanov muški potomak koji nosi prezime Mažuranić, diplomat Darko Teodoro Mažuranić.

UGLEDNI PJESNIK

U Karlovac, koji je bio važno središte preporoda, Mažuranić se doselio kao ugledni pjesnik, što mu je osiguralo vodeće mjesto među intelektualnom elitom pa postaje tajnik Karlovačke čitaonice. Upravo u Karlovcu Mažuranić je, zajedno s Jakovom Užarevićem, dovršio *Njemačko-ilirski slovar*, tiskan 1842., što je bio prvi moderni hrvatski rječnik kojim je znatno obogaćena hrvatska terminologija.

U Karlovcu je 1844. dopisao dva izgubljena pjevanja Gundulićeva epa *Osman*, prethodno dobro proučivši radnju te Gundulićev rječnik i stil, a 1846., na poticaj šogora Demetra, napisao je *Smrt Smail-age Čengića*. U pet pjevanja Mažuranić je opjevao borbu Crnogoraca protiv osmanlijskog tiranina, ali zapravo je istaknuo svoju privrženost idejama slobode, pravde i borbe za ljudsko dostojanstvo, što je djelu i njemu osobno osiguralo neprolazno mjesto u povijesti hrvatske književnosti.

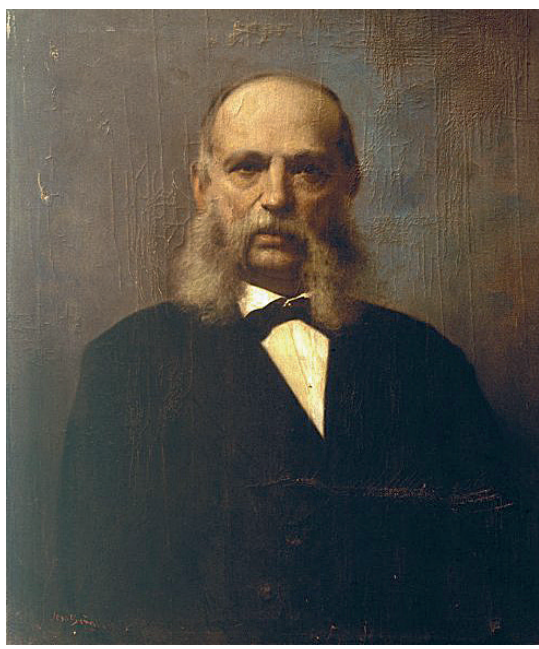
Uz sve to pratio je i političke događaje pa je 25. ožujka 1848. bio prisutan na narodnoj skupštini u Zagrebu na kojoj su prihvaćena *Narodna zahtijevanja* te je bio član delegacije od 400 izaslanika koja je te zahtjeve odnijela caru i kralju Ferdinandu u Beč. Mažuranić tada piše svoj najvažniji politički spis *Hrvati Mađarom* u kojem ističe prirodno pravo hrvatskoga naroda na slobodu i brani njegovu državnost, uspoređujući odnos Hrvata i Mađara sa sličnim slučajevima u Europi. Nakon te knjižice, koja ima i umjetničku vrijednost kao kvalitetan prozni tekst, Mažuranić se od najboljega hrvatskog književnika tog vremena promijenio u političara i programatskog pisca. Izabran je i za saborskog zastupnika na prvim izborima u hrvatskoj povijesti i bio autor najvažnijih saborskih dokumenata, među kojima i onog u kojem se traži preustroj Habsburške monarhije u federativnu zajednicu ravnopravnih naroda.

NAČELO HRVATSKOGA DRŽAVNOG PRAVA

U srpnju 1848. napisao je *Manifest naroda hrvatsko-slavonskog* namijenjen europskoj javnosti i dao pregled spornih pitanja u hrvatsko-ugarskim odnosima braneći načelo hrvatskoga državnog prava prema načelima Francuske revolucije. Tijekom Jelačićeva rata s Mađarima imenovan je nadzornikom sigurnosti u Karlovcu da bi se početkom 1849. vratio u Zagreb kao dužnosnik u Bojnom odsjeku Banskog vijeća. Zatim je gotovo cijelu godinu proveo u Beču jer je bio pozvan u komisiju za izradu pravno-političke terminologije i novih zakonskih nacrta za hrvatsko područje. Time je stekao golemo iskustvo, no najvažnije od svega je to da je shvatio kako će biti korisniji radeći poslove povjerljivog čovjeka i državnog činovnika nego baveći se književnim i jezičnim pitanjima. U korist Hrvatske zauvijek je umjesto književničke karijere odabrao političku i državničku.

Već 1850. postaje zamjenik državnog nadodvjetnika Hrvatske i Slavonije, sa zadaćom da umjesto feudalnih uvede propise građanskog prava, a 1854. državni odvjetnik. Kao liberal i domoljub na tom radnome mjestu nastojao je ublažiti progone protivnika apsolutizma, ali ne uvijek uspješno pa su ga optuživali da služi Beču koji ga je, međutim, smatrao nepovjerljivim i držao na položaju samo zato jer je bio najbolji pravnik u Hrvatskoj. O ugledu koji je imao kao književnik i intelektualac govori pak činjenica da je 1858. izabran za predsjednika Matice ilirske i na toj dužnosti ostao sve do 1872.

Padom apsolutizma 1860. u Beču je formirana zajednička vlada Habsburške monarhije, a u njoj i Kraljevski dvorski dikasterij za Hrvatsku i Slavoniju zadužen za područje uprave, pravosuđa, prosvjete i vjerskih poslova, s Mažuranićem kao predsjednikom. Iduće godine postao je kancelar Kraljevske dalmatinsko-hrvatsko-slavonske dvorske kancelarije koja je bila vrhovna vlast za

Novi Vinodolski, rodna kuća braće Mažuranić

Hrvatsku i Slavoniju, s podređenim Kraljevskim namjesničkim vijećem u Zagrebu na čelu s banom Josipom Šokčevićem. Mažuranić je time istodobno bio poput ministra za Hrvatsku na razini monarhije, ali na neki način i predsjednik hrvatske vlade.

PREUSTROJ MONARHIJE

U to vrijeme tražio se preustroj Monarhije i trebalo je odrediti položaj Hrvatske prema Ugarskoj i Austriji. Upravo je Mažuranić 1861. kao saborski zastupnik bio autor 42. članka u kojem je konstatirano da je 1848. nastupio prekid državnopravnih odnosa Hrvatske i Ugarske i izražena spremnost da se sklopi novi savez ako Ugarski sabor prizna realni i virtualni opseg Hrvatske i ako joj se osigura autonomija. Bio je to temelj za Hrvatsko-ugarsku nagodbu 1868. te je tako Mažuranić odredio hrvatsku političku budućnost za sljedećih 50 godina. Kao kancelar vodio je proaustrijsku politiku nadajući se da će time osigurati širu hrvatsku autonomiju i ubrzati priključenje Vojne krajine i Dalmacije.

Upozoravao je hrvatske političare kako je hitno potrebno da Hrvatska ugovori državnopravnu nagodbu s Austrijom prije nego što to učini Ugarska, no odbojnost prema Austriji zbog donedavnog apsolutizma bila je tolika da su Mažuranićevi apeli bili uzaludni. Mažuranićeva stajališta dijelili su ban Šokčević, kardinal Juraj Haulik, Ivan Kukuljević i druge ugledne osobe koje se 1862. udružuju u Samostalnu narodnu stranku. Kad je ona 1865. doživjela poraz na izborima, podnio je ostavku i iz Beča se vratio u Zagreb.

Kao kancelar imao je velike zasluge – Hrvatskoj je osigurao minimum autonomije koji je sačuvan i Nagodbom, a za kojim su čeznuli drugi narodi monarhije. U to vrijeme hrvatski jezik iz javnog života istisnuo je njemački, osnovan je Stol sedmorice, a hrvatsko sudstvo postalo je neovisno o ugarskom. Mažuranić je unatoč tome prisilno umirovljen te se na neko vrijeme povukao iz politike, ali opet se aktivirao uoči izbora 1871. i to u Narodnoj stranci koja je odnijela pobjedu nad unionistima koji su 1868. sklopili hrvatsko-ugarsku nagodbu.

POVRATAK NA VELIKA VRATA

Mažuranić se u politiku vratio na velika vrata – izabran je za predsjednika Sabora i ušao u komisiju koja je s Mađarima trebala razgovarati o reviziji nagodbe kako bi se Hrvatskoj osiguralo više financijske samostalnosti. Nakon što je reviziju u rujnu 1873. prihvatio i Hrvatski sabor, Franjo Josip imenovao je Mažuranića hrvatskim banom. Kao ban, Mažuranić je od Hrvatske stvorio modernu državu u pravom smislu riječi – proveo je reforme u školstvu, upravi i pravosuđu, uveo opće obrazovanje, otvorio moderno zagrebačko sveučilište, osnovao kulturno, školsko i zdravstveno-zemaljsko vijeće, donio zakone o slobodi tiska i o slobodi okupljanja, odijelio je upravu od sudstva, ukinuo tlaku te osnovao nove institucije – Zemaljski statistički zavod, Zavod za umobolne, Kazneni zavod, Gospodarsko učilište, Narodni muzej i mnogobrojne strukovne udruge pa se razvio društveni i kulturni život. Pri tome nije mu bilo lako balansirati između Beča i Budimpešte i zadovoljiti zahtjeve hrvatskih političara koji su ga smatrali previše popustljivim i neodlučnim.

'JA SAM HRVAT'

Austro-ugarskom okupacijom BiH 1878. prestali su razlozi za daljnje postojanje Vojne krajine, no Mađari su odugovlačili s njezinim pripajanjem Hrvatskoj sve dok joj je na čelu Mažuranić kako ne bi ojačala i narušila mađarsku hegemoniju. Radi očuvanja dualizma to je podržao i Beč. Iako svjestan da mora otići, Mažuranić je ostavku dao u veljači 1880. tek nakon što je uspio riješiti velik broj otvorenih pitanja, a Vojna krajina pripojena je 1881. U oproštajnom govoru Hrvatskoj je zaželio "boljeg bana i iskrenijeg rodoljuba", no bilo je jasno da će nasljednici biti tek produžena ruka mađarske politike, posebno ban Dragutin Khuen Hedervary.

Nakon umirovljenja Mažuranić je vrijeme provodio baveći se astronomijom, rješavanjem matematičkih problema, čitanjem ili šetnjama po Tuškancu, posebno nakon što se 1887. povukao iz Sabora gdje je posljednji govor održao 1886. uputivši poput oporuke ove riječi: "Gospodo, da mi je tko rekao: kaži tvoj simbol političke vjere, koji je? Ja bih rekao: Ja sam Hrvat; vjerujem u kraljevinu Hrvatsku, u njezinu prošlost, u njezinu sadašnjost i ako Bog da u njezinu budućnost." Umro je 4. kolovoza 1890., a pokopan je na Mirogoju u ilirskoj arkadi, skromno kao što je i živio i bez velikih počasti kakve je kao bivši hrvatski ban zaslužio.

Ivan Mažuranić kao političar nije se zanosio velikim idejama poput svojih suvremenika Ante Starčevića i Josipa Jurja Strossmayera, nije povlačio radikalne poteze poput Eugena Kvaternika niti je bio karizmatični vođa kao kasni-

Prigodna poštanska marka povodom obljetnice

je Stjepan Radić. Bio je prije svega realist, svjestan stanja u kojem se Hrvatska nalazila i dobar poznavatelj širih prilika te stoga sklon kompromisima i politici malih koraka. Trebalo je stoga proći vrijeme da se vide rezultati njegova rada i priznaju zasluge, a one su vidljive prije svega postojanjem institucija koje su osnovane tijekom njegova banovanja, a koje postoje i danas. Kao veliki političar i književnik zaslužio je da se upravo na njega primijene stihovi iz njegove pjesme *Javor*: "A velik je tko se malen rodi, al kad pane, golem grob mu treba." ■

ENG Croatia celebrates the 200th anniversary of the birth of Ivan Mažuranić, a writer and *Ban* of Croatia from the commoner ranks – the architect of modern Croatia. As a politician he was, above all, a realist; well aware of the state of the country and of the broader circumstances and, as such, favoured compromise and small-step policies.

DUBROVČANI I U ISELJENIŠTVU MISLE NA SVOJE SUGRAĐANE!

DUBROVNIK - Hrvatska matica iseljenika Dubrovnik organizirala je tradicionalni Susret Dubrovčana iz iseljeništva u Gradskoj kavani. Upriličena je i dodjela donacija Kluba 'Dubrovnik' iz New Yorka, a predsjednik Šime Šimunović istaknuo je kako je ovaj događaj i domjenak nastavak humanitarnih akcija koje su do sada pokrenuli i održali u 2014. godini.

- Mi smo za klub već napravili neke donacije ove godine pa smo u travnju ove godine donirali oko pet tisuća dolara za malog dječaka Tijana Kostića, za njegovo liječenje. Zatim smo prije mjesec i pol dana donirali četiri tisuće dolara za stradale u katastrofalnim poplavama koje su pogodile ovu regiju te danas imamo naše tradicionalno darivanje za dva doma za starije i nemoćne, što radimo već dugi niz godina. Radi se o Domus Christi te Domu pokraj stare bolnice. Također imamo štićenicu kojoj pomažemo, a koja je prikovana uz invalidska kolica, Ivanu Švarc. Članova nema mnogo, riječ je o jednom od manjih iseljeničkih klubova, no vrlo su aktivni u svome radu - ističe Šimunović.

- New York ima jako puno hrvatskih iseljenika, koji su dolazili u raznim 'valovima', godinama. Ovaj klub osnovan je 1941. godine, jako davno, a neko vrijeme bio je zamro zbog nedostatka članova. Osnovali su ga dubrovački kapetani koji su u to vrijeme živjeli i radili u New Yorku te je 1994. godine na inicijativu naših sugrađana klub ponovno obnovljen. Dakle, tu je nekih dvadesetak godina od obnavljanja – istaknuo je Šimunović.

- Novac dolazi od članarina, lista koji se izdaje jednom godišnje, Libertasa. Imamo i plaćene oglase kao i tihe aukcije koje radimo za svetoga Vlaha u New Yorku od slika koje nam doniraju dubrovački slikari. Imamo i lutrije koje organiziramo na našim festama – rekao je dodavši kako su do sada donirali oko 13.000 dolara, što je povećanje u odnosu na dosadašnjih 10.000 dolara.

30. OBLJETNICA HRVATSKOGA KULTURNOG CENTRA U CALGARYJU

KANADA - Dana 6. srpnja Hrvatski kulturni centar u Calgaryju proslavio je trideseti rođendan. Tim povodom u organizaciji uprave Hrvatskoga kulturnog centra, predvođenog predsjednikom Radom Serdarevićem, održan je svečani ručak. Proslavu su uveličali svojom prisutnošću kanadski ministar imigracije Jason Kenney, gradonačelnik grada Calgaryja Naheed Nenshi, hrvatski veleposlanik iz Otawe Veselko Grubišić te ostali vrijedni Hrvati koji su svojim radom i financijskom pomoći pridonijeli izgradnji samog Centra.

Prepuna dvorana Hrvatskog Kulturnog Centra

Gradonačelnik Calgaryija Naheed Nenshi s klapama

Cijeli program popraćen je izvrsnom priredbom. Folklorne skupine svih dobi i klape uveseljavale su prisutne različitim vrstama hrvatskih tradicionalnih plesova i klapskim pjesmama. Svojim nastupima pokazali su kako se hrvatska tradicionalna kultura održava i njeguje izvan granica Lijepe Naše. Upravo to pokazuje kako Hrvatski kulturni centar u Calgaryju ispunjava bit svog postojanja i djelovanja, a to je očuvanje i promocija hrvatske kulturne baštine, kao i održavanje prijateljskih odnosa među svim Hrvatima u Kanadi.

DOGODIO SE VIDAN POMAK...

Sad kad imamo dvije države RH će što prije trebati izgraditi poseban odnos prema Hrvatima u BiH jer oni nisu ni hrvatska "dijaspora" ni "Hrvati izvan domovine", a ako je u BiH itko svoj na svome – onda su to Hrvati

Piše: **dr. fra Šimun Šito Ćorić,** Švicarska
(sito.coric@gmx.net)

U Saboru jednoglasno izglasanim Zakonom o Hrvatima izvan RH, utemeljenjem Hrvatskoga državnog ureda pa Savjeta Vlade RH za Hrvate izvan RH te sada događajima oko 3. hrvatskih svjetskih igara događa se vidan pomak odnosa RH prema Hrvatima i njihovim potomcima po svijetu. Čvrsto želimo vjerovati da će on rasti prema osnovnim narodnim potrebama i interesima. Prvi put su hrvatske vlasti dostojno dočekale stotine sportaša i nekoliko tisuća njihove rodbine iz izvandomovinstva i to ne samo deklarativnom dobrodošlicom, nego stvarnom pomoći za jedan ovakav susret. Njegovu održavanju izravno su pridonijeli Predsjednik, Vlada, Sabor i glavni grad RH, Državni ured, Hrvatska matica iseljenika, Hrvatski olimpijski odbor, Zagrebačka nadbiskupija, Hrvatska turistička zajednica te razni nacionalni sportski savezi. Bilo je to simbolično, ali ipak planetarno povezivanje Hrvata, ali i ljudi različitih naroda i kultura. Padom komunizma u Europi i nastankom dviju suverenih hrvatskih država, RH i BiH, otvorio se put izgrađivanju zdravog odnosa domovine s oko četiri milijuna Hrvata i njihovih potomaka razasutih diljem svijeta.

ČUVAJMO I NJEGUJMO SVOJE NARODNE VRIJEDNOSTI

Hrvatski svjetski kongres (HSK) kao nevladina međunarodna organizacija i član u UN-u s konzultativnim statusom stalno nas potiče, gdje god se nalazili na zemaljskoj kugli, da čuvamo i njegujemo svoje narodne vrijednosti, a uz to međusobno se obogaćujemo gradeći mostove s drugim narodima i zemljama tako da bi na ovome planetu mogli cvjetati svi cvjetovi. U suvremenome fenomenu globalizacije nama Hrvatima kao malome, ali tipično migrantskome narodu nema druge nego gdje god bili brižno čuvati sve ono što nam je Bog dao u baštinu, od prelijepe zemlje do zdravih obiteljskih tradicija, ali i usvajati nedvojbene vrijednosti naroda među kojima po svijetu živimo.

Ipak je sada najveći hrvatski problema – hrvatska država BiH. Naravno, samorazumljivo je da je to jednako država i drugih dvaju naroda i svih onih koji u njoj žive. Najveća je nesreća što su u njoj u posljednjem ratu Hrvati najviše stradali u usporedbi s drugima. U posljednjih dvadeset i nešto godina nestala je gotovo polovica hrvatskoga naroda iz BiH, a ni danas nema osnovnoga pravednog rješenja za hrvatsku opstojnost u toj našoj državi. Stoga je na vodstvu RH, BiH i Crkve u našem narodu i na nama svima da bez odgađanja nešto značajno poduzmemo, da Hrvati u BiH uskoro ne dožive nedavnu zlu sudbinu Hrvata i njihove zemlje u Boki kotorskoj ili onih u Srijemu, Banatu i Bačkoj.

Sad kad imamo dvije države RH će što prije trebati izgraditi poseban odnos prema Hrvatima u BiH jer oni nisu ni hrvatska "dijaspora" ni "Hrvati izvan domovine", a ako je u BiH itko svoj na svome – onda su to Hrvati. Stoga i preko Državnoga ureda i Savjeta Vlade RH za Hrvate izvan RH, kao i preko svih demokratskih mehanizama bit će nužno da vlasti RH iz europske perspektive izgrade poseban i temeljit odnos prema Hrvatima u BiH, nipošto ga ne stavljajući više u istu košaru s Hrvatima izvan domovine jer nema usporedbe s njihovim potrebama i nas ostalima od Novoga Zelanda do Španjolske.

CJELOVITOST HRVATSKOGA KORPUSA

Kako sada nakon izbora u listopadu hrvatski predstavnik dolazi na čelo BiH, morat će konačno i ta naša država i hrvatske vlasti u njoj učiniti da se na sličan način institucionalizira i uspostavi učinkovit odnos BiH prema Hrvatima izvan domovine kao najbrojnijoj skupini migranata iz te države.

Imajući u vidu cjelovitost hrvatskoga korpusa, u ime HSK apelirali smo prigodom ovih Hrvatskih svjetskih igara i ponovno apeliramo na sve kako u RH tako i u BiH da iznad osobnih, stranačkih i inih interesa stave interese cjelovitoga svoga naroda te da što prije bude svakome dobro i bolje. Neka se na svim razinama poglavito pazi na siromašne i ugrožene, bez obzira na to tko oni bili, a nikad ne zaboravljajući ni žrtve ni ponos hrvatskih branitelja i njihovih obitelji, od RH do BiH i Den Haaga.

I još nešto! Za sljedeće 4. hrvatske svjetske igre 2017. uistinu treba sve učiniti da RH i Grad Zagreb uz pomoć svojih institucija i sponzora osiguraju svim mahom mladim natjecateljima besplatne Igre bez kotizacije, a da oni snose samo troškove puta. I ne bi to bilo nužno samo za 13 - 14 siromašnih država gdje žive Hrvati i njihovi potomci, nego bi to bila domovinska gesta drage dobrodošlice za sve. A zasigurno bi se to vratilo istog ljeta višestruko, i ekonomski i moralno, Zagrebu i Republici Hrvatskoj! ■

Za sljedeće 4. hrvatske svjetske igre 2017. uistinu treba sve učiniti da RH i Grad Zagreb uz pomoć svojih institucija i sponzora osiguraju svim mahom mladim natjecateljima besplatne Igre bez kotizacije, a da oni snose samo troškove puta.

Prvo političko, kulturno i vjersko središte Hrvata

Ono po čemu je Nin najpoznatiji u hrvatskoj materijalnoj i kulturnoj baštini je crkva sv. Križa, poznata i kao najmanja katedrala na svijetu. Ona je najznačajniji spomenik starohrvatskoga crkvenoga graditeljstva

Pogled na Nin iz zraka

Kip kneza Branimira rad Josipa Poljana

Piše: **Zvonko Ranogajec**

Nin je grad u Zadarskoj županiji koji je bio posebno značajan kao jedna od prvih prijestolnica nakon dolaska Hrvata na Jadran početkom 7. stoljeća. Smješten na sjeveru županije, zauzima 54 četvornih kilometara, a sastoji se od šest naselja: Nina, Ninskih Stanova, Grba, Zatona, Žerave i Poljica Briga. Najveća nadmorska visina na području grada je 56 metara, a duljina obalne linije je 17,5 km. Područje lokalne samouprave grada Nina graniči sa šest susjednih općina i gradova: na jugu gradom Zadrom i općinom Poličnik, na sjeveroistoku općinom Ražanac, na sjeveru gradom Pagom te na sjeverozapadu općinama Povljanom i Privlakom.

NASELJE NA OTOČIĆU

Grad leži na krajnjem sjeverozapadu sjeverne Dalmacije odnosno Ravnih kotara koji su najveća flišna zona u hrvatskom priobalju dinarskog pravca pružanja od sjeveroistoka prema jugozapadu. Ravni kotari su specifična reljefna cjelina koju čine niske vapnenačke uzvisine ili antiklinale između kojih su položene dvije plodne flišne udoline ili sinklinale od kojih jedna završava u Ninskome zaljevu na kome leži grad Nin. Spomenute udoline su zbog dosta vode i plodnog tla agrarno najvrjedniji dijelovi sjeverne Dalmacije čemu pogoduje i povoljna sredozemna klima. Iako sa susjednoga Velebita puše snažni vjetar bura, on do dolaska u Ravne kotare izgubi svoju snagu te nema toliko negativni utjecaj kao na podvelebitske otoke na strana-

Preko kamenog mosta u povijesni gradić

Crkvica sv. Križa

ma okrenutim prema Velebitu. Nin se razvio na otočiću promjera 500 metara koji je dvama mostovima povezan s kopnom odnosno poluotokom Ždrijac pokraj kojega se u more ulijeva rječica Miljašić Jaruga. Ždrijac je jedan od najatraktivnijih pješčanih sprudova na Jadranu baš kao i susjedni Kraljičina plaža. Osim povoljnog položaja, reljefa i klime, proizvodnja soli u Ninu od najranijih vremena bio je također čimbenik vrlo ranog razvoja Nina.

Naseljenost datira iz prapovijesnog razdoblja, a u ranome srednjem vijeku u Ninu nastaje jezgra hrvatske države u političkom, kulturnom i crkvenom pogledu. Prvo naselje na mjestu današnjeg otoka na kome leži jezgra Nina osnovalo je ilirsko pleme Liburni u 9. st. pr. Kr. odnosno na prijelazu iz brončanog u željezno doba. Iz razdoblja mlađega kamenog doba datiraju ostaci naselja s prostora današnje solane. Grčki izvori Nin nazivaju Ainona, a rimski Aenona. Upravo u 1. st. pr. Kr. Rimljani preuzimaju dominaciju nad Ninom od Liburna te za njega koriste drugo ime Enona. Za rimskog razdoblja Nin ima prema dostupnim podacima 20.000 stanovnika i svoju autonomiju.

'NAŠE MORE'

Tijekom 7. stoljeća Nin naseljavaju Hrvati i on postaje njihovo prvo političko, kulturno i vjersko središte. Iz vremena hrvatskih narodnih vladara Nin je jedna od njihovih prijestolnica, kao i važna ratna i trgovačka luka. Tako u Ninu stoluje knez Branimir koji je od pape Ivana VIII. primio 7. lipnja 879. godine pismo kojim se u ono doba priznaje hrvatska država. U Ninu je početkom 10. stoljeća stolovao biskup Grgur Ninski, poznati zagovaratelj staroslavenskog jezika i narodnog pisma glagoljice u crkvenom bogoslužju. Kada se 925. godine Tomislav proglašava kraljem, biskup Grgur Ninski imao je vodeću vrhovnu crkvenu vlast u državi Hrvatskoj. No, na crkvenim saborima u Splitu 925. i 928. godine, na kome je sudjelovao i kralj Tomislav, donose se zaključci kojima se kao biskupijsko i metropolitansko središte određuje Split. Nin nakon toga postupno gubi crkvenohijerarhijski značaj, a opada i moć biskupa Grgura Ninskog, kao i svećenika glagoljaša te prevladava struja latinaša. Naime, zabranjuje se zaređenje svećenika koji se koriste slavenskim a ne latinskim jezikom u bogoslužju.

Kralj Petar Krešimir IV. prvi naziva 1069. godine u Ninu Jadransko more "našim morem" u darovnici kojom zadarskom samostanu sv. Krševana daruje otok Maun. Za vrijeme kralja Dmitra Zvonimira papinski veleposlanik (legat) održava u Ninu 1080. godine crkveni sabor. Hrvatska 1102. godine gubi samostalnost potpadajući pod vlast mađarske krune kralja Kolomana. Nin je ostao samostalna gradska komuna, što mu potvrđuju mađarski kraljevi Andrija II. 1205. godine i Bela IV. 1244. godine. Ludovik I. Anžuvinac 1371. godine održava sabor plemstva i građanstva Hrvatske i Dalmacije i naziva Nin "naš glavni i kraljevski grad dalmatinski". Nin je pod hrvatsko-ugarskim kraljem do 1409. godine kada ga sramotnom prodajom Ladislav Napulj-

Kraljičina plaža

Crkvica sv. Nikole

Muzej soli

ski zajedno s Dalmacijom, Zadrom i ostalim autonomnim gradovima predaje Mlečanima.

PROIZVODNJA SOLI

Nin i dalje zadržava svoju autonomiju. Zatim ga nekoliko puta naizmjenično zauzimaju Turci pa Mlečani pri čemu je bio snažno razaran te više nikada nije vratio prijašnju važnost. Godine 1828. ukinuta je Ninska biskupija, a zbog bolesti povezane s močvarnom okolicom malarija desetkuje stanovništvo. Početkom 20. stoljeća od 1903. do 1909. godine vrši se melioracija nezdravog okoliša, kanalizira se tok rječice Miljašić Jaruge kojoj se ušće premješta istočnije od grada. Time se stvaraju preduvjeti za ponovno demografsko i gospodarsko jačanje grada. U Kraljevini Jugoslaviji grad stagnira, u socijalističkoj Jugoslaviji ulaže se u obnovu solane i podizanje ciglane, a u Hrvatskoj dolazi do snažnog razvoja turizma. Odlukom Hrvatskoga sabora Nin je 1997. dobio status grada.

Solana Nin tradicionalno proizvodi sol od 1500. godine, a danas se godišnje proizvede više od 3.000 tona soli. Proizvodnji soli pogoduju visoke temperature, kao i vjetrovi, suhi jugo, maestral i lagana bura. Sezona "žetve" soli traje više od 60 dana tijekom proljeća, ljeta i rane jeseni. U solani se proizvodi kuhinjska sol, sol za prehrambenu i tekstilnu industriju, mirisna sol, kao i sol za posipanje cesta. Posebna atrakcija solane je Muzej soli i suvenirnica s različitim proizvodima od soli. U blizini solane gradi se jedno od najmodernijih mrijestilišta morske ribe Cromarisa koji na polju marikulture i umjetne proizvodnje bijele ribe postiže sve bolje rezultate.

Spomenik Grgura Ninskog i njegov palac koji navodno donosi sreću onome tko ga pogladi

PJEŠČANE PLAŽE

Turizam je ipak najsnažnija gospodarska grana Nina koja svoj ugled i razvoj temelji na kombinaciji raznovrsne prirodne i kulturne baštine. Osim čistoga mora turiste privlače predivne pješčane plaže i sprudovi koji su sve više stjecište jedrenja na dasci, parasailinga i zmajarenja zbog stalnih povoljnih vjetrova. Značajna je i ponuda ljekovitog blata, kao i razgledavanje prirodnih staništa endemskih biljaka i ptičjih staništa.

Materijalna baština je ono po čemu je ovaj gradić prepoznatljiv, a bogati arheološki nalazi iz povijesti grada nalaze se u gradskim muzejima, Muzeju ninskih starina, Riznici zlata i srebra grada Nina. Posebna atrakcija je starohrvatski brod *Condura croatica* koji se nalazi usidren pokraj zapadnog mosta. Rimski hram muzej je na otvorenome baš kao i mozaici na Banovcu. Ipak, ono po čemu je Nin najpoznatiji u hrvatskoj materijalnoj i kulturnoj baštini je crkva sv. Križa, poznata i kao najmanja katedrala na svijetu. Ona je najznačajniji spomenik starohrvatskoga crkvenoga graditeljstva, sagrađena je u 9. stoljeću u razdoblju ranog kršćanstva, a do danas nije taknuta. Ona je inspirirala arhitekte za gradnju Crkve hrvatskih mučenika na Udbini.

Replika jedrenjaka iz doba hrvatskih vladara

CRKVICA SV. NIKOLE

Drugi najznačajniji sakralni objekt je crkvica sv. Nikole sagrađena na humku u polju Prahulje pokraj koje su se prema narodnoj predaji narodu predstavljali hrvatski kraljevi krunjeni u Ninu. Crkva sv. Anselma u samome gradu bila je tijekom povijesti ninska katedrala, a iz Nina je i Višeslavova krstionica. Konačno, najznačajniji spomenik oko kojega se turisti slikaju je onaj velikoga narodnog biskupa Grgura Ninskog, rad najvećega hrvatskog kipara Ivana Meštrovića, podignut 1969. godine, kao i kip kneza Branimira koji je izradio kipar Josip Poljan, a koji je podignut 2007. godine.

Nin prema posljednjem popisu ima 1.132 stanovnika, što je smanjenje u odnosu na prethodni popis za više od 100 stanovnika, dok čitavo područje lokalne samouprave ima 2.744 stanovnika. ■

ENG **Nin is a small town in Zadar County, particularly significant as one of the first capitals of Croatian royalty following our arrival on the shores of the Adriatic in the 7th century. It is also known for its historical monuments, the production of salt and its sandy beaches.**

Život za uskrsnuće Hrvatske

Odlazak najveće hrvatske emigrantske publicistkinje i novinarke Ivone Dončević
(Zagreb, 20. XII. 1917. - Koblenz, 5. VIII. 2014.)

Napisao: **Stjepan Šulek**

Dana 5. kolovoza 2014. završila je svoj zemaljski život u njemačkome gradu Koblenzu novinarka i publicistkinja Ivona Dončević. Od pokojnice su se oprostili u petak, 8. kolovoza, na misi zadušnici u crkvi sv. Franje u Koblenzu sin Dario s obitelji, članovi Hrvatskoga kulturnog društva te mnogobrojni prijatelji i znanci iz Koblenza i okolice. Posmrtni ostaci bit će naknadno otpremljeni u Zagreb na Mirogoj u obiteljsku grobnicu. Rođena je u građanskoj obitelji Maixner, koja je dala više znamenitih hrvatskih sinova. Djed Ivone Dončević bio je rektor Hrvatskoga sveučilišta, otac liječnik, a brat poznati hrvatski publicist. Ivona Dončević, koja je diplomirala na Visokoj školi za socijalne znanosti i novinarstvo u Parizu (1939.), rano se odlučila za javni život. To ju je dovelo na liniju Ante Starčevića, iznjedrilo na čelo zagrebačkih sveučilištaraca i potpuno oblikovalo u zrelog i svjesnog borca za Hrvatsku.

Surađivala je u *Omladini, Hrvatskoj smotri, Hrvatskom narodu, Novoj Hrvatskoj, Hrvatskom ženskom listu*, a u emigraciji u *Novoj Hrvatskoj, Hrvatskoj misli, Hrvatskom tjedniku, Hrvatskoj reviji* te na posljetku u časopisu na njemačkome jeziku *Kroatische Berichte* kao odgovorna urednica. Ivona Dončević od rane mladosti ulagala je svoj život u temelje hrvatske države. Prizovimo začas u sjećanje burna desetljeća prošlih 97 godina života. Devedeset sedam godina - to su zadnji trzaji Austro-Ugarske, stvaranje Države Srba, Hrvata i Slovenaca, progoni hrvatskih domoljuba i nacionalnih revolucionara, to je uskrsnuće hrvatske države u teškim povijesnim uvjetima 1941., to je Bleiburška tragedija, to je egzodus Hrvata nakon Drugoga svjetskog rata, to su agonije i obmane hrvatskoga naroda u komunističkoj Jugoslaviji i to je drugi pokušaj uspostave demokratske

Republike Hrvatske kao rezultat svega što je u dvadesetom stoljeću želio desetotravanjski naraštaj i što smo željeli i tražili svi mi koji smo živjeli i radili na putu stvaranja hrvatske države. Ivona Dončević ostala je u svim političkim promjenama vjerna idealima mladosti i sebe potpuno darovala pokretu za uskrsnuće Hrvatske. U ovom spomenu Ivoni Dončević ne mogu a da ne podsjetim na duboku kršćansku i humanističku crtu koja je prožimala sve njezine članke i sav njezin rad kao političke, kulturne i socijalne djelatnice.

Novinarske i publicističke radove Ivone Dončević rese humanizam, zrelost, pouzdanost u iznošenju podataka i čvrsta i nepokolebljiva obrana temeljnih hrvatskih interesa. Na temelju takvog shvaćanja i građanske kuraže djelovala je i u časopisu *Kroatische Berichte*, časopisu koji smo mnogo godina zajednički kreirali, a zatim i kao dugogodišnja voditeljica Hrvatskoga informativnog centra u Bonnu, koji je bio takoreći preteča hrvatskoga veleposlanstva u Njemačkoj. Na temelju već postojećeg časopisa KB Ivoni Dončević uspjelo je u suradnji s još nekoliko prijatelja uspostaviti veze s Paneuropskom unijom, koju je vodio Otto von Habsburg, kontakte u Europskom parlamentu i s mnogobrojnim drugim političkim, publicističkim i izdavačkim krugovima. Ti kontakti i način pisanja časopisa KB pridonijeli su boljem razumijevanju hrvatskih političkih argumenata u zemljama njemačkoga govornog područja, a i u dalekom Japanu i drugim državama. Časopis se izlagao na velikim svjetskim izložbama knjiga i časopisa. Ivona Dončević istaknula se i u socijalnoj službi za naše gastarbajtere u Koblenzu i okolici. Svima koji su joj se obraćali za bilo kakvu pomoć predano je činila sve da im pomogne. To je činila i za hrvatske zatvorenike u jugoslavenskim zatvorima. Svjedok sam koliko se Ivona Dončević zalagala da njemački politički i socijalni djelatnici učine sve kako bi jugoslavenske vlasti pustile na slobodu pjesnika i političkog zatvorenika Vjenceslava Čizeka. Tako se borila i za druge hrvatske uznike. Rado se sjećam kad je Hrvatsko kulturno društvo Koblenz, kojem je Ivona Dončević bila predsjednica, upriličilo u siječnju 1998. proslavu u povodu njezina osamdesetog rođendana. Prijatelji iz uprave Društva zamolili su me da govorom podsjetim na naš zajednički rad u godinama kad smo morali biti oprezni i budni kako bismo publicistički što bolje koristili Hrvatskoj. Govor sam završio riječima: "Draga Ivona, neka Vam Bog podijeli još mnogo godina života i zdravlja", a sada je došlo vrijeme da od srca kažemo - Draga Ivona, neka Ti je laka hrvatska zemlja kojoj si podarila svoj dugi život i neka Ti dragi Bog dade pokoj vječni. Počivaj u miru. Tvoji prijatelji i znanci u Hrvatskoj, Tvom Zagrebu, u Argentini, u Njemačkoj, u Koblenzu, u kojem si mnogo godina živjela sa svojim mužem Zorkom i sinom Darijem, neće te zaboraviti. Svi će se rado sjećati Tvoga neumornog zalaganja za Hrvatsku, u kojoj ćeš ostati primjer novim naraštajima hrvatskih žena.

Moja obitelj i *Hrvatsko slovo* te svi djelatnici Hrvatske matice iseljenika izražavaju Tvojoj obitelji iskrenu sućut u tuzi. ■

ENG Journalist and publicist Ivona Dončević, a long-time political émigré born in Zagreb in 1917, passed away in the German city of Koblenz on 5 August 2014.

"Dida, *I love you*"

Zanimljiva autobiografska proza našeg Kanađanina Dušana Bezića *A Boy From Šolta* sastoji se od 22 tematske cjeline koje kronološkim redom prate autorove životne etape, borbu za rješenje hrvatskog pitanja i sudjelovanje kanadskih Hrvata u Domovinskome ratu

Autor knjige Dušan Bezić uz pehar *Toronto Metros-Croatia* u kanadskoj *Nogometnoj kući slavnih* u Torontu

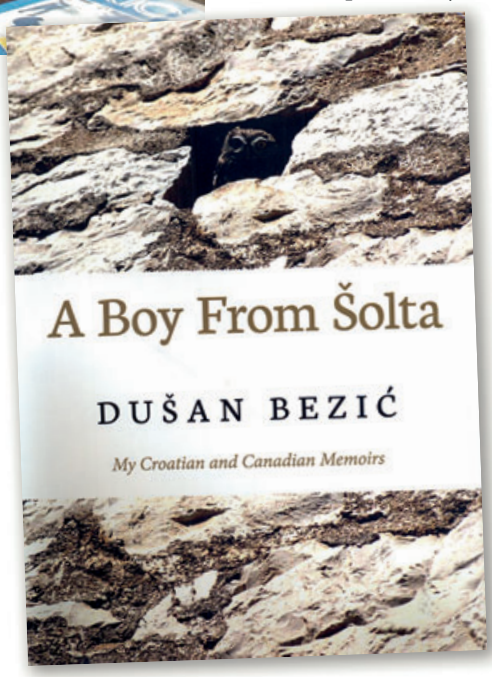
Napisala: **Vesna Kukavica**

Knjiga memoara Dušana Bezića pod naslovom *A Boy From Šolta* s podnaslovom *My Croatian and Canadian Memoirs* ovih dana objavljena je na engleskome jeziku. Autor Dušan Bezić, ugledni hrvatski poduzetnik iz Kanade, u knjizi se pokazao kao neumorni kroničar i odličan organizator svih važnijih političkih, kulturnih i društvenih događaja u kanadsko-hrvatskoj zajednici druge polovice dvadesetog stoljeća - s dirljivim reminiscencijama o rodnoj Šolti i domovini Hrvatskoj, iz koje odlazi prvo u izbjeglištvo, a kasnije u emigraciju. Knjigu je s hrvatskoga preveo naš Kanađanin s torontskom adresom Vladimir Bubrin, književnoj javnosti poznat kao laureat prošlogodišnjeg Davidiasa, nagrade za najbolji prijevod hrvatske književnosti, koju dijeli s dr. sc. Vinkom Grubišićem za antologije *Croatian Renaissance Poetry* i *Croatian Renaissance Plays*, objavljenu u njujorškome časopisu *Journal of Croatian Studies*. Izdavač knjige je Marquis iz Montmagnyja, a glavni urednik Dean Rici.

BEZIĆEV ŽIVOTNI PUT

Knjiga Dušana Bezića *A Boy From Šolta,* čiji je izvornik objavljen 2011. u Izdavačkom centru iz Rijeke pod naslovom *Šoltanin na tankon ledu,* sastoji se od 22 tematske cjeline koje kronološkim redom prate autorove životne etape. Predgovor je pisao ugledni znanstvenik i direktor Laboratorija za istraživanje matičnih stanica poznate klinike Mayo iz SAD-a dr. sc. Stanimir Vuk Pavlović, dok pogovor potpisuje glasoviti hrvatski filolog i sveučilišni profesor emeritus kanadskoga Sveučilišta Waterloo dr. Vinko Grubišić.

Autobiografska knjiga prati Bezićev životni put koji započinje na Dušni dan u Grohotama na otoku Šolti 1925. Školovao se taj poliglot u Splitu, Dubrovniku i Jeruzalemu, gdje je diplomirao filozofiju. Nakon ratnih dana i izbjegličke drame, od 28. 12. 1943. do 1950. godine živi u logorima Italije i sjeverne Afrike, kada se odseljava u Toronto. Otac je dvoje djece olimpijaca, Sandre i Vala, koja su u Kanadi postala svjetske sportske zvijezde u umjetničkom klizanju na ledu. Predanost radu Dušana Bezića je fascinantna, bez obzira na to o kakvoj je vrsti posla riječ. Od 1950. do 1952. radi kao nekvalificirani radnik u tvornici, svjedoči spisatelj u svojoj autobiografiji. Prodajom nekretnina počinje se baviti 1952. godine. Pet godina

Bezić, Dušan - *A Boy From Šolta / My Croatian and Canadian Memoirs*, Marquis, Montmagny, 2014, 376 str.

kasnije otvara građevinsko poduzeće *Bezić Developments Limited,* u kojem je bio aktivan sve do lipnja 2010. Odonda perspektivnu obiteljsku tvrtku prepušta samostalnom upravljanju sinu Valu, bivšem sportskom reprezentativcu Kanade, a danas nagrađivanom poduzetniku.

POMOĆ HRVATSKOJ

Uz niz zapaženih i životno važnih projekata hrvatske zajednice u Kanadi, Dušan Bezić jedan je od osnivača Hrvatske kreditne zadruge. Član je utemeljiteljske skupine za Katedru hrvatskog jezika na kanadskome Sveučilištu Waterloo. Od dolaska na sjevernoamerički kontinent 1950. godine Bezić je član Hrvatske bratske zajednice, zatim Alme Matris Croaticae Alumni, kao i Kanadsko-hrvatske trgovačke komore. Za predsjednika Hrvatskoga nacionalnog fonda za Kanadu izabran je 1991. godine. Značajno je pomagao osobnim zalaganjem i obilnim materijalnim te novčanim donacijama Hrvatski katolički centar Norval, ali i druge akcije mnogobrojnih hrvatskih katoličkih župa u Kanadi te hrvatskih katoličkih škola i kulturno-umjetničkih društava. Ukratko, Bezić sudjeluje u gotovo svim projektima hrvatske zajednice u Kanadi, a osobito je bio aktivan tijekom Domovinskoga rata u svekolikoj pomoći Hrvatskoj, od sanitetskog materijala do svih drugih oblika pomoći.

Ukazom prvoga predsjednika Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana imenovan je prvim predstavnikom RH u Kanadi 1991. Na toj službi radio je od travnja 1991. do veljače 1994. bez ikakvog honorara.

TORONTO METROS-CROATIA

Od angažmana u sportskim organizacijama izdvajamo da je Dušan Bezić bio tri godine (1975. - 1978.) upravni direktor nogometnoga kluba *Toronto Metros-Croatia*, koji je osvojio prvenstvo SAD-a i Kanade 1976. godine. Nastavivši nizati uspjehe, klub je uveden u kanadsku *Nogometnu kuću slavnih*. Autor knjige bavio se tijekom posljednjih desetljeća humanitarnom djelatnošću. Tako je od osnutka 2006. član Međunarodnog odbora *Spoznaj sebe*!

Godine 1991. i 1998. primio je nagradu od američke humanitarne ustanove *AmeriCares* za humanitaran rad u Hrvatskoj. Autor Dušan Bezić nositelj

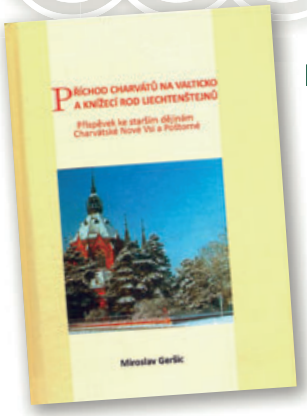
TOP (L-R) — KAPETANOVIC, EUSEBIO, BILECKI, BLASKOVIC, LUKACEVIC, IARUSCI, CIMPIEL, BILIC

BOTTOM (L-R) — HORROCKS, IVAIR, SUTEVSKI, PILAS, GRNJA, CUKON, SUHNHOLZ

je niza hrvatskih i kanadskih odlikovanja. Atraktivno dizajnirana knjiga sadrži velik broj fotografija i preslika dokumenata iz privatne pismohrane Bezićevih.

Memoarska proza odlikuje se akcijsko-pustolovnim stilom, kratkim i jezgrovitim rečenicama pa se knjiga čita kao egzotično štivo svjetskoga putnika u čijem je srcu obitelj i domovina. Memoare autor posvećuje sinu Valu i kćeri Sandri (slavnim kanadskim sportašima), na koje je neizmjerno ponosan, te unucima Shandi, Carlyn, McKenziju i Deanu - koji mu prigodom svakog susreta šapnu - Dida, *I love you!* ■

ENG ***A Boy From*** **Šolta is a fascinating autobiography by Canadian-Croatian Dušan Bezić divided into twenty-two thematic sections that chronologically follow the author's development through life, the struggle for Croatian liberty and the participation of Canadian-Croatians in the Homeland War of Independence.**

KNJIGA O HRVATIMA NA PODRUČJU VALTICA U MORAVSKOJ

ČEŠKA - O moravskim Hrvatima koji su do 1948. živjeli u selima južne Moravske Frielištofu (danas Jevišovka), Dobrom Polju i Novoj Preravi, a zatim su raseljeni, u Češkoj se još uvijek premalo zna iako ta hrvatska manjina izaziva sve veći interes čeških istraživača. Još je manje poznata povijest Hrvata koji su korpusu moravskih Hrvata pridruženi tek 1919. kad je područje Donje Austrije oko mjesta Valtice, površine 87 četvornih kilometara, pripojeno Čehoslovačkoj. O toj temi govori knjiga *Příchod Charvátů na Valticko a knížecí rod Lichtenštejnů* (Dolazak Hrvata na područje Valtica i kneževski rod Liechtensteina), objavljena 2013. u Češkoj na češkome jeziku u povodu 480. godišnjice doseljenja Hrvata u te krajeve. Autor knjige je češki povjesničar Miroslav Geršic, jedan od malobrojnih ljudi hrvatskog podrijetla koji se brinu o svojim korijenima. Većina ih se, naime, tijekom stoljeća bohemizirala, što je i bio razlog zašto su Valtice i okolica postali dio Čehoslovačke, pa tako i nekadašnja većinski hrvatska sela Charvatská Nová Ves, Hlohovec i Poštorná. Autor je vrlo detaljno opisao okolnosti u kojima je došlo do doseljenja Hrvata i njihovu daljnju sudbinu, a tu su i mnogobrojne fotografije i faksimili dokumenata.

Prvi Hrvati u Donju Austriju doseljavaju se 1529. na vlastelinstvo Orth na Moravskom polju (Marchfeld), a 1533. naseljavaju se i na posjedima obitelji Liecthenstein u Poštorni (nazvana i Unter Krabatten) te osnivaju selo nazvano Obern Krabatten, kasnije Charvatská Nová Ves, a oko 1570. i selo Bischofwerdt, kasnije nazvano Hlohovec. Zanimljivo je da su Liechtensteini, iako protestanti, na svoje posjede primali i katolike Hrvate cijeneći ih kao dobre ratare, voćare, vinare, pčelare i ribolovce. Danas je jedini vidljivi znak nekadašnje hrvatske nazočnosti na području Valtica toponim Charvatská Nová Ves, koja je danas sastavni dio grada Břeclava, kao i prezimena Grbavčic, Mikulič, Košulič, Křižanič, Vlašic, Radkovič, Geršic i slično, u kojima je hrvatsko podrijetlo evidentno. (*Marijan Lipovac*)

Autor knjige Miroslav Geršic (u sredini s čašom u ruci) na svečanom predstavljanju

U HRVATSKOME GROBU OTKRIVEN SPOMENIK PATERU TAKAČU

SLOVAČKA – U subotu 6. rujna u Hrvatskome Grobu u sklopu manifestacije *Dani sela* svečano je otkriven spomenik pateru Ferdi Takaču koji je rođen u tom nekad većinskome hrvatskom naselju nedaleko od Bratislave. Takač je bio teolog, pisac i prevoditelj, a zbog svoga svećeničkog poziva robijao je u komunističkim zatvorima u Slovačkoj.

Spomenik čini velika kamena gromada koja je dar grada Benkovca koji je 12. lipnja potpisao povelju o suradnji s dvama hrvatskim naseljima u Slovačkoj – Hrvatskim Grobom i Hrvatskim Jandrofom. Kamen, kao i cijeli spomenik, bio je poklon grada Benkovca selu Hrvatskome Grobu. Grad Benkovac potpisao je 12. lipnja ove godine povelju o suradnji s dvama hrvatskim naseljima u Slovačkoj - Hrvatskim Grobom i Hrvatskim Jandrofom, s kojim je otprije razvijena suradnja na području folklora i kulture.

Prigodom svečanosti otkrivanja spomenika nazočnima su se obratili veleposlanik RH u Slovačkoj Jakša Muljačić, predsjednik Hrvatskoga kulturnoga saveza u Slovačkoj Radoslav Jankovič, zatim bivša kulturna atašeica Veleposlanstva RH u Slovačkoj Tuga Tarle, gradonačelnik Benkovca Branko Kutija i načelnica Hrvatskoga Groba Miroslava Jonašova. Svi su posebno istaknuli značaj patera Takača, toga zaslužnog sina Hrvatskoga Groba, za cijelu hrvatsku zajednicu u Slovačkoj, kao i za sve gradišćanske Hrvate u cjelini.

Poslije svečanosti u sklopu kulturnoga programa nastupili su folkloraši i glazbenici: KUD Branimir i Klapa *Asseria* iz Benkovca te *Hrvatanka* i *Mala Hrvatanka* iz Hrvatskoga Groba.

Tragom komina

Iz komina Ane Mljećke nastala je zbirka golih recepata bez posebne recepture, u traženju očuvanja i održavanja svete jednostavnosti pučkog komina pa tko voli neka izvoli

Napisao: **Marin Perković**

Ane Mljećka ide tragom komina, centra kućnog, obiteljskog, seoskog života u kome je sve započelo, trajalo, bilo je i bit će unatoč gastronomiji koja se na knjigama afirmirala kao intelektualna astronomija života. U svakoj seoskoj kući komin je bilo mjesto okupljanja, boravljenja, gdje se ispod crnih zidova, obješenih lonaca još naslućuju sjenke žena, čuvarica vječne vatre kuhinje života. Njezina knjiga je iskustveni etnografski doprinos istini o našim jelima bez suvremene medijski znanstvene gastronomije u kontekstu svjetske europske kulinarske i intelektualne baštine. Recepti su prikupljeni iz svih dubrovačkih regija i komparativno postavljeni na mljetske prehrambene razlike s obzirom na raznolikost utjecaja vremena i prostora života u povijesti otoka Mljeta.

Prikupljala je Ane Mljećka samozatajno podatke za knjigu te popisala selektirana jela, usmjeravajući se samo njoj znanom i dostupnom obiteljskom praćenju mljetskog komina te korčulanske i dubrovačke tradicije u kužini. Kuhanje kao spoznaja centra svijeta i okolnog svijeta u literaturi i sačuvanim kuharicama te rukopisima s naših prostora nije njezin diskurs. Njezin smjer je obiteljsko iskustvo, priče prijatelja kao bilješka usmene predaje otočana, nimalo gastronoma i manje gradskih kuhara. Tako je iz komina Ane Mljećke nastala zbirka golih recepata bez posebne recepture, u traženju očuvanja, održavanja svete jednostavnosti pučkog komina pa tko voli neka izvoli.

Mljećani su podržali svoju Anu Mljećku te su je u Dubrovniku 20. kolovoza u jedriličarskome klubu "Orsan", pod pokroviteljstvom i u organizaciji HMI-ja Dubrovnik, a posebno 22. kolovoza u Ropi na Mljetu, podržali u njezinu konkretnom američkom naporu da objavi knjigu recepata, zaštiti, održi, očuva, promiče i koristi mljetsku tradicijsku sadržajnost i vrijednost prehrane.

Autorica (s knjigom) i predstavljači u Dubrovniku

U Dubrovniku i na otoku Mljetu ovoga ljeta predstavljana je knjiga "Tradicionalna hrvatska kuhinja iz dubrovačkog kraja", autorice Ane Stražičić-Rodrigez, zvane Ane Mljećka, u organizaciji HMI-ja Dubrovnik. Inače, autorica je podrijetlom s otoka Mljeta, a već godinama živi u New Yorku sa svojom obitelji. Ova jedinstvena knjiga pisana na hrvatskome i engleskome jeziku nastala je iz ljubavi prema domovini Hrvatskoj, Gradu Dubrovniku i rodnome Mljetu, a promovira zdravu mediteransku prehranu te našu tradiciju i kulturu življenja. (*Maja Mozara*)

Više od 100 uzvanika došlo je na terasu Vile Radulj gdje je u sjeni odrine slušalo govore načelnika Općine Mljet Điva Marketa, predstavnice HMI-ja Maje Mozare, direktorice Turističke zajednice Andree Anelić, voditelja svečanosti i promotora knjige Marina Perkovića te same autorice Ane Stražičić-Rodriguez. Niko Stjepović i Marin Radulj s obitelji vrhunski su prikazali neka mljetska jela iz Anine knjige. Pokloni klape "Kurenat", Pera Franića, dua "Demižana", Planinarskog društva "Mljet", Planinarskog društva "Planika", Nacionalnoga parka "Mljet" i ostalih sponzora uljepšali su uzvanici koji su došli u narodnim nošnjama Mljeta te uz harmoniku i gitaru ostvarili još jednu svečanost očuvanja mljetske tradicije.

Želja da se objavi hrvatsko izdanje knjige naišla je na plodno tlo, kao i mogućnost radnoga, stručno-prezentacijskog posjeta predstavnika Mljeta Klubu hrvatskih iseljenika u New Yorku. ■

ENG The CHF branch office in Dubrovnik hosted the presentation, in Dubrovnik and on the island of Mljet, of *Traditional Croatian Cuisine of the Dubrovnik Region*, a cookbook by Ana Stražičić Rodrigez, also known as Ana Mljećka.

Nedovoljno poznati hrvatsko-američki matematičar

Hrvatska mora biti zahvalna takvim došljacima koji su u Hrvatskoj postali Hrvatima. Vilim Feller je doduše napustio Zagreb i otišao u svijet kao i mnogobrojni drugi mladi ljudi iz Hrvatske koji su na velikim znanstvenim institutima i sveučilištima postigli najveće uspjehe koje u Zagrebu na žalost nisu mogli ostvariti

Vilim Srećko Feller

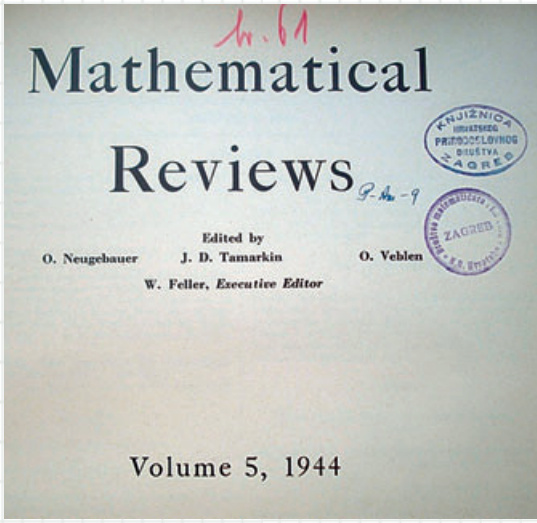
Napisao: **Stjepan Šulek**

Da profesor matematike i stručnjak za promicanje glagoljice na Sveučilištu u Zagrebu Darko Žubrinić nije objavio knjigu pod naslovom "Vilim Feller – istaknuti hrvatsko-američki matematičar", u izdanju Graphisa, u Hrvatskoj i u hrvatskom iseljeništvu ostalo bi ime Vilima Fellera i dalje poznato samo u krugu profesora, a ne i u svijesti većeg broja Hrvata. Prof. Darko Žubrinić prikazao nam je na 140 stranica ne samo životno djelo Vilima Fellera, nego i cijelu njegovu obitelj. Obitelj Feller je tipičan primjer ljudi koji su se iz bivših pokrajina Austro-Ugarske naselili u Zagrebu i u cijeloj Hrvatskoj te ovdje svojom marljivošću obogatili hrvatsko gospodarstvo i znanost. Vilimov djed David Feller bio je rodom iz židovske obitelji iz Lavova. Vilimova baka bila je Austrijanka iz katoličke obitelji.

ELSA FLUID ELIKSIR

Početkom 20.stoljeća Vilimov otac Eugen i majka Ida sagradili su obiteljsku kuću u Donjoj Stubici. U njoj su otvorili ljekarnu, a 1901. izgradili su i farmaceutsku tvornicu s laboratorijima. Tvornica je proizvodila poznati Elsa fluid eliksir za ublažavanje boli i okrepu. Autor knjige opisuje nadalje kako je obitelj Eugena Viktora Fellera pridonijela urbanom oblikovanju grada Zagreba. Obitelj Feller dala je izgraditi tri značajna objekta: dvokatnicu na Tomislavovu trgu 4, četverokatnice Elsa fluid dom sagrađene 1905. i 1906. na Trgu bana Josipa Jelačića, na uglu s Jurišićevom ulicom, kao i obiteljske vile Feller u Jurjevskoj 31 – 31 a, sagrađene u kasnosecesijskome stilu. Vilim Feller bio je najmlađi sin od osmero braće, a imao je i četiri sestre. U knjizi rođenja zapisan je kao Vilibald Srećko Feller.

Prvu realnu gimnaziju u Zagrebu (gdje je danas muzej "Mimara") pohađao je kao privatni učenik i privatno je polagao godišnje ispite. Matematiku i fiziku studirao je na Sveučilištu u Zagrebu četiri godine. Žubrinić opisuje i karijere Vilimove braće. Miroslav Feller bio je književnik, pjesnik, teoretičar i kritičar. Darko Žubrinić kaže da je kao autentični europski intelektualac premalo proučen u Hrvatskoj.

U SAD-u gdje je bio izvanredni profesor na Sveučilištu Brown, započeo je rad na izdavanju časopisa *Mathematical Reviews*

GODINE 1939. EMIGRIRA U SAD

Godine 1925. Vilim Srećko Feller nastavio je studij u Göttingenu, sveučilišnom gradu koji je u ono vrijeme uz Pariz slovio kao najveće matematičko središte svijeta. Godine 1926. obranio je doktorski rad pod naslovom "O algebarski rektifikabilnim transcedentnim krivuljama" sa samo 20 godina summa cum laude. Mentor mu je bio poznati matematičar Richard Courant. Prvi rad o teoriji vjerojatnosti Feller je objavio 1935. u 29. godini života. Vilim Feller napisao je recenziju istaknutoga ruskog matematičara A. N. Kolmogorova. Godine 1928. obranio je rehabilitacijski rad u Kielu gdje je postao privatni docent. Svoju karijeru nastavio je u Kopenhagenu na matematič-

Elsa fluid dom (danas Europski dom, Jelačićev trg) u Zagrebu, sagrađen 1906., s oglasom za Elsa fluid

kom institutu. Tamo je upoznao Nilsa Bohra. Svoj rad nastavio je u Stockholmu i Lundu od 1934. do 1939.

Godine 1938. oženio se Clarom Nielsen, koja je bila njegova studentica u Kielu. Godine 1939. zajedno su emigrirali u SAD gdje je postao izvanredni profesor na Sveučilištu Brown. Tamo je započeo i rad na izdavanju časopisa *Mathematical Reviews*. U Americi je Vilim Feller na temelju svoga dotadašnjeg rada ostvario međunarodni ugled. Za čitatelje Matice svakako je zanimljivo da postoji 150 znanstvenih naziva koji su povezani s Fellerom. Te podatke skupio je – kako navodi Darko Žubrinić – gospodin Stan Granić iz Kanade. U biografiji Vilima Fellera ističe se da je on hrvatsko-američki matematičar.

Vilim Feller ostao je vjeran svome zavičaju. On je, kako dokumentira Darko Žubrinić, često navraćao u Zagreb gdje je imao prijateljske i znanstvene kontakte.

ČLAN MNOGOBROJNIH AKADEMIJA

Autor Darko Žubrinić knjigu je napisao i na temelju mnogobrojnih informacija koje je dobio od Marte i Nikole Zdenkovića. Vilim Feller govorio je njemački, engleski, francuski, latinski, hebrejski, a vjerojatno i švedski. Njegov hobi je prema informacijama Nikole Zdenkovića bilo prevođenje starih tekstova sa sanskrta. Bio je član nekoliko međunarodnih znanstvenih časopisa i objavio je više knjiga o teoriji vjerojatnosti. Njegovi članci dostupni su na Internetu. Bio je član mnogobrojnih međunarodnih znanstvenih ustanova i akademija. Fellerova djela naišla su na velik odjek u monografskoj literaturi čiji su popis napravili profesori Sibi Mardešić, Hrvoje Šikić i Zoran Vondraček sa Sveučilišta u Zagrebu. Čitatelj knjige ima priliku proučiti tu literaturu, kao i saznati mnogobrojne podatke o Vilimu Felleru. Veliko poglavlje u knjizi nosi naslov "Značaj Fellerova znanstvenog rada". Popisani su svi matematički pojmovi koji nose njegovo ime. Ima ih 150, kako smo naglasili.

Vilim Feller u Zagrebu 1953. god., u Jurjevskoj 31a gdje je proveo mladost

Fellerova djela objavljena su u mnogobrojnim zemljama: Rusiji, Španjolskoj, Poljskoj, Kini, Mađarskoj i Indiji. Autor se pobrinuo za naslovnice tih knjiga. Vilim Feller bio je član mnogih ustanova i nacionalnih akademija poput: Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu, Kraljevske danske akademije za umjetnost, Nacionalne akademije znanosti SAD-a, Američke akademije umjetnosti i znanosti u Bostonu te utjecajnih znanstvenih ustanova: Kraljevskoga statističkog društva u Londonu i Londonskoga matematičkog društva (počasni član). Dobitnik je Nacionalne medalje za znanost 1969. Tu medalju posthumno mu je dodijelio predsjednik SAD-a 1970. Zanimljivo je da je jedan asteroid dobio njegovo ime 1996., a glasi 21276 Feller. Godine 1953. Feller je bio u Zagrebu i održao je predavanje na hrvatskome jeziku pod naslovom "Matematička teorija difuzije".

GROBNICA NA MIROGOJU

Fellerova obitelj koja je ostala u Zagrebu ima grobnicu na groblju Mirogoju. Na nadgrobnoj ploči obiteljske grobnice Fellerovih u Zagrebu uz ostale članove obitelji stoji i ime Vilima Fellera. Na luneti spomenika piše: "Počivajte u miru Božjem." Na kraju dodajmo da su Fellerovi preci došljaci u Hrvatskoj koji su kao i mnoge slične ličnosti znatno pridonijele kulturnom i gospodarskom razvitku Hrvatske. Suvremena Hrvatska mora biti zahvalna takvim došljacima koji su u Hrvatskoj postali Hrvatima. Vilim Feller je doduše napustio Zagreb i otišao u svijet kao i mnogobrojni drugi mladi ljudi iz Hrvatske koji su na velikim znanstvenim institutima i sveučilištima postigli najveće uspjehe koje u Zagrebu na žalost nisu mogli ostvariti. ■

ENG Had professor Darko Žubrinić not published the book *Vilim Feller – A Prominent Croatian-American Mathematician,* the work of Vilim Feller would have remained known only in academic circles, and most Croatians would never have heard of him.

Prva gospodarska izložba u Hrvatskoj

U Zagrebu je od kolovoza do listopada 1864. održana prva gospodarska izložba koja je pokazala da su hrvatske zemlje napredovale u obradi zemlje i drugoj proizvodnji

Tiskani katalog izložbe

Piše: **Željko Holjevac**

Na temelju iskustva i rada mnogobrojnih naraštaja došlo je tijekom posljednjih triju stoljeća do iznimno velikog uspona ljudske kreativnosti, znanosti i tehnike. Mnogobrojni izumi poput parnog stroja i motora s unutarnjim sagorijevanjem, novi izvori energije poput nafte i električne energije, neslućena otkrića poput uzročnika zaraznih bolesti i zadivljujući pronalasci poput brzojava i telefona temeljito su promijenili svijet. Jedan je promatrač zapisao: "Ovo su tako upečatljivi dojmovi da se ne mogu iskazati riječima." Svijet više nije bio isti kao stoljećima prije. Ručni rad zamijenjen je ili bitno olakšan radom strojeva, a agrarno i pretežno seosko društvo preraslo je u industrijsko i pretežno gradsko.

Najnovija tehnička i druga dostignuća prikazivana su javnosti u 19. stoljeću na povremenim svjetskim i nacionalnim gospodarskim izložbama. Prva svjetska gospodarska izložba u Londonu 1851. demonstrirala je gospodarsku moć Velike Britanije, domovine industrijalizacije i modernizacije. Tada je podignuta poznata Kristalna palača, moderna građevina od željeza i stakla. Promjene nisu zaobišle ni hrvatske zemlje, tada u sklopu Habsburške Monarhije.

DOMAĆI KAPITAL U KORIST HRVATSKIH GRAĐANA

Iako je Banskim pismom Josipa Jelačića 1848. ukinuto kmetstvo, a reformama u doba novog austrijskog apsolutizma tijekom 1850-ih godina položeni temelji građanske Hrvatske, moderan gospodarski život u našoj zemlji bio je tek u začetku. Zbog stalnog pritiska robe s veleposjeda, velikih poreza i propadanja zadruga, seljaci su se zaduživali. Domaći poduzetnici plaćali su visoke poreze, a uvoz industrijske robe s europskoga Zapada slabio je obrtničku proizvodnju. Gospodarsko i šumarsko učilište u Križevcima iz 1860. imalo je važnu ulogu u modernizaciji hrvatskog poljodjelstva i šumarstva, a Eugen Kvaternik napisao je 1863. djelo *Hrvatski glavničar*. Predložio je osnivanje banaka i burze preko kojih bi se jačao domaći kapital u korist hrvatskih građana. Smatrao je da je razvoj kapitalizma bitan za stvaranje samostalne hrvatske države. Njegov suvremenik Ante Jakić, predsjednik Trgovačko-obrtničke komore u Zagrebu, iznio je tih godina prvu cjelovitu koncepciju stvaranja hrvatskoga nacionalnog tržišta.

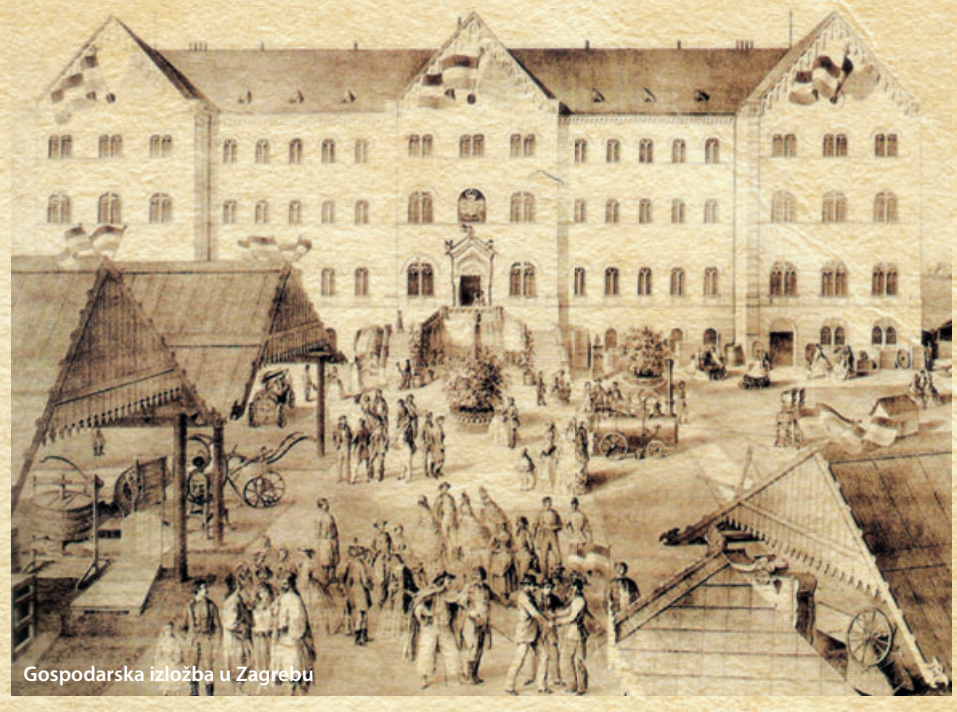
Nakon što je u Velikoj Britaniji još 1825. sagrađena prva željeznička pruga na svijetu, prva pruga koja je rubno dotaknula hrvatski prostor sagrađena je u proljeće 1860. kroz Međimurje kao dio pruge iz Ugarske prema pruzi Beč - Trst. Uskoro je u promet predana i željeznička pruga od Zidanoga Mosta prema Zagrebu i Sisku, a 1865. dovršen je odvojak od Zagreba do Karlovca. "Zagrebčani moći će ujutro još kod kuće svoju kavu piti pa će u Beču u 9 satih večerati", pisale su *Narodne novine* 1. listopada 1862. u povodu dolaska prvoga vlaka u Zagreb. Bila je to velika promjena jer je dotad za put kočijom samo od Zagreba do Karlovca bio potreban cijeli dan.

INDUSTRIJALIZACIJA I MODERNIZACIJA

U Zagrebu je u kolovozu 1862. održana Banska konferencija o željezničkom pitanju. Pokušavajući osmisliti željeznič-

Dolazak željeznice u Zagreb

Gospodarska izložba u Zagrebu

ku mrežu koja bi bila u interesu gospodarskog razvoja zemlje, na konferenciji je predložena izgradnja željezničke pruge od Zemuna do Rijeke. Iako taj prijedlog tijekom sljedećih godina nije ostvaren jer su se pruge u Hrvatskoj gradile u interesu Austrije i Ugarske, željeznice su značajno pogodovale polaganoj industrijalizaciji i unutarnjoj modernizaciji hrvatskog prostora. U Zagrebu i drugdje otvaraju se prvi pogoni i ustanove, a uz plemstvo, građanstvo i seljaštvo pojavljuje se polako i radništvo kao novi društveni sloj.

Vođeni primjerom velikih svjetskih gospodarskih izložbi, na kojima se predstavljala ekonomska snaga i politička moć pojedinih država, malobrojni hrvatski poduzetnici okupljeni oko Hrvatsko-slavonskoga gospodarskog društva i Trgovačko-obrtničke komore organizirali su Prvu dalmatinsko-hrvatsko-slavonsku gospodarsku izložbu, koja je održana od kolovoza do listopada 1864. u Zagrebu. Na inicijativu Josipa Ferdinanda Devidéa, tajnika Komore, izložbu je pripremio Glavni odbor kojem je predsjedao grof Miroslav Kulmer, posjednik nekoliko imanja u zagrebačkoj okolici. Glavnom odboru pomagali su u pripremi izložbe područni odbori u Zagrebu, Bjelovaru, Đakovu, Glini, Gospiću, Karlovcu, Koprivnici, Krapini, Križevcima, Novoj Gradiški, Ogulinu, Osijeku, Otočcu, Petrinji, Požegi, Rijeci, Samoboru, Sisku, Splitu, Varaždinu, Vinkovcima, Virovitici, Vukovaru i Zadru. Glavni odbor je zauzimanjem Ivana Mažuranića, hrvatskoga dvorskog kancelara u Beču, dobio potrebnu financijsku potporu, a grad Zagreb ustupio mu je zgradu namijenjenu za zemaljsku bolnicu, danas zgradu rektorata zagrebačkog sveučilišta.

BAN JOSIP ŠOKČEVIĆ

Izložbu je svečano otvorio hrvatski ban Josip Šokčević 18. kolovoza 1864., tj. na rođendan kralja Franje Josipa. Na otvorenju je rekao: "Na pèrvom ovom narodno-gospodarstvenom stečištu našem vidieti i uzpoznati ćemo pèrvi put sami sebe, vidieti ćemo najme, što nam može ruka i um kao ratarom, kao vinogradarom, kao kućevnim obèrtnikom i kao rukotvorcem; pak ako budemo iskreni, t. j. ako budemo bez ikakova priuzetja, sudili o samu sebi, naći ćemo odmah, što i kako nam valja raditi, da pospiešimo razvitak materijalnih interesah naših; poznavati bo samoga sebe, znači učiniti pol koraka k napredku." Poslije održanoga govora ban je obišao izložbenu zgradu, zajedno s ostalim posjetiteljima i uglednicima, među kojima su bili zagrebački kardinal Juraj Haulik i đakovački biskup Josip Juraj Strossmayer.

Izložba je organizirana u 32 razreda u sklopu četiri odjela: 1. "Koristna životinja svake vrsti" (konji, volovi, svinje, ovce, perad i ostale domaće životinje), 2. "Prirodnine i gospodarstveni proizvodi" (rudarski, šumarski i poljski proizvodi, vino, žestoka pića, ulje, koža i dr.), 3. "Obrtni proizvodi" (gospodarsko oruđe i strojevi, svilena roba, vuna, kože, željezna roba, dragulji, glazbala, papir itd.) i 4. "Umjetnine i starine" (bakrorezi, rukotvorine, slike, stari rukopisi i sl.). Najbrojniji su bili izlagači koji su izložili vino, žito, pletene, tkane i predene predmete, kožuhe i odjeću svake vrste, drvorezbarske rukotvorine i žestoka pića.

Hrvatski ban Josip Šokčević

POČETAK GOSPODARSKOG POVEZIVANJA

Na izloženome prostoru pred današnjom zgradom rektorata zagrebačkog sveučilišta predstavilo je svoje proizvode 3.766 izlagača koji su došli iz svih hrvatskih krajeva. Iako se to može smatrati početkom gospodarskog povezivanja hrvatskih zemalja, na izložbi su još prevladavali poljodjelski i obrtnički proizvodi iz civilne ili banske Hrvatske i Slavonije, a ponajviše iz glavnoga grada Zagreba (njih otprilike trećina). Budući da je domaća industrijska proizvodnja bila tek u začecima, sudjelovanje nekoliko inozemnih tvrtki s poljodjelskim strojevima pobudilo je dodatno zanimanje za izložbu, koju je pohodilo do tisuću posjetitelja dnevno. Tiskan je spomen-album i iscrpan katalog na hrvatskome i njemačkome jeziku.

Velika izložba "plodinah, tvorinah i umjetninah" u Zagrebu od kolovoza do listopada 1864. pokazala je da su hrvatske zemlje, iako tada gospodarski još nerazvijene u usporedbi s austrijskim pokrajinama i zapadnim europskim zemljama, napredovale u obradi zemlje i drugoj proizvodnji. ■

ENG **Croatia's first trade exhibition was staged in Zagreb from August to October of 1864, demonstrating the progress made in Croatian lands in agriculture and other production industries.**

Izabrani radovi gradišćanskohrvatskoga povjesničara i filologa

Knjiga ima dvostruku vrijednost. S jedne strane dokumentira sustavan rad jednoga zanimljivog povjesničara i filologa, dok s druge strane pokazuje snagu gradišćanskohrvatske zajednice koja u Austriji gotovo pola tisućljeća uspijeva njegovati i razvijati svoj jezik i kulturu

Povjesničar i filolog prof. dr. sc. Robert P. Hajszan

Napisala: **Vesna Kukavica**

Izabrani radovi Roberta P. Hajszana objavljeni su u netom tiskanoj knjizi pod naslovom *Gradišćanskohrvatske panonske teme,* kojoj građa obuhvaća devet studija, feljtona i refleksija koje je autor objavljivao u recentnoj srednjoeuropskoj periodici u više zemalja od 1979. godine do naših dana. Uvršteni radovi su: *Naseljavanje hrvatskih kolonista na vlastelinstvu Novi Grad, Novigradski glagoljski fragment brevijara, Kršćanske Hrvatske novine, Josip Haydn – gradišćanskohrvtski komponist?, "Gradišćanskohrvatske narodne priče" slavljenika Antona Leopolda, Književni časopisi Hrvata u Austriji, Ivan Manlius i "Nove novine iz Ugarske", Razvitak panonske regije – s posebnim osvrtom na gradišćanskohrvatski element* i *O jezičnim obilježjima u pripovijetkama sakupljenim u Gradišću od Balinta Vujkova.* Izdavač knjige je Hrvatska matica iseljenika, a urednica knjige je Vesna Kukavica. Povjesničar, publicist i filolog Robert Hajszan (Pinkovac, Austrija, 16. VII. 1948.) dokazao se tijekom trideset i pet godina kao pouzdan poznavatelj gradišćanskohrvatske povijesti, jezika i cjelokupne kulture te kao pisac i sveučilišni predavač.

PUBLICIST, PROSVJETNI I KULTURNI DJELATNIK

Osnovno obrazovanje stekao je u rodnome mjestu, a gimnaziju završava u Grazu 1968. godine, zatim 1971. diplomira povijest i hrvatski jezik na Pedagoškoj akademiji u Željeznu. Usavršava se na Sveučilištu u Beču, gdje je doktorirao 1979. godine disertacijom o glasovitom preporoditelju gradišćanskih Hrvata Ignacu Horvatu (Mali Borištof, 1. II. 1895. – Gornja Pulja, 22. IV. 1973.), koji se svestrano zauzimao za očuvanje nacionalnog identiteta gradišćanskih Hrvata.

Profesionalnu karijeru započeo je entuzijastično sedamdesetih godina prošloga stoljeća kao pu-

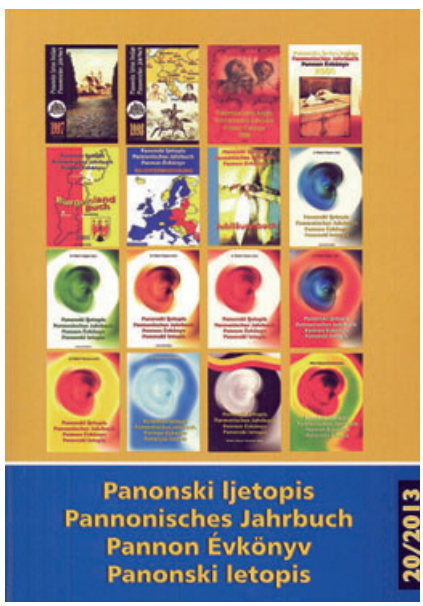

Hajszan, P. Robert: *Gradišćanskohrvatske panonske teme,* Hrvatskamatica iseljenika, Zagreb, 2014, 120 str.

blicist, prosvjetni i kulturni djelatnik, usredotočivši se na gradišćanskohrvatsku problematiku u sklopu austrijskoga kulturnog i društvenog prostora. Usmjerio se osamdesetih prema zavičajnim historiografskim istraživanjima u Gradišću i susjednim regijama gdje višestoljetno žive gradišćanski Hrvati u Panoniji, zaposlivši se pri tome od 1994. kao sveučilišni predavač povijesti i hrvatskoga jezika na Pedagoškoj akademiji u Željeznu.

PANONSKI INSTITUT

Vođen iznimnom stvaralačkom energijom 1993. godine utemeljuje Panonski institut kao znanstveno i stručno regionalno središte koje nastoji potaknuti multidisciplinarna istraživanja panonskoga višejezičnog prostora kao mjesta kvalitetnog i održivog suživota srednjoeuropskih naroda i manjina koje višestoljetno žive na tim prostorima Austrije, Mađarske, Slovenije, Češke i Slovačke. Izravan rezultat toga organizacijskog i znanstvenog pothvata je pokretanje i sustavno uređivanje višejezičnoga *Panonskoga ljetopisa/Pannonisches Jahrbuch*, kao i *Panonskoga lista* od 1994. godine. Treba istaknuti kako je samo ta višejezična serijska publikacija *Panonski ljetopis* za samo dva desetljeća pod budnim uredničkim okom Roberta Hajszana Panonskog dosegnula gotovo deset tisuća stranica na kojima su mnogobrojni ugledni autori pisali o suvremenim temama iz kulturnoga i društvenoga života hrvatskoga naroda na panonskom tlu.

Naslovnica jubilarnog sveska *Panonskog ljetopisa* u prigodi 20. obljetnice izlaženja u nakladni Panonskog instituta (Pinkovac, RA)

Nadalje, nije nepoznato da je Robert Hajszan objavio više knjiga iz područja povijesti kao autor, koautor i urednik. Priređivač je mnogobrojnih školskih priručnika i udžbenika.

Uz pedagoški i znanstveni rad desetljećima je, paralelno, sudjelovao na nizu stručnih skupova povjesničara i jezikoslovaca kako u Austriji tako i u Mađarskoj, Sloveniji, Češkoj, Slovačkoj i Hrvatskoj – ostajući vjeran kulturološkim aspektima gradišćanske opće i kulturne povijesti te materinskoga jezika gradišćanskih Hrvata u "nimškom oceanu".

Istražuje pretežno hrvatsku povijest novoga vijeka u njezinu austrijskom kontekstu iako je njegova strast zavičajna povijest gradišćanskih Hrvata još od doseljenja u Austriju prije pola tisućljeća za vrijeme Osmanlijskih prodora u srce Europe početkom 16. stoljeća. Tu činjenicu najljepše ilustrira u ovoj knjizi odabranih *Gradišćanskohrvatskih panonskih tema* studija pod naslovom *Naseljavanje hrvatskih kolonista na vlastelinstvu Novi Grad,* u čijoj seoskoj trojezičnoj kronici iz 1538. poliglot Robert Hajszan Panonski pronalazi dosad nepoznate zanimljivosti koje će ga motivirati na ustrajno pisanje i sustavnu reinterpretaciju statusa tijekom povijesti gradišćanskih Hrvata u Austriji, uključivši i izazove suvremenog doba pred kojima se oni nalaze. Jedan od najizazovnijih je svakako - opiranje asimilaciji!

OPSEŽNO HISTORIOGRAFSKO ŠTIVO

Proučivši malo poznate dostupne izvore o gradišćanskim Hrvatima od Turskog doba naovamo u domaćim i stranim arhivima, Hajszan ispisuje opsežno historiografsko štivo s filološkom analizom čija se stilska značajka očituje u sretnom spoju znanstvene akribije s publicističkim diskursom, nastojeći da u autentičnoj arhivskoj i jezičnoj građi pronađe motive zakašnjele modernizacije gradišćanskih Hrvata - koja se počinje događati zahvaljujući stasanju školovanijih naraštaja Gradišćanaca tek od doba narodnog preporoditelja gradišćanskih Hrvata u Austriji Ignaca Horvata naovamo.

Kako su mu historiografski i filološki radovi razasuti u recentnoj periodici

i zbornicima sa stručnih skupova u Austriji, Hrvatskoj, Sloveniji i Mađarskoj – mi smo u Hrvatskoj matici iseljenika zaključili, pomno iščitavajući periodiku, kako je iznimno korisno objaviti izbor tih zapisa, feljtona, referata, refleksija, kao i ostalih tekstova dr. sc. Roberta Hajszana Panonskog i to prigodom njegove trideset i pete godišnjice uspješnoga stvaralaštva. Uz iskrene čestitke autoru, nadamo se kako će i ubuduće čitateljstvu priređivati zanimljive napise iz života Hrvata u Gradišću i susjednim područjima.

Knjiga izabranih *Gradišćanskohrvatskih panonskih tema* Roberta Hajszana, koja obuhvaća 120 stranica, ima dvostruku vrijednost. S jedne strane dokumentira sustavan rad jednoga zanimljivog povjesničara i filologa, dok s druge strane pokazuje snagu gradišćanskohrvatske zajednice koja u Austriji gotovo pola tisućljeća uspijeva njegovati i razvijati svoj jezik i kulturu u sklopu većinske germanofone zajednice. ■

ENG The selected works of Robert P. Hajszan in the recently published book *Concerning Gradišće Croatian Pannonia (Gradišćanskohrvatske panonske teme)* include nine essays, feuilletons and reflections the author has previously published in contemporary Central European periodicals in several countries from 1979 to the present day.

Jezični diletantizam

Na internetskoj stranici *Booking.com* za rezerviranje smještaja u Dubrovniku možemo pročitati: *Location can't be beat, about 100 meters from the Pile (chicken) gate.* Kad ne bi bilo žalosno, zaista bi bilo jako smiješno i izvrsno bi se uklopilo u kakvu humorističnu emisiju ili vic

Piše: **Sanja Vulić**

Jedan od prvih toponima koji čuju ili pročitaju domaći i strani posjetitelji Dubrovnika jest ime *Pile* za dio grada neposredno uz stare gradske zidine sa zapadne strane. Zato se i zapadni ulaz u staru gradsku jezgru zove *Vrata od Pila* (prema lat. *Porta de Pilis*). U jezikoslovnim raspravama i priručnicima može se naći podatak kako je taj toponim zapravo grčkoga podrijetla jer se u grčkome riječ *pylon* rabila u značenjima velika vrata pa se odatle razvilo i značenje: stupovi koji povezuju viseći most. A upravo je takav most pred dubrovačkim Vratima od Pila. (Za usporedbu, u talijanskome se rabi riječ *pila* u značenju: stup za mostove).

Međutim, za toponim *Pile* postoji i drugo ime *Brsalje* koje je romanskoga podrijetla (prema tal. *bersagliare* u značenju strijeljati te u skladu s tim *bersaglio* u značenju strjelište). Imamo li na umu da se u latinskome naziv *pilum* rabi za strijelu i za koplje (u talijanskome je *pilo*), velika je vjerojatnost da *Pile* i *Brsalje* zapravo znače isto i da su obje riječi romanskoga podrijetla. Naime, posve je logično da su na gradskim vratima bili strijelci ili kopljanici koji su štitili Grad od neželjenih posjetitelja. Oba etimologijska rješenja mogu se vrlo lijepo uplesti u povijesnu priču o gradu, o njegovim arhitektonskim odlikama i nekadašnjem načinu života, što bi nedvojbeno i domaćim i stranim turistima bilo vrlo zanimljivo. Na žalost, umjesto takvoga pristupa nerijetko smo svjedoci jezičnoga diletantizma najgore vrste. Tako npr. na internetskoj stranici *Booking.com* za rezerviranje smještaja u Dubrovniku možemo pročitati: *Location can't be beat, about 100 meters from the Pile (chicken) gate.* Kad ne bi bilo žalosno, zaista bi bilo jako smiješno i izvrsno bi se uklopilo u kakvu humorističnu emisiju ili vic.

Teško je povjerovati da je takav jezični diletantizam moguć, ali suvremeni mediji, ohrabreni *Google* prijevodima, omogućuju svakakva besmislena jezična rješenja i besmislene tekstove. Pritom osobito loše prolaze male zemlje i mlade države kao što je Hrvatska. O prošlosti hrvatskih zemalja i inače se puno ne piše i ne govori pa mnogi znaju malo ili ništa, a na ovakav način znat će se i manje. ■

MANJINSKA VIJEST

HRVATI NA LENDAVSKOME BOGRAČFESTU 2014.

Svečano otvorenje dvodnevne priredbe Bogračfest u Lendavi započelo je prekrasnim koncertom Ane Rucner u lendavskoj koncertnoj i kazališnoj dvorani. Inače, *bograč* je jelo slično gulašu koje se kuha u kotliću, a posebno je omiljeno u slovenskome Prekmurju i hrvatskome Međimurju. Nakon koncerta organizirana je svečana protokolarna večera u novootvorenome lendavskom restoranu Bella Venecija za visoke goste koji su predstavljali mađarsku, hrvatsku i slovensku delegaciju.

Oko podneva više od stotinu natjecateljskih kuharskih ekipa zauzelo je svoje mjesto na glavnoj lendavskoj ulici kako bi istodobno započele pripreme i samo kuhanje bograča. Već pristigli posjetitelji imali su prilike vidjeti prekrasno uređene štandove, konzumirati ponuđene proizvode, a za dobro raspoloženje pobrinuo se ulični radio sa svojim programom u kojem se izmjenjivalo pet radijskih postaja.

Od 101 kuharske ekipe, desetak je bilo hrvatskih i to iz: Međimurske županije, Varaždinske županije, grada Preloga, grada Murskog Središća, grada Čakovca, grada Đurđevca, Općine Podturen, Općine Sv. Martin Na Muri, Firme BAT, Radija 105 te Hrvatskoga kulturnog društva Pomurje. Svi su bili smješteni u "Međimurskoj ulici". Za poziv ekipama, domaćinstvo i dobru zabavu pobrinulo se HKD Pomurje koji su organizirali dolazak tamburaša KUD-a Sv. Martin na Muri, Skandalbenda i tamburaša HKD Pomurje.

U poslijepodnevnim satima ulice Lendave bile su pretijesne za više od 12.000 posjetitelja koji su se pomiješali s mirisom bograča, dimom koji je dolazio ispod kotlića i raznim glazbenim i zabavnim ponudama.

Nakon uzimanja uzorka slijedilo je svečano proglašenje pobjednika i veličanstveni vatromet.

Program Bogračfesta preselio se ispred glavne pozornice te velikog šatora Hotela Lipa gdje je započela velika zabava s grupom *Blu-planet*, koja je trajala do jutra. (Đanino *Kutnjak*)

Od 1951. izlazi mjesečnik Hrvatske matice iseljenika

Matičin Vremeplov

Pronašli smo u Matici za mjesec **kolovoz i rujan** godine…

Priprema: **Hrvoje Salopek**

ZAJEDNIČARI U SVOJOJ ULICI U ZAGREBU

1960.

Na poleđini svog lista Matica donosi fotografiju grupe članova američkih iseljenika, članova HBZ-a, koji su prilikom boravka u Zagrebu posjetili Ulicu Hrvatske bratske zajednice i slikali se ispred uličnoga natpisa.

1973.

Odavno postoji tradicija održavanja Dana iseljenika na otoku Krku za vrijeme ljetnih mjeseci. Tako je i ove 1973. Matica organizirala susret u krčkome hotelu "Dražica".

SUSRETI

Susret iseljenika na Krku

Što za naše zemljake di-om svijeta znači tradi-cionalni iseljenički pik-k? Često puta smo postavljali ova pitanja, ali i redovito smo ali na stranicama »Matice« o retima naših iseljenika u nim mjestima naše zemlje. godine u godinu nastavlja se dinstvena tradicija, živi obi-okupljanja naših zemljaka zajedničkoj iseljeničkoj pro-ci. Ponovno smo se ove dine susreli s našim ljudima rijeklom iz Hrvatskog Pri-orja, Istre, Gorskog kotara na Danu susreta iseljenika«, u radicama na otoku Krku. Južne Amerike, Kanade, Australije, Novog Zelanda… Moderni hotel »Dražica« smješten kraj drevnog Krka, pretvorio se u prostrano stjecište iseljenika. Umjesto uobičajenog, profesionalnog osmijeha livriranog portira na vratima hotela, goste je dočekao osmijeh »Ajore« Tonice iz Matice iseljenika Rijeke odjevene u ljepa, bogatu krčku narodnu nošnju. Okupljene iseljenike dočekala je i dobrodošlica »po domaće« čakavštinu kojom su naši stari govorili u Hrvatskom primorju, Kvarnerskim otocima, Istri, Gorskom kotaru. Bilo su to

TERASA HOTELA »DRAŽICE« PRETVORILA SE U RASP NICU IZVRSNE FOLKLORNE GRUPE HRVATSKOG I KVARNERSKIH OTOKA.

1994.

Rujan te 1994. bio je u znaku pastoralnog i državničkog pohoda pape Ivana Pavla II. Hrvatskoj. Matica na naslovnici donosi fotografiju s euharistijskog slavlja održanog na zagrebačkome hipodromu pred milijun vjernika.

"BUTLER PARTY"

U zraku se osjećao zavodljivi miris hrane i prolivenoga pića. Društvo se povećavalo iz sekunde u sekundu. Automatski zatvarač na ulaznim vratima bio je u otvorenoj poziciji želeći dobrodošlicu u ime svečara. Čitav prostor kuće, od podruma s barom i plesnom dvoranom pa do otvorenih spavaćih soba na katovima, bio je nabijen magnetskom znatiželjom gostiju. A šarena plejada gostiju, od umjetnika, poslovnih ljudi, liječnika, odvjetnika, bivših zatvorenika iz američkih zatvora koji su dospjeli tamo boreći se za hrvatsku stvar, bivših hrvatskih Newyorčana koji žive negdje u zabitnim zaselcima Pennsylvanije ko moderni pustinjaci, te bivših Zagrepčana koji pred 30-ak godina zamijeniše **zagrebačke sa washingtonskim** adresama - bila je očigledno duga i široka. Svi su oni ko oči nevine dječice zrcalili vrućom radoznalošću promatrajući prizemne prostorije vile čiji su zidovi bili obučeni u mahagonij; i gdje su lakirani podovi bili prekriveni perzijskim ćilimima. A, ćilimi su opet bili prekriveni svim mogućim ornamentskim simetrijama te su izgledali ko duše koje su se kroz grčevite trzaje ipak uspjele osloboditi istočnoga grijeha. Hod po njima bio je čisti pokušaj svetogrđa. I za napravit prvi korak trebala je čašica vina, šampanjca, ili nekoga likera od kojeg se zatrese brk ili padne cipela s noge; ili teža doza kave... Slike ljudi - ne momentalno ovih živih koji se ugošćuju u ovoj vili, u bliskoj okolici New Yorka; niti unajmljenih konobarki, nekoliko fotografa i unajmljenog umjetnika koji se specijalizirao u risanju karikatura; - niti muzičkoga kvarteta koji zanemariše tabue fizike pa se krstiše: "SUNCE" - nego i "ljudi" s izvješenih slika po zidovima vile. Bijahu one uhvaćene u nekom davnom trenutku i na nekoj drugoj lokaciji i dobiše one zadaću da dokažu sadržaj ove večeri.

Doktor je centralna figura na svim fotografijama. Filmske zvijezde iz Hollywooda i političke zvijezde iz Washingtona s tih zidnih slika trebale su dokazat veličinu doktorovoga uspjeha - po onoj: U kakvom se društvu krećeš, takav si!

Ali, fotografije, posebno one iz Washingtona dišu i doktorovim političkim aspiracijama. Ipak - one su negdje zaglavile ko zamrznuta tijela planinara ispod Mt. Everesta. Čulo se za njih kao za one koji su planirali osvojiti vrh. Na njega se nikada nisu uspjeli popeti. Bili su poraženi od najjačega. I slava im što su se usudili!

Doktor je ipak živi dokaz da pobjednika ima i među pobjeđenima, jer on je startao kao **doktor** za razliku od čistača ulica. Nije postao ni filmska zvijezda niti washingtonski političar, ali je i dalje ostao doktor-ginekolog. U toj ulozi, dok slavi svoj 60-i rođendan on je itekako očeličeni **pobjednik**! (Nekoliko kuća u njegovom zaselku u Domovini, te prisutnost njegove sestre Stane/Stanislave u njegovoj američkoj vili svjedoci su njegovih siromašnih početaka.) Ova doktorova "butler party" za njegov rođendan je njegovo ponovljeno socijalno ređenje - primanje u američko društvo imućnih, kojima mogućnosti stalno izgledaju **moguće**! Ovo se ponavlja kao samopodsjetnica da se stalno treba penjati na socijalnim ljestvama - ili se nikada ne spuštati stepenicu niže. To je jedina sveta zapovijed kapitalizma svima koji vjeruju u njegov katekizam, a ne vole puno čitati.

Hvala bebama (i Erosovim impulsima!): crnim, žutim, crvenim, bijelim i svima ostalima između koje sreća nanese u spretne ruke dr. Roka Parića. I preko čijih ruku one ugledaše svijet, a on sazida liječničku praksu preko koje kupi miljonsku kuću/vilu. I blagoslov dođe dragovoljno kroz porodničke muke trudnica: Thank you! And God Bless you dr. Parich!

Molitva zahvale i pohvale se nastavi kroz živi hvalospjev dr. Roku Pariću od njegovog brata br. 1:

- Moj (naš) brat Roko - otpoče on - otkad naša sestra Marija umrije u porodu u našem zaselku Zavijutak, zahvaljujući nespretnim primaljama; zakle se da će biti doktor-ginekolog i osvetiti sestrinu smrt životima. Naš Roko bijaše uvijek pametniji, spretniji, i ustrajniji od drugih. Dok su drugi padali, on je kročio naprijed!

Brat br. 2 otpoče:

- Naš Roko bijaše ko zvijezda što dovede 3 mudraca u Betlehem. Stalno je usmjeravao i pomagao mlađu braću i sestre prema određenom cilju. Širio je obiteljsku ljubav i zaštitu!

- Da - ponovno se javi brat br. 1 - (na kanadskom engleskom kao i brat br. 2) - zaboravih nešto. Naš Roko je genij. Zamislite sa zagrebačkom diplomom liječnika u Americi položi prijamni za specijalizaciju ginekologa ko od šale iz prve! Dragi gosti, ponavljam: Prvi pokušaj

puni pogodak! Primljen. S njim su bili po istom poslu doktor Jovan, te doktor Moše (Mojše). Bijedni Jovan uze ispit 7 puta, i tek se 7-mi nekako izvuče. Šunjavi doktor Moše tek poslije 4-tog pokušaja nekako uspi. Ljudi moji, sve je to evidentirano. Zar ne, Roko?

- Pa, hvala Bogu, doktori ne lažu - oglasi se svečar, dr. Roko Parić, jednostavan i duhovit sa svečarskim šeširom na glavi, s crven-bijelom šahovnicom oko njega. Dr. Roko, hodajući spomenik samopouzdanja, bio je uvjeren u svaku riječ pohvale. Prijateljski pogledi zahvalnih uzvanika milovali su ga po licu. Njihove alertne uši bile su spremno uzletište za svaku doktorovu riječ. Čak je i umjetnica Roza, iz SoHo-a (umjetnička četvrt u Manhattanu/centar New Yorka) za trenutak prestala prevoditi s hrvatskoga na engleski svom zaručniku Englezu, Jeffu. A - Jeff, bankar na Wall Streetu, je gledao, slušao, promatrao, koji put otvorenih ustiju, koji put sklopljenih ruku, kao da su mu ih slijepili s borovom smolom - vidno opčaran. Nije vjerovao (najvjerojatnije su mu bile došle na pamet?) onim pradjedovskim pričama da negdje na Balkanu živi ratoborno i opasno pleme, opasnije od Huna i Avara, Kozaka i Armenijaca, lukavije i ustrajnije od "Džentlemena" s Britanskoga otoka, i da je on izvorni Englez gost na "butler party", jednom od njihovih.

- I ne samo to - nastavi brat br. 2 - naš Roko završi medecinu kao obiteljski čovjek odgajajući dvije kćerke, i mrveći vrijeme u sitne mrvice, a ne kao slobodni i nemotivirani hohštapleri križajući vrijeme na velike kriške bacajući ga u otpad.

- Da - nastavi brat br. 1 - u Connecticutu dok je studirao za ginekologa, dobio je još jednu kćerku. Zamislite vi to, napredovat u struci s tako velikom obitelji? Biti hrast među trima jelama koje naš Roko posadi i s kojima se on zaštitnički ogradi!?

- Jest, jest - i sve tri se školovaše i dodadoše još jednu boju u aureoli ponosa našeg Roka - nastavi brat br. 2.

Tri Rokove jelke zahvalno se najprije pokloniše ocu doktoru-ginekologu, a onda i uzvanicima. Spretne od riječi mudro i diplomatski sročiše nekoliko rečenica, a onda ih pogledi uzvanika - nabijeni intenzivnim oduševljenjem - doslovno posjedoše za stol tetke Stane, kojoj u ovom ambijentu ime Stanislava daleko bolje odgovara.

Stričevi su još nastavljali svoje litanije hvalospjeva spominjući i evocirajući sve što se ticalo obitelji Parića, i njihovog zaselka u brdima Hercegovine - Zavijutka prevrčući svaki kamen (ako su mislili da je to važno spomenuti) na putu od Zavijutka preko Mostara i Zagreba do Amerike i New Yorka.

Doktor Roko Parić pozove svoju Karen "bez koje ova proslava ne bi bila moguća" i pohvali je, i izrazi joj ljubav:

- Volim Karen što je volim - i što ona voli moju braću!

Javi se i Karen obučena svečano od glave do pete. Uljudna i nasmiješena broadwayski. Prekrsti Roka u Rock te ga recipročno pohvali za sve. Uzvanici ono "sve" prevedoše (u demokratskom duhu mišljenja) "za miljonersku vilu" pa je pozdraviše pljeskom. Karen im svima u nekoj prikrivenoj žurbi uzvrati zaista sa zavodničkim smiješkom pa se izgubi negdje između kuhinje i ulaza u plesnu dvoranu u podrumu. Po njezinim riječima i izrazu, po tempu njezinih riječi, i njezinom licu i očima koje su nešto skrivale - znalo se da Karen nije iz Zavijutka, ali niti da je bila susjeda plave dame (koja je ovdje stigla iz Washington) u Zagrebu pred 30-ak godina.

"Butler party" - je živo i užurbano bila u tijeku. Miješali su se razgovori, dosjetke - dok su se hrvatske riječi obučene u međunarodne muzičke note do ludila zabavljale lupajući na usne bubnjiće uzvanika zavirivajući iz podrumske sale na I. kat kao da su htjele da otvore vrata za nekoga zamrznutoga u dubokom zaboravu. Konačno kao da je Rokova rođendanska svečanost skoro završila; i kad su uzvanici bili spremni prihvatiti njegovu čestitarsku ruku za (od)pozdrav, doktorica – uzvanica, suhoga lica, koju kao da je mama još u osmogodišnjoj školi stavila na dijetu, i veoma bistrih očiju "porodi" pitanje na očigled nekoliko gostiju pred izlaznim vratima:

- A žena? Dr. Roka žena?

Netko se u prolazu, gurnuvši široko vrata za izlazak, nonšalantno oglasi:

- Mislite reći, njegova prva žena?

Ulazna vrata s automatskim zatvaračem zatvoriše se iza njihovih leđa po uhodanoj vratnoj navici bez strpljenja za odgovor.

U Brooklynu 12. siječnja 1998.

Fotografije Davora Rostuhara iz knjige "National Geographic – Hrvatska iz zraka"

www.hrvatskaizzraka.com

Rijeka

Primorsko-goranska županija

Zahvaljujući povoljnom geografskom i geoprometnom smještaju u najsjevernijem dijelu Kvarnerskog zaljeva, gdje se Jadransko more najdublje uvuklo u Europu, Rijeka se od davnina nalazi na sjecištu kopnenih i morskih putova, što je utjecalo na razvoj grada, luke te njegove sveukupne pomorske orijentacije. Danas je grad Rijeka glavna hrvatska luka i treći najveći grad u zemlji.

Plivački maraton Šilo - Crikvenica

U Crikvenici se održao 15. kolovoza 104. Plivački maraton Šilo - Crikvenica u dužini od 3.500 metara koji se ujedno boduje za CRO-CUP. Apsolutni pobjednik maratona u muškoj konkurenciji je Matija Luka Rafaj (KDP Triton), a u ženskoj apsolutna pobjednica je Dina Levačić (KDP Split). Plivački maraton Šilo - Crikvenica povezuje ova dva mjesta još od 1910. godine te je u stoljeću održavanja od početnoga avanturističkog pothvata skromnih razmjera izrastao u jedinstvenu sportsku manifestaciju, koja je jednako privlačna i rekreativcima i vrhunskim sportašima.

Mnoštvo vjernika u marijanskim svetištima

Blagdan Velike Gospe svečano je proslavljen u hrvatskim marijanskim svetištima Mariji Bistrici, Aljmašu, Sinju, Ilači, na riječkome Trsatu, Krasnom, Splitu… U Mariji Bistrici, najvećemu hrvatskome marijanskom svetištu, središnje euharistijsko slavlje za svetkovinu Velike Gospe predvodio je zagrebački nadbiskup, kardinal Josip Bozanić. U Sinju je euharistijsko slavlje predvodio splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić.

Počela nova školska godina

Više od pola milijuna učenika, među kojima više od 41.000 prvašića, što je nešto više nego prošle školske godine, sjelo je 8. rujna u klupe u osnovnim i srednjim školama, a uz početak nove školske godine policija je ponovno provela svoju tradicionalnu akciju "Poštujte naše znakove". Nova školska godina 2014./2105. počet će bez velikih promjena, ali u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta ističu da će se, bez obzira na nedostatak novca, raditi na promjeni školskih programa s ciljem rasterećenja učenika.

Dani Dioklecijana u Splitu

Premijerom mjuzikla ‚Diokles' na splitskome Peristilu otvoreni su 10. ‚Dani Dioklecijana', nakon čega je u podrumima Dioklecijanove palače održana svečana večera s carem, a na Voćnom trgu Dan antike. Inače, manifestacija ‚Dani Dioklecijana' počela je teatrom cara Dioklecijana u Staroj gradskoj vijećnici na Pjaci, a nastavila se otvorenjem izložbe ‚Tribute to Robert Adam' akademskoga slikara Vjekoslava Stipice.

Trka na prtenac

Andrej Kancelar na konju Vitorio slavodobitnik je 39. *Trke na prstenac*, istarske viteške igre koja je prvi put trčana 1696. godine, a koju su Barbanci obnovili 1976. godine. Današnjom pobjedom Andrej Kancelar obranio je prošlogodišnju titulu kada je također bio slavodobitnik Trke na prstenac. Glavnu nagradu, prijelazni štit predsjednika Republike, uručio mu je osobno hrvatski predsjednik Ivo Josipović, koji je i pokrovitelj trke. Josipović je otvarajući Trku na prstenac rekao kako je ona dio naše kulture.

Maraton lađa na Neretvi

Pobjednici 17. maratona lađa na Neretvi su lađari Crnoga puta iz Metkovića. Oni su nadmašili ostalih 37 ekipa i na cilj u Pločama uveslali prvi. Iza njih su u cilj uveslali Gusari Komin, lađari Stabline te Žrnovski galioti iz Žrnova na Korčuli. Veliki prijelazni štit "Knez Domagoj" pobjedničkoj posadi lađara Crni put iz Metkovića uručio je izaslanik predsjednika Republike Ive Josipovića, zamjenik zapovjednika Hrvatske ratne mornarice komodor Predrag Stipanović. Stipanović je također uručio i zlatne medalje veslačima Crnoga puta.

Naša Kuhinja

Priprema: Marija Hećimović

HRVATSKI KUHARSKI SAVEZ

Nonina kanavaca

Vrijeme pripreme: **90 min**

Tradicionalna istarska kuhinja nalazi se pred vama pripremljena u bakinoj kuhinjskoj krpi - noninoj kanavaci, ali sa suvremenim jelom praktičnim kako za ukućane tako i za goste. Jelo se može i zaleditи na kraće vrijeme (60 dana) u aluminijskoj foliji. Odlediti ga možete na sobnoj temperaturi i dalje pripremati prema receptu ili kuhati u većoj cjediljki uronjenoj u kipuću vodu.

SASTOJCI:
Tijesto
30 dag brašna
3 jaja
1 dag soli
malo vode

NADJEV:
40 dag mljevenoga junećeg mesa
3 žlice maslinova ulja
3 žlice sjemenskog ulja
30 dag špinata
4 dag pršuta
3 češnja češnjaka
sol
papar
10 dag tvrdog sira (ribanac)
1/2 žlice vegete
Umak od rajčice s bosiljkom
Parmezan

PRIPREMA Špinat očistiti, oprati i kratko u posoljenoj vodi prokuhati. Ocijediti i usitniti te dodati narezani pršut, usitnjeni češnjak i malo naribanoga sira.
Pirjati mljeveno meso na mješavini maslinova i sjemenskoga ulja. Kada meso omekša, dodati mješavinu špinata te sol, papar i malo vegete. Kratko sve skupa pirjati. Ohladiti smjesu mesa i špinata te dodati jaja i preostali ribani sir.
Umijesiti tijesto od brašna, soli, jaja i malo vode prema potrebi (tijesto treba biti malo mekše nego za rezance) te tanko razviti. Po tijestu rasporediti nadjev i uz pomoć stolnjaka zamatati u savijaču pazeći da nadjeva ne bude pri kraju tijesta kako bi se moglo bolje slijepiti.
Položiti savijaču na kuhinjsku krpu i saviti u obliku puža. Krpu zavezati u čvor kroz koji se provuče kuhača kako bi svitak visio na njoj ne dodirujući dno posude u kojoj će se kuhati. Polako kuhati u slanoj kipućoj vodi 40 - 45 min. Savijaču izvaditi, narezati na komade i položiti na porculanski oval preliven umakom od rajčica s bosiljkom. Posuti ribanim parmezanom.

ISELJENIČKA VIJEST

NJEMAČKI ČITLUČANIN POJAČANJE 'DRESDEN TITANSA'

NJEMAČKA - Njemačko-hrvatski košarkaš Dominik Petar Turudić novo je pojačanje pod košem za sezonu 2014./2015. njemačkoga košarkaškog trećeligaša "Dresden Titans". Iako rođen u Njemačkoj, Dominik i njegovi roditelji nikada nisu izgubili kontakt s rodnim Čitlukom (Hercegovina) gdje borave za vrijeme ljetnih praznika.
Mladi (20) krilni centar potpisao je jednogodišnji profesionalni ugovor s "Dresden Titans", klubom koji nakon neuspjelog pokušaja plasmana u ligu PRO-A u protekloj košarkaškoj sezoni ove godine ozbiljno planira ući u drugu po redu najjaču ligu u Njemačkoj.
"Drago nam je što smo postigli dogovor i uspjeli potpisati ugovor s vrlo ambicioznim mladim košarkašem iz njemačke košarkaške škole s vrlo naglašenim hrvatskim temperamentom. Turudić je jedan od perspektivnijih mladih igrača koji će nam biti od velike pomoći u ostvarenju našega postavljenog cilja u nadolazećoj 2014./2015. košarkaškoj sezoni", rekao je trener "Dresden Titans" Thomas Krzywinski.
"Potpisivanje profesionalnog ugovora s njemačkim košarkaškim drugoligašem 'Dresden Titans' za mene predstavlja veliki izazov i zadovoljstvo. Sad ću imati još jedan dodatni motiv da se dokazujem. Ponuđeni su mi odlični uvjeti koji se jednostavno ne odbijaju. Nadam se da ću opravdati iskazano povjerenje i da ću se dobrim igrama nametnuti treneru i tako pomoći novom klubu da se digne jednu ligu više u nadolazećoj košarkaškoj sezoni", rekao nam je mladi košarkaš, naše gore list Dominik Turudić.
Nakon posjeta najbližoj obitelji u Hercegovini i vrlo kratkog odmora sa svojim prijateljima na Makarskoj rivijeri, Dominik kreće u Dresden gdje ga čeka njegov novi angažman. (*Edi Zelić*)

Međugorac na teniskome tronu

Hrvatski tenisač Marin Čilić novi je pobjednik US Opena, a do pobjedničkoga trofeja stigao je svladavši u finalu Japanca Keija Nishikorija sa 6-3, 6-3, 6-3 za jedan sat i 54 minute igre

Tekst: **Uredništvo** Snimke: **Hina**

Čilić se pobjedom na US Openu pridružio svom treneru Goranu Ivaniševiću kao jedini hrvatski tenisač sa seniorskim pojedinačnim naslovom na Grand Slam turnirima. Naslov osvojen u Flushing Meadowsu dvanaesti je po redu za 25-godišnjega hrvatskog tenisača, ali i daleko najveći u karijeri, godinu dana nakon što je zbog nedokazane sumnje na doping morao propustiti prošlogodišnji završni Grand Slam.

Hrvatski tenisač bio je potpuno nadmoćan, bolji od Nishikorija u svim teniskim elementima, a pogotovo u prijelomnim trenucima meča. Po jedan break u prvom i trećem setu te čak tri u drugom donijeli su Čiliću 300. profesionalnu pobjedu u karijeri i mjesto među teniskim besmrtnicima. Trijumf pred 22.000 gledatelja u Nacionalnome teniskom centru "Billie Jean King" u New Yorku donio je najboljem hrvatskom tenisaču i povratak u društvo desetorice najboljih igrača svijeta te novčanu nagradu od tri milijuna američkih dolara. Na novoj ATP ljestvici Čilić će biti na devetome mjestu, čime je izjednačio svoj najbolji plasman u karijeri.

Marinov trijumf proslavljen je diljem Hrvatske, kao i među našim iseljenicima na svim kontinentima. Najveselije je naravno bilo u Čilićevoj Hercegovini i rodnome Međugorju koje će odsad biti poznato, osim po čudotvornoj Gospi, i po osvajaču Grand Slama.

'UŽIVAO SAM I IGRAO NAJBOLJI TENIS U ŽIVOTU'

Raširio se Marin koliko je dug i širok po terenu velebnoga stadiona "Arthur Ashe", pogleda uperenog u nebo, i vjerojatno se sjetio kako mu prije godinu dana nisu dopustili igrati na ovome istom turniru zbog prijestupa za koji nije bio kriv. Borba koju je prošao nije ga dotukla, već ojačala i dovela do trenutka u kojem je svima dokazao svoju teniski i ljudsku veličinu. "Sve je to rezultat napornog rada što smo ga moj tim i ja uložili u posljednjih godinu dana. Njima mogu za ovo zahvaliti, a posebno Goranu. Donio je mi puno toga, naučio me da se veselim tenisu. Uživao sam na terenu i igrao svoj najbolji tenis u životu", rekao je Marin Čilić na početku svoga pobjedničkoga govora. "Ovaj moj naslov je znak i svim ostalim igračima koji naporno treniraju da se trud jednog dana isplati", poručio je Marin za kraj podižući pobjednički pehar. ■

ENG Croatian tennis player Marin Čilić has won the latest US Open, clinching the trophy in a 6-3, 6-3, 6-3, one hour and fifty-four minute match against Japan's Kei Nishikori.

EURO 2016: HRVATSKA STARTALA S POBJEDOM

U utakmice 1. kola skupine H kvalifikacija za odlazak na EURO 2016. nogometna reprezentacija Hrvatske svladala je na stadionu u Maksimiru Maltu s 2 : 0 (0 : 0). Strijelci za Hrvatsku bili su Luka Modrić u 46. minuti i Andrej Kramarić u 81. minuti. "Vatreni" su pobjednički započeli put ka EURU 2016 na Maksimiru protiv malteškog "bunkera", osvojena su tri boda na početku kvalifikacija, ali se igra izabranika Nike Kovača protiv Malte sigurno neće pamtiti. Hrvatska je do pobjede došla u drugome dijelu nakon iznimno slabih prvih 45 minuta u kojima je Kovač nerazumljivo na Maltu išao samo s jednim napadačem i to nakon što su gosti u 30. minuti ostali bez isključenoga Borga. Presudio je rođendanski pogodak Luke Modrića već nakon 20 sekundi drugog dijela, a ulaskom Jelavića, Mandžukića i Olića igra "vatrenih" postala je brža i efikasnija te je ipak izmamila pljesak malobrojnih gledatelja na stadionu u Maksimiru.

BRAĆA SINKOVIĆ SVJETSKI PRVACI U DVOJCU NA PARIĆE

Hrvatski veslači Martin i Valent Sinković osvojili su zlatnu medalju u dvojcu na pariće na Svjetskom prvenstvu u Amsterdamu. To je 13 medalja za Hrvatsku sa svjetskih prvenstava, i četvrta zlatna. Sinkovići su u finalu od početka nametnuli jaki tempo te su se odmah izdvojili na čelu, i tako je ostalo do kraja utrke. Srebro je pripalo Talijanima, a bronca Australcima. "Uživali smo u utrci. Mi smo bili naprijed, a ostali iza nas u liniji, i tako smo gledali utrku. To je odlična pozicija da gledate Svjetsko prvenstvo", rekao je Valent Sinković. Martin i Valent Sinković tako su potvrdili ulogu najvećih favorita. Ove godine pobijedili su na dvije regate Svjetskoga kupa, u Luzernu i Aiguebeletteu, a prije dva dana u polufinalu su postali prva posada koja je u toj disciplini prošla dva kilometra za manje od šest minuta (5:59.72), ostvarivši najbolje svjetsko vrijeme.

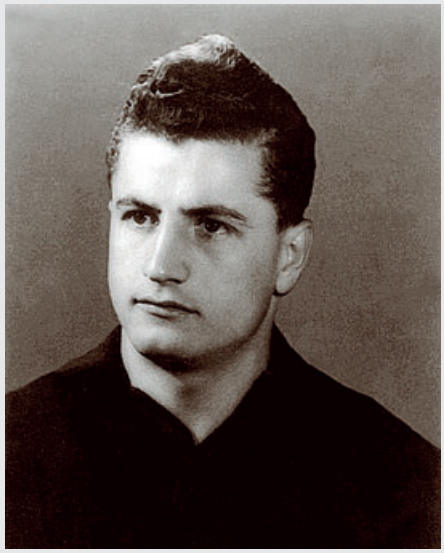
CIBONA SPAŠENA OD STEČAJA

Košarkaški klub Cibona spasio se odlaska u stečaj dogovorom s četvoricom igrača koji su pokrenuli postupak blokade pri FIBA-i te podmirenjem većine dugova prema igračima iz prošle sezone, na što je utrošeno 15 milijuna kuna. "U proteklih desetak dana riješili smo puno dugova, skinuli blokadu klupskog računa i dogovorili se s igračima vjerovnicima koji su pokrenuli blokadu kod FIBA-e. Bilo je strašno naporno, katkada smo direktor Domagoj Čavlović i ja mislili da je sve otišlo k vragu, ali uspjeli smo omogućiti Ciboni da krene u novi početak. Mislim da je ovo strašno važan trenutak u klupskoj povijesti, kao i neki rezultati i trofeji iz prošlosti", rekao je Aleksandar Petrović na konferenciji za novinare koja je održana u Ciboninoj trofejnoj dvorani.

HRVATSKI KOŠARKAŠI SAMO DO OSMINE FINALA NA SP-u

Hrvatska košarkaška reprezentacija oprostila se od Svjetskog prvenstva u Španjolskoj u osmini finala porazom od Francuske 64 : 69. Hrvatski košarkaši otišli su s velikim očekivanjima u Španjolsku, a doživjeli su razočaravajući poraz od aktualnih, ali bitno oslabljenih europskih prvaka u osmini finala. Tako su ponovili rezultat koji su ostvarili prije četiri godine u Turskoj kad ih je u osmini finala pobijedila Srbija. "Očekivali smo bolji rezultat na SP-u, ali i da ćemo igrati bolje. Zašto se to nije ostvarilo pokazat će analiza koju tek trebamo napraviti. Ipak, imamo mlade igrače koji dolaze i hrvatska košarka ima svijetlu budućnost", rekao je izbornik Jasmin Repeša na konferenciji za novinare.

UMRO VELIKI VLADIMIR BEARA

U Splitu je 11. kolovoza preminuo u 85. godini života proslavljeni golman Hajduka Vladimir Beara. Rođen je 26. kolovoza 1928. godine u Zelovu pokraj Sinja. Za Hajduk je nastupao od 1947. i zabilježio ukupno 308 nastupa te osvojio tri naslova prvaka. Kada je 1955. prešao u Crvenu zvezdu, to je bio skandal stoljeća o kojemu se godinama govorilo. Sa Zvezdom je osvojio još četiri prvenstva i dva kupa. Karijeru je okončao u njemačkim klubovima igrajući za Alemanniju Aachen i Viktoriju Köln. U doba dok je aktivno igrao, bio je najbolji europski i svjetski vratar. Za reprezentaciju Jugoslavije odigrao je 60 utakmica među kojima su Svjetska prvenstva u Brazilu 1950., u Švicarskoj 1954. i Švedskoj 1958. Dobitnik je srebrne medalje na Olimpijadi 1952. godine u Helsinkiju - u finalu je obranio penal Ferencu Puskásu!

Od 2007. godine počasnik je Kuće slave splitskoga sporta, a 2008. godine primio je odličje Reda Danice hrvatske s likom Franje Bučara. "Hajduk je meni sve. S njim u mislima i dandanas se budim i idem na počinak. Hajduk je moja najveća ljubav, ljubav koja poput svake prave iskrene ljubavi ima puno lijepih, ali i onih manje lijepih trenutaka. Ljubav zbog koje vam srce jače zaigra, ali se i bolno u grču stegne", govorio je za života.

Beara je pokopan na splitskome gradskom groblju Lovrinac u nazočnosti mnoštva uglednika, sportaša i sportskih djelatnika.

POBJEDA ŽIVOTA

Senzacionalni Marin Čilić osvojio US Open!